

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

EEN JAAR VERNIEUWD TOEZICHT

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2017/2018

juni 2019

Voorwoord

Als Inspectie van het Onderwijs houden we toezicht op het onderwijs om te waarborgen dat alle besturen en scholen voldoen aan de basiskwaliteit en daarnaast stimuleren we dat besturen en scholen hun onderwijs blijven verbeteren. Om nog beter recht te kunnen doen aan deze doelstellingen is het toezicht in de sectoren primair onderwijs (po), (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so), voortgezet onderwijs (vo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo) per augustus 2017 vernieuwd.

We starten het onderzoek sindsdien bij het bestuur en onderzoeken een aantal scholen om te kunnen beoordelen hoe het kwaliteitszorgsysteem van het bestuur functioneert. Hiermee spreken we het bestuur aan op zijn verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs. We stimuleren besturen en scholen om uit te stijgen boven de basiskwaliteit. Daarvoor nodigen we besturen ook uit om hun scholen aan te melden voor een onderzoek naar de waardering Goed. Tegelijkertijd behouden we onze waarborgfunctie. Bij signalen en risico's voeren we, indien noodzakelijk, een onderzoek naar risico's uit en daarnaast bezoeken we elke vier jaar alle scholen in het funderend onderwijs.

Behalen we met ons vernieuwde toezicht ook de gestelde doelstellingen? Of moet het onderzoekskader na de eerste periode van vier jaar nog bijgesteld worden? Om hierop antwoord te geven evalueren we in 2019 en 2020 het vernieuwde toezicht. Hiervoor gaan we uitgebreid in gesprek met vele belanghebbenden en evalueren we onze onderzoeken jaarlijks. Ook bekijken we opnieuw hoe het staat met de betrouwbaarheid van onze oordelen. Op basis hiervan zullen we ons kader aanscherpen en per 2021 met een nieuwe ronde bestuursgericht toezicht aan de slag gaan. Als we naar de huidige resultaten kijken dan zullen onze uitgangspunten ongewijzigd blijven: het toezicht start en eindigt bij het bestuur, we waarborgen de basiskwaliteit en blijven de verbetercultuur stimuleren. Daarnaast sluiten we zoveel mogelijk aan bij de eigen ambities van besturen en scholen.

Deze voortgangsrapportage is een eerste stap in dit proces. We hebben onze oordelen van het eerste schooljaar 2017/2018 in kaart gebracht en daarnaast hebben we gekeken naar de waardering die besturen en schoolleiders hebben voor het onderzoek.

Over het algemeen is de tevredenheid over de onderzoeken hoog. In schoolcijfers krijgen we gemiddeld bijna een 8. Dat stemt tot tevredenheid. Wel zien we dat de onderzoeken soms niet als voldoende stimulerend worden ervaren. Ook vindt men het onderscheid tussen het toezicht op de deugdelijkheidseisen en de eigen aspecten van kwaliteit soms nog verwarrend. Bovendien zijn veel besturen nog terughoudend bij het aanvragen van onderzoeken naar Goed. Men wil eerste ervaring opdoen met het vernieuwde toezicht.

Het algemeen gedeelde beeld is, dat de inspectie met haar toezicht op de goede weg is. Maar het blijft belangrijk om te onderzoeken of ons toezicht daadwerkelijk leidt tot beter onderwijs voor de leerlingen van Nederland. Daarom blijven we kritisch naar onszelf kijken en horen we graag wat u van ons toezicht vindt.

Drs. Monique Vogelzang
Inspecteur-generaal van het Onderwijs

INHOUD

Voorwoord 2
Samenvatting 4

1	Inleiding 10
1.1	Wat is het vernieuwde toezicht? 11
1.1.1	Kern van het vernieuwde toezicht 11
1.1.2	Instellingstoezicht en stelseltoezicht 11
1.1.3	Jaarlijkse prestatieanalyse 12
1.1.4	Soorten onderzoek bij bestuur en scholen 12
1.1.5	Toezicht op de samenwerkingsverbanden passend onderwijs 14
1.1.6	Overig toezicht 14
1.2	Monitoring toezicht en vervolg 14
1.3	Leeswijzer 15

2	Wat heeft de inspectie onderzocht? 16
2.1	Inspectieonderzoeken 2017/2018 17
2.3.1	Bestuursniveau 19
2.3.2	Schoolniveau 22
2.3.3	Samenwerkingsverbanden 28
2.4	Eindoordelen en waardering schoolniveau 30
2.5	Betrouwbaarheid oordelen 31

3	Hoe waardeert het veld het toezicht? 32
3.1	Het vierjaarlijks onderzoek 32
3.1.1	Voorbereiding, startgesprek, onderzoeksplan 32
3.1.2	Uitvoering van het onderzoek 33
3.1.3	Onderzoek op verzoek naar goed 35
3.1.4	Terugkoppeling, oordelen en rapport 37
3.1.5	Opbrengst onderzoek 37
3.1.6	Evaluatie werkwijze inspectie als organisatie 38
3.1.7	Rapportcijfer 41
3.1.8	Toezichtlast 42
3.1.9	Onafhankelijkheid inspecteursoordeel 44
3.2	Samenwerkingsverbanden 44
3.3	Themaonderzoeken 45
3.4	Afsluiting 45

4	Conclusie en beschouwing 46
----------	------------------------------------

Literatuur 48

Bijlage I Tabellen bij hoofdstuk 2 49

Bijlage II Respons en tabellen bij hoofdstuk 3 61

Samenvatting

In het schooljaar 2017/2018 is de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) na drie jaar met pilots van start gegaan met het vernieuwde toezicht in de sectoren primair onderwijs (po), (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so), voortgezet onderwijs (vo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo). De inspectie heeft het toezicht vernieuwd, omdat de inspectie niet alleen bij onvoldoende of zeer zwakke scholen ziet dat er kansen zijn om het onderwijs te verbeteren, maar ook bij scholen¹ die al voldoende presteren. Hiermee worden de kansen voor leerlingen² vergroot. Daarnaast was de situatie bereikt dat het overgrote deel van de scholen als voldoende werd beoordeeld.

Doel en inhoud evaluatie

Dit rapport is een verslag van het eerste schooljaar 2017/2018 waarin de inspectie het vernieuwde toezicht officieel heeft uitgevoerd. Het is de eerste inhoudelijke evaluatie waarin we laten zien wat we voor onderzoeken hebben uitgevoerd en welke oordelen en waarderingen we hebben gegeven. Daarnaast geven we weer hoe het veld ons toezicht waardeert.

Vernieuwd toezicht: Effectief toezicht voor beter onderwijs

De inspectie ziet mogelijkheden voor verdere verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Dat geldt zowel voor scholen die niet voldoen aan de basiskwaliteit als voor scholen die al voldoende zijn. In het vernieuwde toezicht staan daarom vragen zoals "*Wat gaat er goed? Wat kan er beter? En wat móet er beter?*" centraal bij toezicht op het onderwijs. Dit doen we door ons toezicht te versterken door ons nadrukkelijker te richten op het bestuur (instellingstoezicht), maar ook door meer aandacht te besteden aan stelselbrede thema's die zich richten op thema's die boven de kwaliteit van de afzonderlijke school uitstijgen (stelseltoezicht). Het toezicht kent daarmee twee belangrijke verschijningsvormen.

Kern van het toezicht

De kern van het vernieuwde toezicht bestaat uit vier onderdelen:

1. **Waarborgen van basiskwaliteit.** Net zoals in de oude situatie blijven we de basiskwaliteit van het onderwijs waarborgen door de kwaliteit van afzonderlijke scholen te onderzoeken en door stelselbrede problemen aan te kaarten.
2. **Stimuleren tot beter.** We willen actief bijdragen aan een verbetercultuur binnen besturen en scholen, en hen stimuleren de onderwijskwaliteit op een hoger plan te brengen. Dit doen we door stimulerend toezicht en door stelselbrede onderwerpen in onderzoeken met besturen en scholen te bespreken.
3. **Eenduidig toezicht en op maat.** In het toezicht sluiten we zoveel mogelijk aan op de eigen ambities van bestuur en school. Het schoolplan vervult in po, vo en so een spilfunctie.
4. **Aansluiten bij verantwoordelijkheid bestuur.** Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit en de continuïteit van het onderwijs. Daarom komen bestuur en scholen in het vernieuwde toezicht samen in beeld. Het bestuur wordt gevraagd de kwaliteit van het eigen onderwijs en ambities te laten zien.

¹ Als we het in dit rapport spreken over scholen, dan hebben het we ook opleidingen (mbo) en afdelingen (vo) en onderwijskundige eenheden (s(v)o), tenzij anders aangegeven.

² Als we in dit rapport spreken over leerlingen dan doelen we ook op mbo-studenten.

Werkwijze toezicht

In ons toezicht start het onderzoek bij het bestuur. We onderzoeken zowel de Kwaliteitszorg als het Financieel Beheer, maar om de Kwaliteitszorg van het bestuur te beoordelen onderzoeken we ook de kwaliteit van scholen. Daarnaast onderzoeken we de scholen waar risico's zijn geconstateerd en scholen naar de mogelijke waardering Goed (op aanvraag bestuur). Ook buiten de vierjaarlijkse onderzoeken bekijken we jaarlijks of er dusdanige risico's of signalen zijn dat er een onderzoek moet plaatsvinden. Dit kan zowel op het niveau van de school als het bestuur zijn. We voeren dan een onderzoek naar risico's uit of een specifiek onderzoek. Verder bezoeken we sowieso elke vier jaar alle scholen in het funderend onderwijs. We vullen deze onderzoeken onder andere in door themaonderzoeken uit te voeren. Met deze themaonderzoeken leveren we een bijdrage aan ons stelseltoezicht door bredere onderzoeken uit te voeren naar specifieke thema's die boven de kwaliteit van de afzonderlijke school uitstijgen.

Waarborgfunctie en stimulerende functie

In het toezicht maakt de inspectie een onderscheid tussen enerzijds wettelijke vereisten, de deugdelijkheidseisen (*waarborgfunctie*) en anderzijds de eigen ambities van het bestuur en de scholen, de eigen aspecten van kwaliteit (*stimulerende functie*). Met de waarborgfunctie wil de inspectie bewaken dat de basiskwaliteit van het onderwijs op scholen/instellingen en het financieel beheer van besturen op orde is. Vanuit onze stimulerende functie stimuleren we besturen en scholen om hun verbeterpotentieel volledig te benutten in het streven naar goed onderwijs.

Resultaten

Hieronder geven we onze eerste evaluatieresultaten tot nu toe weer. Allereerst gaan we in op het aantal onderzoeken, vervolgens op de oordelen op standaardniveau en de eindoordelen. Daarna bespreken we de waardering van de onderzoeken en we sluiten af met de conclusie en het vervolg.

Aantal onderzoeken

Het vierjaarlijks onderzoek (4JO) start bij het bestuur en binnen deze onderzoeken bezoeken we scholen. Sowieso bezoeken we, net zoals voorheen, alle scholen in het funderend onderwijs één keer in de vier jaar en indien nodig vaker als er risico's of signalen zijn die daartoe aanleiding geven.

Oordelen en waarderingen standaarden

We spreken besturen aan op hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun scholen. We beoordelen drie verschillende kwaliteitszorgstandaarden (Kwaliteitszorg, Kwaliteitscultuur en Verantwoording en Dialoog) en het financieel beheer (Continuïteit, Doelmatigheid en Rechtmatigheid). Bij een aantal scholen verifiëren we of de kwaliteitszorg functioneert door de onderwijskwaliteit te onderzoeken en een standaard te beoordelen.

Bijna 80 procent van de 284 besturen in het po, vo, so en mbo die de inspectie in 2017/218 onderzocht heeft, is de Kwaliteitszorg in orde. Dat betekent dat ze zicht hebben op de kwaliteit van hun scholen door middel van hun kwaliteitszorgsysteem en daar voldoende op sturen. Circa een vijfde is met een Onvoldoende beoordeeld en moet werken aan verbetering. De andere kwaliteitszorgstandaarden (Kwaliteitscultuur en Verantwoording en dialoog) zijn minder vaak met een Onvoldoende beoordeeld.

Binnen de vierjaarlijkse onderzoeken beoordelen we besturen en voeren we ook verificatieonderzoeken uit bij een aantal scholen die onder deze besturen vallen. Bij

deze onderzoeken bekijken we de onderwijskwaliteit³ en beoordelen we specifiek een aantal standaarden waarmee we willen verifiëren of het beeld van het bestuur overeenstemt met hetgeen we op de school zien. We beoordelen tenminste één kwaliteitszorgstandaard en een aantal andere standaarden. Bij een onderzoek naar risico's onderzoeken we over het algemeen meer standaarden en bij een onderzoek naar de mogelijke waardering Goed onderzoeken we sowieso alle standaarden. Ook bij scholen die we binnen het vierjaarlijks onderzoek bezoeken, zien we dat circa 80 procent de Kwaliteitszorg in orde heeft en daarmee zorgt dat ze zicht hebben en houden op de eigen kwaliteit.

Hoewel het niet zo hoeft te zijn dat besturen die hun kwaliteitszorg niet op orde hebben scholen hebben waar dit ook het geval is, zien we in het po en vo dat er wel een verband is. Bovendien zien we dat de helft van de besturen met een school die niet aan de basiskwaliteit voldoet, zelf ook tenminste één Onvoldoende heeft gekregen voor een kwaliteitszorgstandaard. Daarnaast zien we dat grotere po- en vo-besturen vaker met Voldoende zijn beoordeeld (op alle drie de kwaliteitszorgstandaarden) dan kleinere besturen. Eenpitters in het po, besturen waaronder één school valt, vormen hier een uitzondering op en hebben over het algemeen wel een Voldoende voor deze standaarden.

Eindoordelen scholen

Scholen geven we alleen een eindoordeel op schoolniveau op het moment dat we een onderzoek naar risico's doen of op verzoek een onderzoek naar de waardering Goed⁴. We zien dat het vernieuwde onderzoekskader ertoe leidt dat er een herijking is van de verwachte kwaliteit, waardoor scholen eerder Zeer zwak worden. In het po is het aantal Zeer zwakke scholen gestegen (van 0,3 naar 0,5 procent) en het percentage Onvoldoende scholen (voorheen zwak) wat gedaald (van 1,5 naar 1,2 procent). In het voortgezet onderwijs zien we een vergelijkbaar beeld. Het aantal afdelingen met het oordeel Zeer zwak stijgt van 0,3 naar 0,5 procent en Onvoldoende daalt van 2 naar 1,8 procent. In het speciaal onderwijs blijft het aantal zeer zwakke scholen gelijk (0,5 procent) en daalt het percentage Onvoldoende scholen (van 2,9 naar 1,6 procent). In het mbo zijn er 5 Zeer zwakke opleidingen.

De waardering Goed is relatief nieuw en voeren we op verzoek van het bestuur uit. Op 1 januari 2019 heeft 1,3 procent van de basisscholen de waardering goed en 3,5 procent van de vo-afdelingen. In het so gaat het om 3,7 procent van de scholen. We gaan er vanuit dat dit de komende jaren zal stijgen.

Naast de waardering Goed is het in het funderend onderwijs ook mogelijk om het predicaat Excellente School te verkrijgen. Dit predicaat is voor scholen met bijzondere kwaliteiten en voor scholen die uitblinken in een specifiek profiel. Een school met de waardering Goed kan een aanvraag indienen voor dit predicaat. In een separaat traject beoordeelt een onafhankelijke jury of de school aan de eisen voldoet. Het predicaat is drie jaar geldig. Op dit moment zijn er 191 scholen en afdelingen met het predicaat Excellent.

Waardering onderzoeken

De inspectie monitort jaarlijks hoe het veld het toezicht ervaart door na het onderzoek aan het bestuur en de scholen een vragenlijst toe te sturen. Hiermee krijgen we zicht op wat er goed gaat, maar ook wat er beter kan in het toezicht. De besturen zijn over de gehele breedte (zeer) tevreden over het nieuwe toezicht,

³ Bij mbo-opleidingen onderzoeken we ook de examenkwaliteit

⁴ In het mbo kan een opleiding ook bij verificatieonderzoeken een onvoldoende krijgen op het moment dat de onderwijsresultaten onvoldoende zijn.

zowel over de voorbereiding, de uitvoering, de beoordeling als de opbrengst van het onderzoek. Besturen uit alle sectoren geven het onderzoek gemiddeld bijna een 8. Hoewel we door kleine aantallen geen goede vergelijking kunnen maken met de laatste ronde pilots uit 2016/2017, zien we dat het rapportcijfer in alle sectoren vergelijkbaar is. Scholen, met name uit de sectoren so en vo, geven een rapportcijfer dat iets lager ligt dan voorheen (tussen de 7,3 en 7,8). Enkele bestuurders en directeuren zijn op punten minder tevreden. Als besturen kritisch zijn, dan zijn ze, met uitzondering van mbo, het meest kritisch over de voorbereidingstijd die zij en de school/scholen hebben om het vierjaarlijks onderzoek voor te bereiden en te organiseren (12 procent in vo, 21 procent in po, 50 procent in so). Bij scholen gaat het om vergelijkbare percentages. Dit kunnen we verklaren, omdat we pas na het startgesprek met het bestuur bepalen welke scholen we daadwerkelijk gaan bezoeken. We willen tenslotte aansluiten bij de verantwoording van het bestuur en het is daarmee inherent aan de nieuwe toezichtsystematiek, maar is nog niet altijd voldoende bekend bij scholen en besturen. De communicatie vooraf en het tijdig inlichten van het bestuur is in het vo nog een aandachtspunt voor de inspectie. Een kwart van de vo-bestuurders is hier niet tevreden over.

Een bestuur kan bij het vierjaarlijks onderzoek een verzoek indienen om een school te onderzoeken naar de mogelijke waardering goed. We zien nog wat aarzeling om een aanvraag in te dienen. Tot een kwart van de besturen dient daadwerkelijk een aanvraag in en ongeveer de helft heeft het overwogen. Besturen die het overwogen hebben, zien er vaak vanaf, omdat ze eerst willen zien wat het vierjaarlijks onderzoek inhoudt. Ook vinden ze het tijdrovend, maar vaak benoemen ze dat ze de school of scholen nog niet goed genoeg vinden. De minderheid van besturen die er geheel vanaf zien en het niet overwogen heeft, benoemt principiële redenen of geeft aan de meerwaarde niet te zien. De besturen die wel een aanvraag hebben ingediend zijn overigens vrijwel allemaal zeer positief over de meerwaarde van het onderzoek naar Goed.

We hebben bestuurders ook gevraagd een oordeel te geven over de werkwijze van de inspectie. Bestuurders zijn wederom zeer positief en waarderen het dat de inspectie zich richt op de verantwoordelijkheid van het bestuur voor de onderwijskwaliteit. Ook kunnen bestuurders zich vinden in het stimuleren van kwaliteitsverbetering door middel van de waardering Goed en de wijze waarop de inspectie een onderscheid maakt tussen deugdelijkheidseisen en de overige aspecten van kwaliteit. Vooral een deel van de vo-bestuurders is kritisch over de beide aspecten (circa 25 procent). Bestuurders voeren, in dit geval, met name principiële redenen aan, omdat ze vinden dat de inspectie zich zou moeten beperken tot de basiskwaliteit. Ook bij andere sectoren zien we dat bestuurders kritisch zijn op deze twee aspecten, maar dan gaat het om een kleiner percentage bestuurders. Tegelijkertijd valt het op dat een groot aantal besturen er geen oordeel over heeft en enkele bestuurders lichten toe afwachtend te zijn.

Het grootste gedeelte van de besturen geeft aan dat de tijd die het bestuur heeft geïnvesteerd in het onderzoek in verhouding staat tot wat het onderzoek heeft opgeleverd. Een deel van de vo-bestuurders (17 procent) en bijna een derde van de mbo-bestuurders is het daar mee oneens. Ook een klein deel van de scholen (circa 9 tot 13 procent) geeft aan dat de tijd die ze in het onderzoek hebben geïnvesteerd niet in verhouding staat tot wat het heeft opgeleverd. Soms komt dat omdat ze veel tijd hebben gestoken in de voorbereiding en soms omdat ze eigenlijk alleen bevestigd zijn in wat ze al weten.

De betrouwbaarheid van onze oordelen is erg belangrijk. Een bestuur of school moet er tenslotte op kunnen vertrouwen dat het niet uitmaakt welke inspecteur de oordelen en waarderingen geeft. We besteden daar binnen de inspectie ook aandacht aan door onder andere intervisie en onderzoek. Een kleine minderheid van de bestuurders geeft aan dat ze verschillen ervaren tussen inspecteurs. Een minderheid (10 procent) ervaart verschillen, maar veel bestuurders en schoolleiders vinden deze vraag moeilijk te beantwoorden, omdat ze vaak maar beperkt ervaring hebben met inspecteurs.

Afsluiting

Eén van onze kernfuncties van de nieuwe toezichtssystematiek is het aansluiten bij de verantwoordelijkheid van het bestuur voor de kwaliteit van het onderwijs op hun scholen. Dit doen we door vierjaarlijks onderzoek te starten bij het bestuur en de kwaliteitszorg van besturen te beoordelen. Tot een verminderd bezoek van scholen leidt dit niet, als inspectie zijn we immers verplicht om alle scholen in het funderend onderwijs eens in de vier jaar te bezoeken. Bovendien doen we nog steeds risicogericht toezicht en vervullen we onze waarborgfunctie. Op basis van de gegevens die wij hebben en signalen die we binnenkrijgen onderzoeken we daarbuiten ook scholen, want Zeer zwakke en Onvoldoende scholen zijn er nog steeds. Daarnaast proberen we ook scholen te stimuleren om boven de basiskwaliteit uit te stijgen (stimulerende functie). We doen dit door de onderzoeken meer stimulerend in te richten, maar ook door middel van de waardering Goed op zowel standaard- als school- en bestuursniveau. De waardering Goed op schoolniveau is op aanvraag en besturen zijn nog afwachtend en ook zien we dat sommige bestuurders om principiële redenen niet mee willen doen. We gaan er vanuit dat het aantal scholen met de waardering Goed de komende jaren zal stijgen.

Ook het onderscheid tussen de wettelijke deugdelijkheidseisen en de eigen aspecten van kwaliteit kunnen we de komende jaren steeds beter toepassen. Op dit moment zijn de meeste schoolplannen⁵ nog niet aangepast aan de nieuwe eisen die daarvoor gelden. Als alle schoolplannen vernieuwd zijn, kan de inspectie de eigen aspecten van kwaliteit uit het schoolplan halen, zich hierop baseren en maatwerk toepassen (toezicht op maat). Hoewel we enkele aandachtspunten zien die naar voren komen uit onze tevredenheidsonderzoeken valt, net zoals eerder jaren, wederom de hoge tevredenheid op.

Vervolg

Dit is de eerste voortgangsrapportage sinds de invoering van het vernieuwde toezicht per 1 augustus 2017. Het is het resultaat van een eerste evaluatie waarbij we ons vooral hebben gericht op wat we als inspectie in het schooljaar 2017/2018 hebben gedaan, wat het oplevert en hoe het door besturen en scholen wordt gewaardeerd. Over ruim twee jaar hebben we de eerste vierjaarscyclus achter de rug en dat is een goed moment om enkele aanpassingen te doen. We zijn inmiddels van start gegaan met het aanvullend evalueren welke aandachtspunten er bovenop de huidige bevindingen zijn en hoe we ons onderzoekskader in 2021 moeten aanpassen. Ook doen we een nieuw onderzoek naar de betrouwbaarheid van onze oordelen. Deze evaluaties doen we in- en extern en we betrekken er tevens de uitkomsten van het extern uitgevoerde effectonderzoek in. In het voorjaar van 2020 zal de Radboud Universiteit de resultaten van het effectonderzoek opleveren.

De kernfuncties van ons toezicht zullen dan niet veranderen, we zijn immers net begonnen. Het bestuur is het eerste aanspreekpunt en stimuleren naar beter onderwijs is de kern van het toezicht om daarmee een bijdrage te leveren aan beter onderwijs. We blijven de basiskwaliteit waarborgen door bij elk onderzoek aandacht

⁵ In het mbo maken we gebruik van beleidsplannen op bestuursniveau en teamplannen op opleidingsniveau.

te hebben voor de basiskwaliteit en bij risico's en signalen extra onderzoek te doen. Met onder andere de waardering Goed, maar ook door binnen de onderzoeken aandacht te besteden aan wat er beter kan en door aandacht te besteden aan stelselbrede knelpunten stimuleren we het onderwijs om boven de basiskwaliteit uit te stijgen.

1 Inleiding

Vanaf 1 augustus 2017 werkt de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) volgens het vernieuwde toezicht. Met dit toezicht sluit de inspectie aan op de missie 'Effectief toezicht voor beter onderwijs'. In deze missie heeft de inspectie omschreven dat elk kind recht heeft op goed onderwijs. Uitgangspunt is dat het schoolbestuur verantwoordelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs en zich hierover moet verantwoorden. De inspectie houdt daarop toezicht en wil zo bijdragen aan continue kwaliteitsverbetering op alle scholen.

Het instellingstoezicht start sinds 2017 bij het bestuur en het richt zich in eerste instantie op het functioneren van de Kwaliteitszorg van het bestuur. De inspectie gaat ervan uit dat wanneer de inspectie de besturen aanspreekt op hun verantwoordelijkheid voor Kwaliteitszorg, dit een effect zal hebben op de kwaliteit van het onderwijs. Een goed functionerende Kwaliteitszorg van het bestuur en de school⁶ zou moeten bijdragen aan beter onderwijs op de scholen. Kwaliteitszorg en ambitie van het bestuur is naast Financieel beheer het centrale punt in de beoordeling. Daarnaast houdt de inspectie toezicht op het stelsel door aandacht te besteden aan onderwerpen die het niveau van de individuele school overstijgen en van belang zijn voor het onderwijs.

In de Staat van het Onderwijs 2019 hebben we recent vastgesteld dat de kwaliteitszorg en ambitie bij veel besturen en scholen vaak op orde is, maar dat er tegelijkertijd besturen zijn waar dit kan verbeteren.⁷ Ook hebben we gezien dat het aandeel zeer zwakke scholen in het primair onderwijs (po) is gestegen en in het voortgezet onderwijs (vo) licht is gestegen. Maar ook bij scholen die voldoen aan de basiskwaliteit zien we mogelijkheden om zich te verbeteren. Eén van de manieren om dat te stimuleren is door de waardering Goed te geven op het niveau van de standaard⁸ of op het niveau van de school.

Het toezicht van de inspectie heeft twee duidelijk onderscheiden functies: een waarborgfunctie en een stimulerende functie. Enerzijds bewaken we dat de basiskwaliteit van het onderwijs op scholen/instellingen en het financieel beheer van besturen op orde is (de waarborgfunctie). Anderzijds stimuleren we besturen en scholen om hun verbeterpotentieel ten volle te benutten (de stimulerende functie).

In de schooljaren 2014/2015, 2015/2016 en 2016/2017 heeft de inspectie door middel van raadplegingen en pilots het vernieuwde toezicht uitgeprobeerd en verbeterd. In drie voortgangsrapportages⁹ hebben we het veld en de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang van het toezicht en op 1 augustus 2017 zijn we daadwerkelijk van start gegaan.

⁶ Als we het in dit rapport over scholen hebben, dan bedoelen we ook opleidingen (mbo) afdelingen (vo) en onderwijskundige eenheden (so), tenzij anders aangegeven.

⁷ Inspectie van het Onderwijs. De Staat van het Onderwijs. Onderwijsverslag 2017/2018. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

⁸ Scholen worden beoordeeld aan de hand van een waarderingskader. Dit kader telt een aantal standaarden die de basiskwaliteit van een school beschrijven.

⁹ Zie voor de laatste rapportage: Inspectie van het Onderwijs (2017). Naar vernieuwd toezicht. Op weg naar 1 augustus 2017. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

In dit rapport doen we verslag van het eerste schooljaar waarin we daadwerkelijk gewerkt hebben met het vernieuwde toezicht. We beschrijven wat het resultaat is van het toezicht (de aantallen onderzoeken en welke oordelen daaruit naar voren zijn gekomen) en hoe het veld deze onderzoeken heeft ervaren. We hebben de besturen en scholen die zijn onderzocht gevraagd terug te kijken, zodat de inspectie weet wat er goed gaat en wat er beter kan.

1.1 Wat is het vernieuwde toezicht?

In het vernieuwde toezicht bewaken we de minimale onderwijskwaliteit niet meer alleen met risicogericht toezicht, maar willen we ook bevorderen dat alle scholen en besturen streven naar betere onderwijskwaliteit. We hebben daarom een nieuwe werkwijze ontwikkeld waarin deze stimulerende functie een duidelijker plaats heeft gekregen.

1.1.1 Kern van het vernieuwde toezicht

De kern van het vernieuwde toezicht bestaat uit vier onderdelen:

1. **Waarborgen van basiskwaliteit.** Net zoals in de oude situatie blijven we de basiskwaliteit van het onderwijs waarborgen door de kwaliteit van scholen te onderzoeken en door stelselbrede problemen aan te kaarten.
2. **Stimuleren tot beter.** We willen actief bijdragen aan een verbetercultuur binnen besturen en scholen, en hen stimuleren de onderwijskwaliteit op een hoger plan te brengen. Dit doen we door stimulerend toezicht en door stelselbrede onderwerpen in onderzoeken met besturen en scholen te bespreken.
3. **Eenduidig toezicht en op maat.** In het toezicht sluiten we zoveel mogelijk aan op de eigen ambities van bestuur en school. Het schoolplan vervult in po, vo en so een spilfunctie.
4. **Aansluiten bij verantwoordelijkheid bestuur.** Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit en de continuïteit van het onderwijs. Daarom komen bestuur en scholen in het vernieuwde toezicht samen in beeld. Het bestuur wordt gevraagd de kwaliteit van het eigen onderwijs en ambities te laten zien.

De inspectie heeft het vernieuwde toezicht beschreven in een *onderzoekskader*. Het onderzoekskader omschrijft de werkwijze van de inspectie. In het onderzoekskader hebben we ook het zogenaamde waarderingskader opgenomen waarin we beschrijven wat we beoordelen en waarderen. Het waarderingskader laat zien waar de inspectie naar kijkt. In dat kader hebben we een onderscheid gemaakt naar de kwaliteitsgebieden: Onderwijsresultaten (leren ze genoeg), Onderwijsproces (krijgen ze goed les), Schoolklimaat (zijn ze veilig) op schoolniveau. Daarnaast onderscheiden we Kwaliteitszorg en ambitie (op school- en bestuursniveau) en Financieel beheer (op bestuursniveau). De standaarden in deze gebieden geven de kern van het onderwijs weer zoals de leerling dat ontvangt. Iedere standaard binnen het kwaliteitsgebied is op basis van de wettelijke deugdelijkheidseisen geoperationaliseerd.

1.1.2 Instellingstoezicht en stelseltoezicht

Op de eerste plaats houdt de inspectie toezicht op besturen en scholen door besturen ten minste één keer in de vier jaar te onderzoeken, een deel van hun scholen te onderzoeken en waar nodig scholen extra te onderzoeken naar aanleiding van risico's. Maar voor een goed functionerend onderwijsbestel spelen ook

stelselbrede onderwerpen een rol. Daarom houdt de inspectie ook toezicht op het stelsel. Dit betreft bredere onderzoeken naar specifieke thema's die boven de kwaliteit van de afzonderlijke school uitstijgen. Daarmee willen we in kaart brengen in hoeverre het stelsel van scholen en besturen erin slaagt de kernfuncties van het onderwijs, zoals de allocatie, socialisatie, kwalificatie en selectie met gelijke kansen, met succes én in evenwicht te realiseren. De onderzoeken op scholen en besturen bieden daar zicht op, maar dat is niet voldoende. Daarom voeren we naast de vierjaarlijkse onderzoeken ook andere, bredere onderzoeken uit onder steekproeven van scholen en instellingen. Dit noemen we themaonderzoek waarbij we diepgaand een onderwerp onderzoeken. We treden daarbij stimulerend en agenderend op. Themaonderzoek krijgt sinds het vernieuwde toezicht meer nadruk, maar is zeker niet nieuw: de inspectie voerde altijd al themaonderzoeken uit.

1.1.3 *Jaarlijkse prestatieanalyse*

De waarborgfunctie geven we vorm door continu de prestaties van besturen en scholen en signalen te monitoren. Als daarbij risico's worden gesignaleerd, dan leidt dit tot een onderzoek. Deze waarborgfunctie bestaat in feite uit het risicogerichte toezicht dat de inspectie sinds 2007 uitoefent.

Bij deze jaarlijkse prestatieanalyse kijken we naar onderwijsresultaten, financiële kengetallen, personele en materiële kosten en de ontwikkeling van de leerlingpopulatie/studentaantallen. We kijken ook naar beschikbare informatie over andere standaarden, voor zover die aanwezig is, zoals beschikbare onderzoeken naar tevredenheid en veiligheid. Als we vermoeden dat een school of bestuur bepaalde risico's loopt dan kan dit, afhankelijk van hoe we de kwaliteitszorg van het bestuur hebben beoordeeld, leiden tot een bestuursgesprek en eventueel tot een kwaliteitsonderzoek bij een of meer scholen. Als er financiële risico's zijn dan onderzoeken we dit op bestuursniveau. Het onderzoek voeren we uit aan de hand van het waarderingskader. Dit toezicht is er dus op gericht te waarborgen dat het onderwijs aan minimumvereisten voldoet.

1.1.4 *Soorten onderzoek bij bestuur en scholen*

We kennen de volgende soorten onderzoeken die we bij besturen en/of scholen doen.

a. Vierjaarlijks onderzoek onder bestuur en scholen

Eens in de vier jaar doen we een uitgebreid onderzoek bij ieder bestuur en een deel van de scholen die eronder vallen. Centraal in het onderzoek staat wat er goed gaat, wat beter kan en wat beter moet. De verantwoordelijkheid van besturen voor onderwijskwaliteit en hun ambities vormt het uitgangspunt en daarom begint het vierjaarlijks onderzoek bij het bestuur. Daarbij onderzoeken we in elk geval de kwaliteitszorg en het financieel beheer. Verder sluiten we zoveel mogelijk aan bij de ambities van het bestuur. Naast een onderzoek op bestuursniveau doen we onderzoek op het niveau van de school. Daarbinnen onderscheiden we drie soorten onderzoeken^{1 0}:

- o **Verificatieonderzoek:** dit onderzoek laat zien of de sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Daarnaast brengen we de feitelijke kwaliteit bij de onderzochte scholen in beeld op vooraf bepaalde standaarden uit het waarderingskader.

^{1 0} Buiten deze drie soorten onderzoeken komt het in enkele gevallen ook voor dat themaonderzoeken of herstelonderzoeken worden uitgevoerd.

- **Onderzoek naar risico's:** als we vooraf of tijdens het onderzoek vermoeden dat de kwaliteit van een school onvoldoende is, kunnen we een onderzoek naar risico's uitvoeren.
- **Onderzoek naar goed:** op verzoek van het bestuur kunnen we een onderzoek uitvoeren bij scholen die naar de mening van het bestuur goed zijn. Na afloop kan de school de waardering Goed krijgen.

b. Overige onderzoeken

Naast het vierjaarlijks onderzoek onder bestuur en scholen, voeren we ook daarbuiten onderzoeken uit onder scholen en besturen.

- **Herstelonderzoek**
Tijdens een onderzoek kunnen we zodanige tekortkomingen signaleren dat we het bestuur en/of de school opdracht geven om dit te herstellen binnen een bepaalde periode. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een zeer zwakke of onvoldoende school of onvoldoende examenkwaliteit in het mbo, maar ook als het bestuur onvoldoende is beoordeeld op standaarden binnen het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie of op Financieel beheer.
- **Onderzoek naar risico's**
Binnen het vierjaarlijks onderzoek kan een onderzoek naar risico's plaatsvinden, maar ook buiten het vierjaarlijks onderzoek kunnen we een risico-onderzoek uitvoeren. Bijvoorbeeld naar aanleiding van de jaarlijkse prestatie-analyse Het is ook mogelijk dat een verificatieonderzoek of een themaonderzoek omgezet wordt naar een risico-onderzoek als we daartoe aanleiding zien tijdens het onderzoek , of naar aanleiding van signalen.
- **Onderzoek naar goed**
Een onderzoek naar de waardering goed kan in het funderend onderwijs ook buiten het vierjaarlijks onderzoek worden aangevraagd. Deze waardering kan gebruikt worden om deel te nemen aan het Traject Excellente Scholen. De waardering Goed is een voorwaarde om deel te nemen aan het traject.
- **Specifiek onderzoek**
Een specifiek onderzoek voert de inspectie uit in uitzonderlijke situaties. Dit kan bijvoorbeeld een onderzoek bestuurlijk handelen zijn als er ernstige signalen zijn of acute risico's voor de kwaliteit (en/of de continuïteit) van een of meerdere scholen onder een bestuur. Een specifiek onderzoek kan ook plaatsvinden als eerdere interventies geen of onvoldoende resultaat hebben opgeleverd. Afhankelijk van de aard en ernst van de problematiek kan de inspectie het specifieke onderzoek zonder aankondiging uitvoeren.
- **Themaonderzoek**
Ten behoeve van het stelseltoezicht kunnen we bij een school een specifiek onderwerp nader onderzoeken om voor het gehele onderwijsveld in kaart te brengen hoe het ermee staat. Dit zijn bredere onderzoeken naar specifieke thema's die boven de kwaliteit van de afzonderlijke school uitstijgen. Daarmee willen we in kaart brengen in hoeverre het stelsel van scholen en besturen erin slaagt de kernfuncties van het onderwijs te realiseren. . Met een dergelijk onderzoek halen we gegevens op over dit thema, maar kunnen we tegelijkertijd scholen spiegelen hoe zij omgaan met een bepaald thema in vergelijking met andere scholen. Op deze wijze vervullen we tegelijkertijd onze stimulerende functie. We geven in deze onderzoeken geen oordelen op basis van ons waarderingskader. Door het uitvoeren van een themaonderzoek voldoen we aan de verplichting tot een vierjaarlijks onderzoek op scholen.

1.1.5

Toezicht op de samenwerkingsverbanden passend onderwijs

Naast toezicht op besturen en de scholen die onder het bestuur vallen, houdt de inspectie ook toezicht op samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Samenwerkingsverbanden moeten zorgen voor een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen. Leerlingen kunnen dan een ononderbroken ontwikkelingsproces doormaken en leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, krijgen een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs. Dit is een voorwaarde voor het waarmaken van de zorgplicht door de schoolbesturen en daarmee voor het succes van passend onderwijs. De inspectie houdt hierop toezicht. Door het toezicht op de samenwerkingsverbanden te verbinden met de onderwijspraktijk en het scholentoezicht krijgt de inspectie inzicht in de mate waarin samenwerkingsverbanden erin slagen hun taak te vervullen. Bij samenwerkingsverbanden hanteren we in grote lijnen dezelfde werkwijze als voor het toezicht op besturen en scholen. Wel maken we gebruik van een waarderingskader, dat speciaal is toegesneden op de samenwerkingsverbanden

1.1.6

Overig toezicht

Hierboven hebben we het toezicht op besturen, scholen en samenwerkingsverbanden beschreven. Daarnaast hebben we nog specifieke onderzoeks- en waarderingskaders voor onder andere de voorschoolse educatie, speciaal basisonderwijs, kinderopvang, Caribisch Nederland, praktijkonderwijs, eerste opvang anderstaligen, particuliere zelfstandige exameninstellingen, niet-bekostigd onderwijs, voortgezet algemeen volwassenenonderwijs, overige educatie, exameninstellingen en agrarische opleidingscentra. Op deze specifieke onderzoekskaders gaan we hier niet in.

1.2

Monitoring toezicht en vervolg

In de jaren voorafgaand aan de invoering van het toezicht heeft de inspectie het onderzoekskader uitgebreid getest, aangepast en zijn in alle onderwijssectoren diverse veldraadplegingen uitgevoerd. Daarnaast hebben we twee keer het zogenaamde fairnessonderzoek uitgevoerd om in kaart te brengen in hoeverre de oordelen die de inspecteurs geven betrouwbaar en fair zijn^{1 1}. Ook deze onderzoeken hebben bijgedragen aan het onderzoekskader zoals het er nu ligt en op basis hiervan hebben we aandachtspunten geformuleerd.

Tevredenheidsonderzoek

De inspectie monitort het toezicht door jaarlijks het tevredenheidsonderzoek uit te zetten. Na elk vierjaarlijks onderzoek ontvangen besturen en de onderzochte scholen (zowel bij een onderzoek naar goed als de verificatie als een risico-onderzoek) een uitnodiging om een vragenlijst in te vullen. Ook bij de meeste themaonderzoeken ontvangen scholen een dergelijke vragenlijst. We zijn voornemens om dit verder uit te breiden naar andere onderzoekstypen om nog breder te monitoren. Op basis hiervan kunnen we een breed beeld schetsen over hoe we ons toezicht uitvoeren en hoe het veld hiertegen aankijkt. Daarnaast voorzien de individuele vragenlijsten de inspecteur van directe feedback. Als een bestuur of school een vragenlijst invult, dan krijgt de eindverantwoordelijke inspecteur inzage in de vragenlijst.

^{1 1} Zowel de zogenaamde fairnessonderzoek naar de betrouwbaarheid van de oordelen als het recent uitgevoerde themaonderzoek naar Kwaliteitszorg hebben inzichten opgeleverd. Zie Inspectie van het Onderwijs (2018). Betrouwbaarheid en fairness van het inspecteursoordeel. Utrecht.

Effectonderzoek Radboud Universiteit

Naast de directe feedback die we ontvangen van besturen en scholen is het belangrijk om inzicht te hebben in de effecten van het toezicht en of dat daadwerkelijk ervoor zorgt dat kwaliteitsverbetering op gang komt. De inspectie heeft daarom de Radboud Universiteit gevraagd om een effectonderzoek uit te voeren. In het voorjaar van 2020 volgt het resultaat.

Overig en vervolg richting 2021

Naast bovenstaande onderzoeken voert de inspectie geregeld gesprekken met het veld. Zo spreken we geregeld de sectorraden en bestuurders. Bovendien hebben we een deel van de besturen die een vierjaarlijks onderzoek achter de rug heeft, uitgenodigd voor bijeenkomsten om terug te blikken op dit onderzoek. Dit soort bijeenkomsten en het betrekken van diverse stakeholders van andere organisaties gaan we komend najaar uitgebreider doen. We willen uitgebreider ophalen wat er goed gaat in het toezicht, maar ook kijken naar verbeterpunten en nieuwe ontwikkelingen zonder dat we het uitgangspunt van het toezicht veranderen.

1.3

Leeswijzer

In dit rapport beschrijven we het toezicht op het primair onderwijs (basisonderwijs en speciaal basisonderwijs), voortgezet onderwijs (inclusief praktijkonderwijs), speciaal onderwijs (inclusief speciaal voortgezet onderwijs) en middelbaar beroepsonderwijs (inclusief niet-bekostigd onderwijs). De overige specifieke toepassingen van het waarderingskader laten we buiten beschouwing. In hoofdstuk 2 gaan we in op de onderzoeken die de inspectie in het schooljaar 2017/2018 heeft uitgevoerd en welke oordelen en waarderungen we hebben gegeven. Hoofdstuk 3 laat zien hoe het veld deze onderzoeken heeft ervaren. In het laatste hoofdstuk blikken we op voorgaande hoofdstukken terug en sluiten we af met een beschouwing.

2 Wat heeft de inspectie onderzocht?

Zoals in het vorige hoofdstuk is weergegeven onderzoekt de inspectie in het huidige toezicht één keer per vier jaar alle besturen en een deel van hun scholen in het kader van een verificatieonderzoek, een onderzoek naar risico's of een onderzoek naar de mogelijke waardering Goed. Daarnaast zijn er nog meer soorten onderzoeken waarbij de inspectie scholen onderzoekt. Zo komt de inspectie elke vier jaar op alle scholen in het funderend onderwijs en op basis van signalen of onze eigen risicodetectie voeren we risico-onderzoeken uit of specifieke onderzoeken. Daarnaast doen we herstelonderzoeken indien vervolgtoezicht nodig is. Ook doen we niet alleen onderzoeken naar Goed binnen de vierjaarlijkse onderzoeken, maar ook buiten het vierjaarlijks onderzoek. In dit hoofdstuk brengen we al deze onderzoeken in kaart en laten we hiermee zien hoe de kwaliteitsoordelen volgens het vernieuwde toezicht zijn. In het tweede deel van dit hoofdstuk gaan we in op de oordelen en waarderingen die de onderzoeken hebben opgeleverd.

In dit hoofdstuk zullen we laten zien dat de inspectie in het schooljaar 2017/2018 een verschillende soorten onderzoeken heeft uitgevoerd bij besturen en een groot aantal scholen. Daarnaast zien we dat het grootste deel van de besturen, scholen en samenwerkingsverbanden hun kwaliteitszorg, de kwaliteitscultuur en de verantwoording erover in orde heeft en een deel zich moet verbeteren. Ook het grootste deel van de scholen heeft de onderwijskwaliteit in orde. Op dit moment heeft een klein deel van de scholen de waardering Goed en we zien een beperkte stijging van het aantal Zeer zwakke scholen, maar er zijn minder Onvoldoende scholen.

Voordat we ingaan op de onderzoeken tonen we hier een overzicht van de verschillende soorten onderzoeken die we doen:

Figuur 2a Overzicht van de verschillende onderzoeken

<i>A</i>	<i>Besturen</i>
1	Vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen/opleidingen
2	Herstelonderzoek bestuur en scholen/opleidingen
3	Specifiek onderzoek bestuurlijk handelen
<i>B</i>	<i>Scholen</i>
1	Verificatieonderzoek (binnen vierjaarlijks onderzoek)
2	Risico-onderzoek (binnen vierjaarlijks onderzoek)
3	Onderzoek naar goed (binnen vierjaarlijks onderzoek)
4	Herstelonderzoek (binnen vierjaarlijks onderzoek)
5	Stelselonderzoek (binnen vierjaarlijks onderzoek)
6	Kwaliteitsonderzoek naar aanleiding van risico's
7	Kwaliteitsonderzoek naar de mogelijke waardering Goed
8	Herstelonderzoek
9	Voortgangsgesprek
10	Specifiek onderzoek
11	Stelsel-/themaonderzoek*
<i>C</i>	<i>Samenwerkingsverbanden</i>
1	Vierjaarlijks onderzoek bestuur samenwerkingsverband
2	Herstelonderzoek bestuur samenwerkingsverband
3	Specifiek onderzoek bestuurlijk handelen

* Kan in sommige gevallen ook op bestuursniveau worden uitgevoerd.

2.1 Inspectieonderzoeken 2017/2018

Aantallen onderzoeken op bestuursniveau

Er zijn in de 2017/2018 drie soorten onderzoek op bestuursniveau uitgevoerd. Dit zijn de vierjaarlijkse onderzoeken, herstelonderzoeken en specifieke onderzoeken naar bestuurlijk handelen.

Het grootste deel van de uitgevoerde onderzoeken op bestuursniveau bestaat uit de vierjaarlijkse onderzoeken (284). Verder zijn er in 2017/2018 veertien herstelonderzoeken uitgevoerd. Elf van deze onderzoeken zijn uitgevoerd in het mbo, de overige drie onderzoeken in het po^{1 2}. Tot slot zijn er drie specifieke onderzoeken naar bestuurlijk handelen uitgevoerd in 2017/2018.

Tabel 2.1a Aantal onderzoeken bestuursniveau 2017/2018

	PO	VO	SO	MBO	Totaal
Vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen/opleidingen	173	63	16	32	284
Herstelonderzoek bestuur en scholen/opleidingen	3	0	0	11	14
Specifiek onderzoek bestuurlijk handelen	1	0	1	1	3
Totaal	177	63	17	44	301

In 2017/2018 zijn er 29 vierjaarlijkse onderzoeken bij de samenwerkingsverbanden uitgevoerd. Ook is er bij de samenwerkingsverbanden één herstelonderzoek uitgevoerd en één specifiek onderzoek bestuurlijk handelen.

Tabel 2.1b Aantal onderzoeken samenwerkingsverbanden 2017/2018

	PO	VO	Totaal
Vierjaarlijks onderzoek bestuur samenwerkingsverband	18	11	29
Herstelonderzoek bestuur samenwerkingsverband	1	0	1
Specifiek onderzoek bestuurlijk handelen	1	0	1
Totaal	20	11	31

Aantallen onderzoeken op schoolniveau

Binnen de vierjaarlijkse onderzoeken kunnen verschillende soorten onderzoeken op schoolniveau worden uitgevoerd. Het grootste deel van deze onderzoeken bestaat uit verificatieonderzoeken (772 in 2017/2018). Verder zijn er in schooljaar 2017/2018 115 risico-onderzoeken binnen het vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd en 89 onderzoeken naar goed. Ook herstelonderzoeken (46) en stelselonderzoeken (87) vinden plaats binnen het vierjaarlijks onderzoek. Het grootste deel van de verschillende onderzoeken wordt uitgevoerd in het po. In het mbo worden relatief veel risico-onderzoeken en herstelonderzoeken uitgevoerd. De stelselonderzoeken worden binnen het vierjaarlijks onderzoeken alleen uitgevoerd bij de sectoren vo en mbo.

^{1 2} Wanneer een herstelonderzoek plaatsvindt kan verschillen. Ze vinden niet altijd plaats binnen hetzelfde jaar als het onderzoek waarin vastgesteld is dat herstel nodig is.

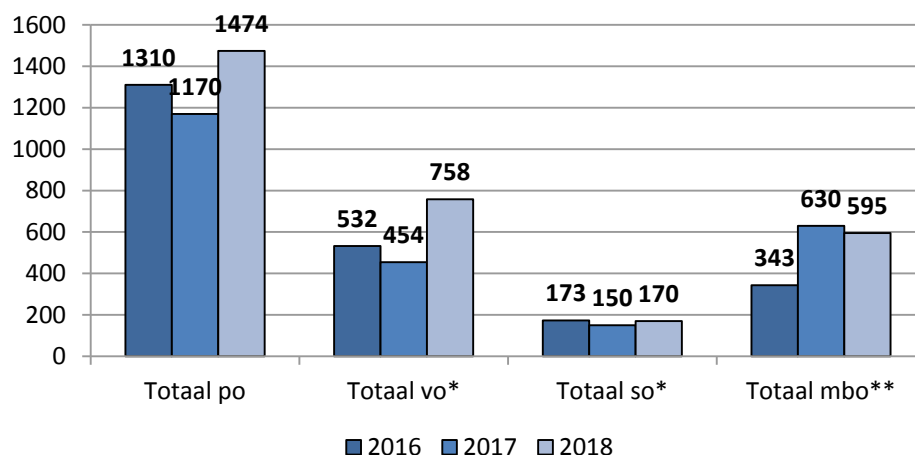
Tabel 2.1c Aantal onderzoeken schoolniveau 2017/2018

	PO	VO	SO	MBO	Totaal
<i>Binnen de vierjaarlijkse onderzoeken</i>					
Verificatieonderzoek	440	165	73	94	772
Risico-onderzoek	45	19	9	42	115
Onderzoek naar goed	40	22	9	18	89
Herstelonderzoek	9	5	2	30	46
Vierjaarsbezoek	-	43	-	-	43
Stelsel-/themaonderzoek	0	163	0	58	87
<i>Buiten de vierjaarlijkse onderzoeken</i>					
Risico-onderzoek	100	82	5	20	207
Onderzoek naar goed	24	58	7	-	89
Herstelonderzoek	116	109	14	180	419
Voortgangsgesprek	22	0	0	0	22
Specifiek onderzoek	4	17	4	13	38
Vierjaarsbezoek	-	55	-	-	55
Stelsel-/themaonderzoek	691	61	30	27	750
Totaal	1491	799	153	482	2634

Ook buiten de vierjaarlijkse onderzoeken voeren we onderzoeken uit bij de scholen (tweede helft bovenstaande tabel). Veel van deze onderzoeken zijn stelsel-/themaonderzoeken (750). Risico- en herstelonderzoeken worden ook buiten het vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd. In de sectoren po, vo en so is het ook mogelijk om een kwaliteitsonderzoek naar Goed aan te vragen buiten het vierjaarlijks onderzoek. Tot slot zijn er bij po voortgangsgesprekken gevoerd met scholen die Zeer zwak zijn. Daarnaast hebben we enkele specifieke onderzoeken uitgevoerd. Dat zijn bijvoorbeeld onderzoeken naar aanleiding van een signaal.

2.2 Inspectieonderzoeken in meerjarig perspectief

Hierboven hebben we laten zien dat we niet alleen besturen onderzoeken, maar dat we in het vernieuwde toezicht nog steeds veel scholen onderzoeken. Hieronder geven we een meerjarig beeld van de onderzoeken op scholen in kalenderjaren.

Figuur 2.2a Aantal onderzoeken op scholen in 2016, 2017 en 2018

*In het vo gaat het om afdelingen (zoals vmbo-t) en in het so om onderwijskundige eenheden.

** In het mbo zijn de onderzoeken op instellingsniveau en opleidingsniveau samen genomen. Verder ontbreken in 2016 de onderzoeken naar aanleiding van de jaarlijkse risicomonitor.

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

Het gaat in bovenstaande grafiek om kalenderjaren, omdat we dat meerjarig bijhouden^{1 3}. Het overzicht laat zien dat we in 2018 meer schoolonderzoeken hebben uitgevoerd dan voorheen. In 2017 was er sprake van een tijdelijke dip omdat we in dat jaar het vernieuwde toezicht hebben ingevoerd en alle aandacht daar naar uit is gegaan. We hebben er in bovenstaand overzicht voor gekozen om alleen het funderend onderwijs te presenteren en alleen scholen, omdat het voor het meerjarig beeld het meest relevant is. Voorheen beoordeelden we de besturen niet en hadden de bestuursgesprekken een ander karakter. In het mbo is de focus al in 2013 verlegd naar besturen.

2.3 Oordelen en waarderingen vierjaarlijks onderzoek

In deze paragraaf ligt de focus op de oordelen die we in het vierjaarlijks onderzoek hebben gegeven, omdat deze onderzoeken gebaseerd zijn op een steekproef van besturen. De uitspraken zijn daarmee op bestuursniveau representatief.

We starten deze paragraaf^{1 4} met de oordelen en waarderingen die we geven aan de besturen. Zij worden beoordeeld op de drie Kwaliteitszorgstandaarden en op het gebied van Financieel beheer. Vervolgens gaan we in op de oordelen en waarderingen die we geven aan de scholen. Dit zijn ten eerste de standaarden die vallen onder de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie, Onderwijsproces, Onderwijsresultaten, Schoolklimaat (alle sectoren) en Examinering en diplomering (alleen mbo). Ten tweede zijn dit de eindoordelen die we bij enkele onderzoekstypen geven aan de scholen. De scholen vormen geen representatieve steekproef, omdat in het startgesprek bepaald wordt welke scholen onderzocht worden. Tot slot gaan we in op de oordelen en waarderingen die we geven aan de samenwerkingsverbanden op het gebied van Kwaliteitszorg en ambitie, Onderwijsresultaten en Financieel beheer.

We presenteren in deze paragraaf de gegevens van 2017/2018 en geven op enkele punten een vooruitblik naar 2018/2019. Op dit moment zijn veel onderzoeken van dit schooljaar nog lopende en enkele moeten zelfs nog starten. Pas in het najaar zijn alle onderzoeken van dit schooljaar volledig afgerond en voorzien van een definitief rapport. De gegevens zijn dus voorlopig en we kunnen er geen verdere conclusies aan verbinden. Bovendien gaat het bij scholen evenmin om een representatieve steekproef.

2.3.1 Bestuursniveau

De meeste besturen hebben in 2017/2018 de drie standaarden die vallen onder Kwaliteitszorg en ambitie op orde en voldoen daarmee aan de basiskwaliteit. Van de besturen kreeg één op de vijf het oordeel Onvoldoende op de standaard Kwaliteitszorg (KA1). De andere standaarden zijn minder vaak met een Onvoldoende beoordeeld. Kwaliteitscultuur (KA2) en Verantwoording en dialoog (KA3) zijn bij iets meer dan 10 procent van de besturen niet op orde bevonden. Daar is dus een kleiner percentage besturen dat zich moet verbeteren. Ondanks dat bij 1 op de 5 besturen de standaard Kwaliteitszorg niet op orde is, zijn er ook besturen die hiervoor de waardering Goed ontvingen (14 procent). Bij

^{1 3} De aantallen in dit overzicht zijn afkomstig uit de jaarverslagen van 2016, 2017 en 2018.

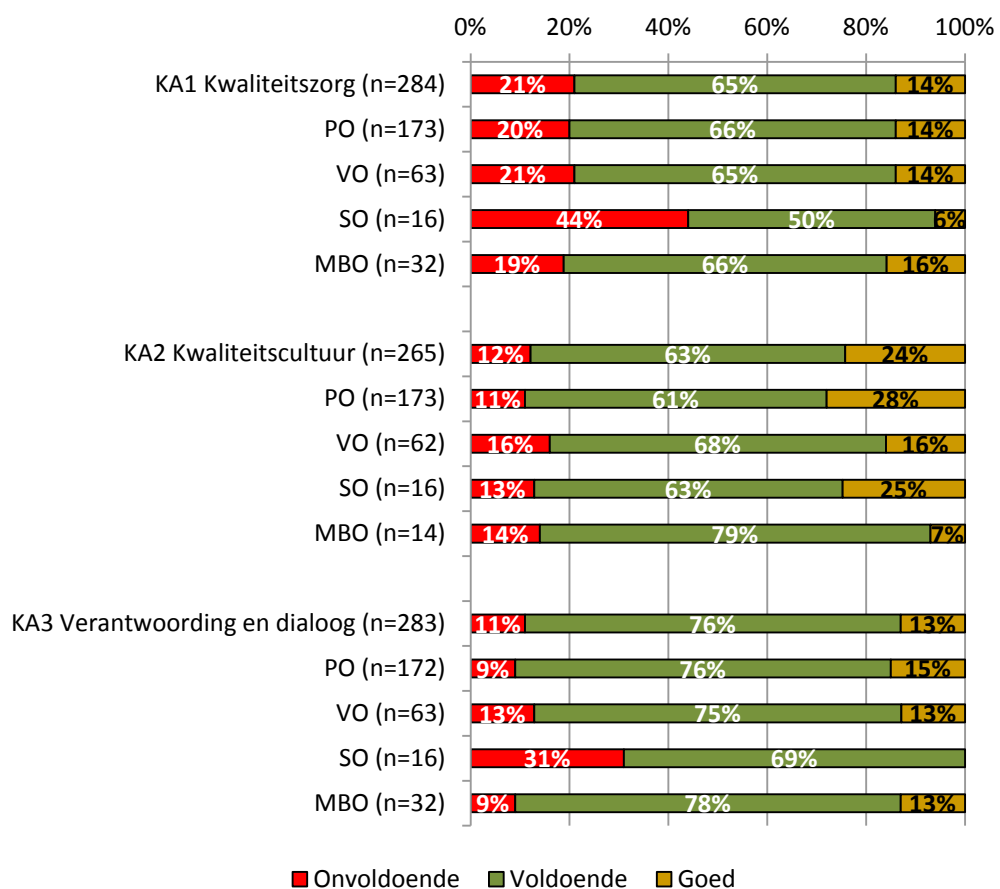
^{1 4} Deze paragraaf is grotendeels overgenomen uit het themaonderzoek Kwaliteitszorg waar dezelfde gegevens zijn gepresenteerd. Zie Inspectie van het Onderwijs (2019). Kwaliteitszorg en ambitie. De motor voor de verbetering van de onderwijskwaliteit. Schooljaar 2017/2018. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

Kwaliteitscultuur gaat het zelfs om een kwart van de besturen met de waardering Goed, Bij Verantwoording en dialoog gaat het om 13 procent.

In de sector speciaal onderwijs gaf de inspectie het vaakst het oordeel Onvoldoende voor de standaard Kwaliteitszorg. Bijna de helft (44 procent) van de besturen kreeg de beoordeling Onvoldoende. Bij de andere sectoren kreeg ongeveer een vijfde van de besturen een Onvoldoende. Bij Kwaliteitscultuur zijn er weinig verschillen tussen de sectoren in het percentage dat Onvoldoende is beoordeeld. Ook bij Verantwoording en dialoog kregen in het so relatief veel besturen een Onvoldoende. Dit wil overigens niet zeggen dat so-besturen minder goed functioneren. Aangezien so-besturen een moeilijke leerlingpopulatie hebben, vraagt het veel van de besturen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van het onderwijs en daarmee het kwaliteitszorgsysteem op orde is. Het kan betekenen dat inspecteurs deze besturen strenger beoordelen.

De sector mbo valt, in vergelijking met de andere sectoren, niet specifiek op. Een belangrijk verschil is wel dat de helft van de onderzochte instellingen niet-bekostigd is. Dit is bepalend voor de wettelijke eisen waarop ze beoordeeld worden. Een aantal wettelijke bepalingen is namelijk niet van toepassing op de niet-bekostigde instellingen. Zij worden niet beoordeeld op de standaard Kwaliteitscultuur en beperkter op de standaard Verantwoording en dialoog.

Figuur 2.3.1a Oordelen en waarderingen Kwaliteitszorg en ambitie besturen 2017/2018*

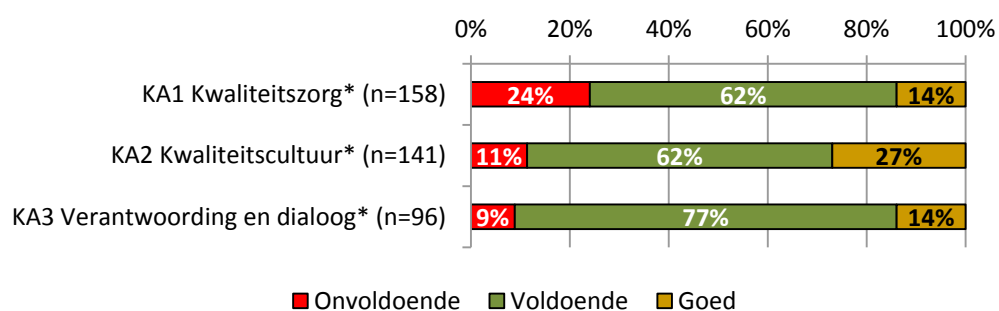

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

* Bij niet-bekostigde instellingen in het mbo wordt de standaard Kwaliteitscultuur niet beoordeeld.

Van de onderzochte besturen in 2018/2019 kreeg tot nu toe ongeveer een kwart een het oordeel Onvoldoende voor de standaard Kwaliteitszorg Dat is redelijk vergelijkbaar met 2017/2018. Ook bij de andere standaarden zien we een vergelijkbaar beeld. In bijlage I, tabel 20 hebben we de voorlopige gegevens per sector opgenomen. Net als afgelopen jaar blijken so-besturen vaker dan besturen in andere sectoren met een Onvoldoende te zijn beoordeeld. Verder valt op dat de waardering Goed voor Kwaliteitscultuur alleen is gegeven aan po- en vo-besturen. Mbo-besturen zijn dit schooljaar niet met een Onvoldoende beoordeeld voor Verantwoording en dialoog.

Figuur 2.3.1b Oordelen en waarderungen Kwaliteitszorg en ambitie besturen 2018/2019 (voorlopig)*

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

*Dit is een voorlopig beeld van de oordelen en waarderungen in 2018/2019 (mei 2019).

Oordelen Financieel beheer

De inspectie beoordeelt ook de standaarden onder het kwaliteitsgebied Financieel beheer. Vrijwel alle besturen hebben het oordeel Voldoende gekregen op de standaard Continuïteit (FB1). Alleen bij de sectoren po en mbo hebben enkele besturen een Onvoldoende gekregen voor deze standaard. Grote financiële risico's die vragen om aangepast financieel toezicht zijn vrij zeldzaam. Alle besturen hebben een Voldoende gekregen voor de standaard Rechtmatigheid (FB3). Uit de voorlopige gegevens van 2018/2019 zien we eenzelfde beeld, alleen enkele po-besturen hebben een Onvoldoende gekregen voor Continuïteit. Zie tabel 6 en tabel 21 in bijlage I.

Oordelen en waarderungen naar bestuursomvang

Als we kijken naar de bestuursomvang (op basis van het aantal scholen onder het bestuur) zien we duidelijke verschillen tussen de besturen in het po en het vo. In het po valt het op dat vooral de kleine besturen (twee tot zeven scholen onder het bestuur) relatief vaak met een Onvoldoende zijn beoordeeld voor met name Kwaliteitszorg. De grotere besturen kregen vaker een Voldoende of Goed voor een van de kwaliteitszorgstandaarden. Vooral Kwaliteitscultuur is bij grote besturen zeer vaak met Goed gewaardeerd. We kunnen dit verschil voor een groot deel verklaren door de mogelijkheden die grote besturen hebben om aparte kwaliteitszorgmedewerkers aan te stellen. Voor kleinere besturen is dit vaak niet mogelijk. Een opvallende categorie vormen de eenpitters (bestuur met één school), omdat de kwaliteitszorgstandaarden beter zijn beoordeeld dan besturen met meer scholen. Dit heeft in belangrijke mate te maken met de werkwijze die de inspectie hanteert. Bij een eenpitter zijn de oordelen van de school op het gebied van kwaliteitszorg identiek aan de oordelen van het bestuur. Daarnaast is het aansturen van één school overzichtelijker dan het aansturen van meerdere scholen waardoor de meeste eenpitters beter beoordeeld zijn (zie tabel 11, bijlage I).

Ook in vo zien we een verband tussen de omvang van het bestuur en de oordelen op de kwaliteitszorgstandaarden. In het vo is te zien dat eenpitters en kleine besturen (tot en met zeven scholen) vaker een Onvoldoende kregen voor de kwaliteitszorgstandaarden dan middelgrote en grote besturen. Eenpitters vormen in dit geval geen uitzondering. Vermoedelijk is dit verschil tussen po en vo te verklaren vanwege de grotere omvang van de gemiddelde vo-school in vergelijking tot een po-school. Zie tabel 12, bijlage I.

Relatie oordelen op bestuursniveau en schoolniveau

We hebben in kaart gebracht of er een relatie is tussen het oordeel op bestuursniveau en op schoolniveau. Deze relatie hoeft erop zichzelf niet te zijn: de Kwaliteitszorg van de scholen kan prima in orde zijn, terwijl de Kwaliteitszorg op het niveau van het bestuur Onvoldoende functioneert. Omgekeerd kan dit ook voorkomen. We zien echter dat er in de meeste gevallen wel een relatie is tussen het oordeel op bestuursniveau over de kwaliteitszorgstandaarden en de oordelen Kwaliteitszorg op schoolniveau. Als alle scholen alleen maar Voldoende zijn beoordeeld, is de Kwaliteitszorg (alle drie de standaarden tezamen) op bestuursniveau ook Voldoende of Goed. Zeker als er drie of meer Onvoldoendes zijn gegeven aan scholen, beoordeelden de inspecteurs de standaarden op bestuursniveau ook vaker Onvoldoende. We zien een soortgelijk, maar (veel) minder sterk beeld als we kijken naar andere oordelen over standaarden die vallen onder Onderwijsproces, Onderwijsresultaten en Schoolklimaat (bijlage I, tabellen 7 tot en met 9). Ook als we kijken naar de mate waarin Onvoldoende of Zeer zwakke scholen voorkomen binnen een bestuur zien we een soortgelijk beeld. De helft van de besturen met een Onvoldoende of Zeer zwakke school kreeg minimaal één Onvoldoende voor een van de kwaliteitszorgstandaarden. Dit verband zien we veruit het sterkst in het vo. Daar is 86 procent van de besturen met minimaal één Onvoldoende of Zeer zwakke school ook met Onvoldoende beoordeeld voor minstens een van de kwaliteitszorgstandaarden (zie tabel 10, bijlage I).

Uit deze analyse wordt duidelijk dat besturen die hun Kwaliteitszorg niet op orde hebben vaker scholen hebben met een Onvoldoende voor Kwaliteitszorg én vaker Onvoldoende of Zeer zwakke scholen hebben.

2.3.2 *Schoolniveau*

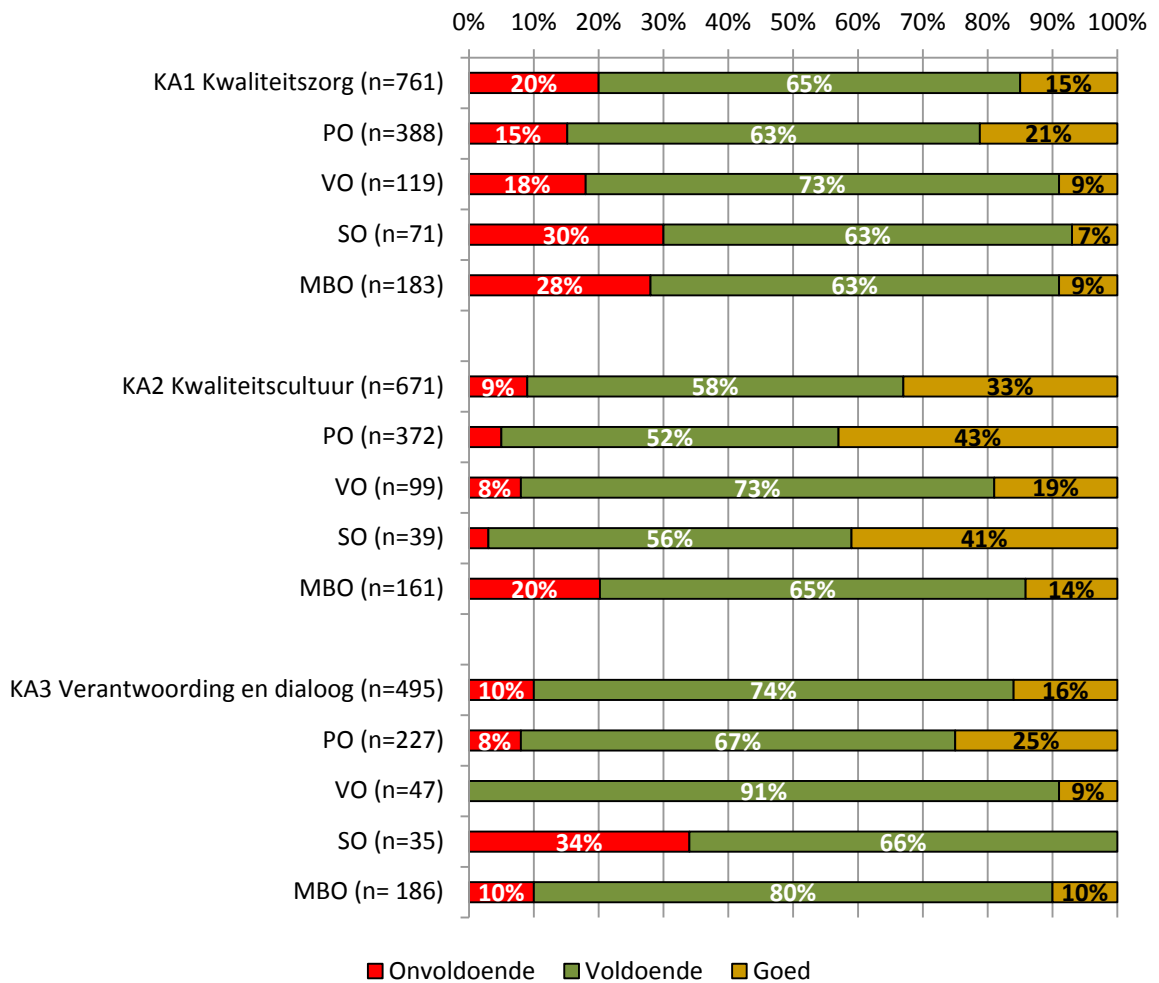
De inspectie onderzoekt bij een beperkt aantal scholen of het bestuur daadwerkelijk zicht heeft op de kwaliteit van de school en of het bestuursbeleid doorwerkt in de school. Bij ieder onderzoek op een school wordt de onderwijskwaliteit onderzocht en een aantal standaarden beoordeeld. De te onderzoeken scholen worden per onderzoek bepaald. Per bestuur verschilt het hoeveel scholen geverifieerd worden, afhankelijk van het aantal dat eronder vallen. Zo zijn er relatief veel mbo-opleidingen onderzocht ten opzichte van het aantal instellingen, omdat er meestal veel opleidingen onder een instelling vallen. De onderzochte scholen zijn dus niet representatief voor alle scholen. De weergegeven oordelen en waarderungen zeggen dan ook alleen iets over de scholen die de inspectie heeft beoordeeld.

Kwaliteitszorg en ambitie

De scholen die de inspectie onderzocht op de standaarden onder Kwaliteitszorg en ambitie zijn ongeveer gelijk beoordeeld als de besturen, waarmee we bedoelen dat ongeveer een even groot deel een onvoldoende heeft voor de standaard Kwaliteitszorg. Kwaliteitscultuur valt op, omdat er veel scholen (vooral po en so) hiervoor een waardering Goed ontvingen. Tussen de sectoren zijn er nu ook forse verschillen: zowel bij so-scholen als bij mbo-opleidingen is de Kwaliteitszorg bij ongeveer 30 procent niet op orde, terwijl dat bij po om 15 procent gaat en bij vo om 18 procent. Opvallend is ook dat bij mbo de opleidingen vaak slechter worden

beoordeeld dan de standaarden op bestuursniveau. Dit geeft aan dat op bestuursniveau de Kwaliteitszorg vaker op orde is dan op het niveau van de opleiding.

Figuur 2.3.2a Oordelen en waarderingen Kwaliteitszorg en ambitie scholen 2017/2018*

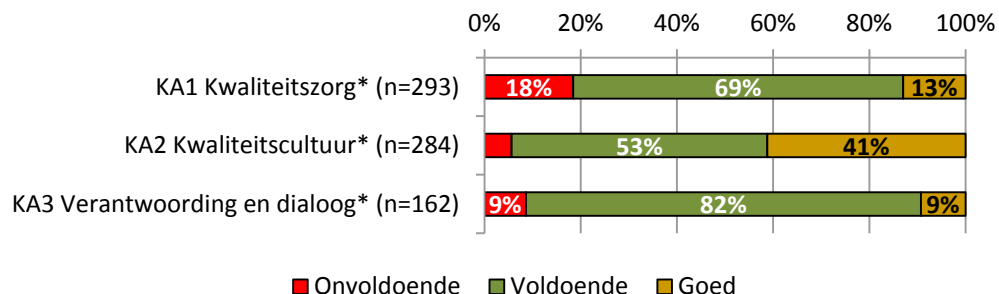

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

* Deze scholen zijn geen representatieve steekproef uit de populatie.

Uit de voorlopige gegevens over 2018/2019 komt een vergelijkbaar beeld naar voren als het jaar ervoor. Ook nu komt het beeld redelijk overeen met het bestuursniveau. Voor de standaard Kwaliteitszorg heeft ongeveer één op de vijf scholen een Onvoldoende gekregen. Bij de standaard Kwaliteitscultuur valt met name op dat de waardering Goed veel gegeven wordt en dat dit voorsnog meer is dan het jaar ervoor. Net als bij de besturen wordt ook bij de scholen voornamelijk Voldoendes voor deze standaard gegeven. In het so kreeg een vijfde van de scholen een Onvoldoende.

Figuur 2.3.2b Oordelen en waarderingen Kwaliteitszorg en ambitie scholen 2018/2019 (voorlopig)*

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

*Dit is een voorlopig beeld van de oordelen en waarderingen in 2018/2019.

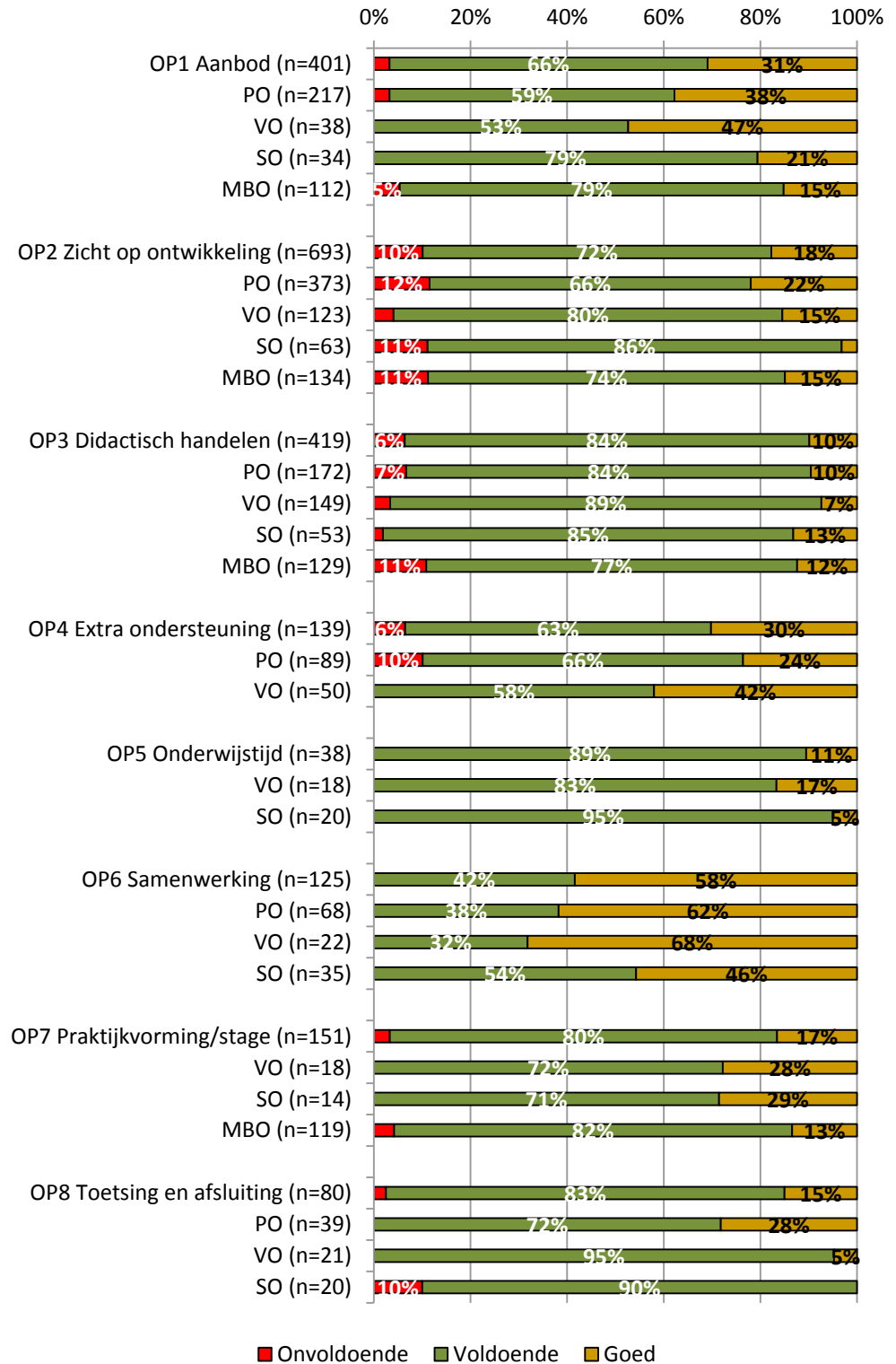
Tussen de sectoren valt, net zoals bij besturen, de sector so op met relatief veel Onvoldoendes voor Kwaliteitszorg. De scholen in het so en het mbo kregen bij alle standaarden minder vaak de waardering Goed. Mbo-opleidingen kregen vaker dan scholen in andere sectoren een Onvoldoende voor de Kwaliteitscultuur. Aangezien de wet verschilt en we daardoor aan mbo-opleidingen strengere eisen kunnen stellen, is dit verklaarbaar (zie bijlage I, tabel 22).

Onderwijsproces

Scholen onderzoeken en beoordelen we breder dan alleen de kwaliteitszorgstandaarden. We onderzoeken de onderwijskwaliteit en beoordelen daarnaast een paar standaarden. Binnen het kwaliteitsgebied Onderwijsproces zijn de meeste scholen met een Voldoende beoordeeld en hebben weinig scholen een Onvoldoende gekregen. De meeste Onvoldoendes zijn gegeven voor Zicht op Ontwikkeling (OP2), namelijk tien procent van de scholen. Bij de sector vo zijn hier minder onvoldoendes gegeven dan bij de andere sectoren. Bij de standaard Didactisch handelen (OP3) valt de sector mbo op, omdat daar meer Onvoldoendes gegeven zijn dan bij de andere sectoren. Als we kijken naar de standaard Aanbod (OP1) valt met name de sector vo op. Alhoewel voor deze standaard sowieso vaak de waardering Goed wordt gegeven, wordt bijna de helft van de beoordeelde v-afdelingen gewaardeerd met een Goed. Een andere standaard die opvalt, is Samenwerking (OP6), omdat er vaak de waardering Goed is gegeven (58 procent). Dit geldt voor alle sectoren waarbij deze standaard in het waarderingskader staat (po, vo, so).

Als we een vergelijking maken met de voorlopige resultaten van 2018/2019 dan zien we weinig verschillen. Het grootste verschil is zichtbaar in het so waar beduidend meer scholen, en veel meer dan in andere sectoren, een onvoldoende hebben gekregen voor Zicht op ontwikkeling (zie bijlage I, tabel 23).

Figuur 2.3.2c Oordelen en waarderingen Onderwijsproces scholen 2017/2018*

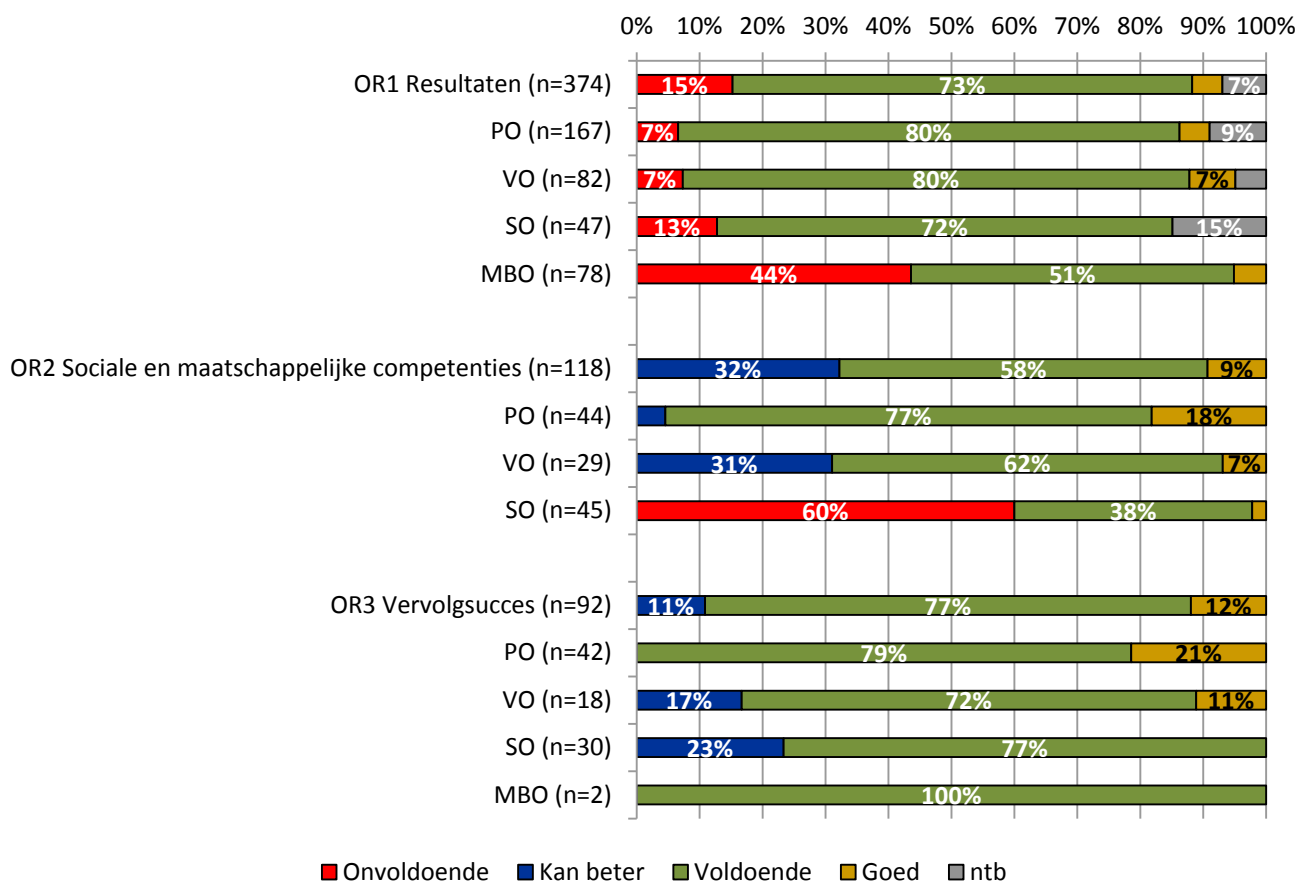
[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

*Deze scholen zijn geen representatieve steekproef uit de populatie.

Onderwijsresultaten

De standaarden binnen het kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten laten een meer gevarieerd beeld zien. Vijftien procent van de scholen die de inspectie onderzocht heeft op de standaard Resultaten (OR1) is met een Onvoldoende beoordeeld. Opvallend is dat bij mbo-opleidingen een nog veel hoger percentage van de opleidingen een Onvoldoende heeft gekregen voor Resultaten (OR1). De standaard Sociale en maatschappelijke competenties (OR2) heeft alleen in het so een wettelijke basis. In die sector heeft zestig procent van de scholen een Onvoldoende gekregen. In het po en vo kan hier alleen de waardering 'Kan beter' gegeven worden. Dit is bij een derde van de vo-afdelingen gebeurd en bij een klein deel van de po-scholen. Voor de standaard Vervolgsucces (OR3) heeft een vijfde van de po-scholen de waardering Goed gekregen, dit is meer dan bij de andere sectoren^{1 5}.

Figuur 2.3.2d Oordelen en waarderingen Onderwijsresultaten scholen 2017/2018*

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

*Deze scholen zijn geen representatieve steekproef uit de populatie.

In vergelijking met de eerste resultaten van 2018/2019 zien we geen grote verschillen. Vooral Sociale en maatschappelijke competenties is vaker met een Kan beter (po en vo) of onvoldoende (so) beoordeeld. Vooral in het so het geval zijn hier veel onvoldoendes (zie bijlage I, tabel 24).

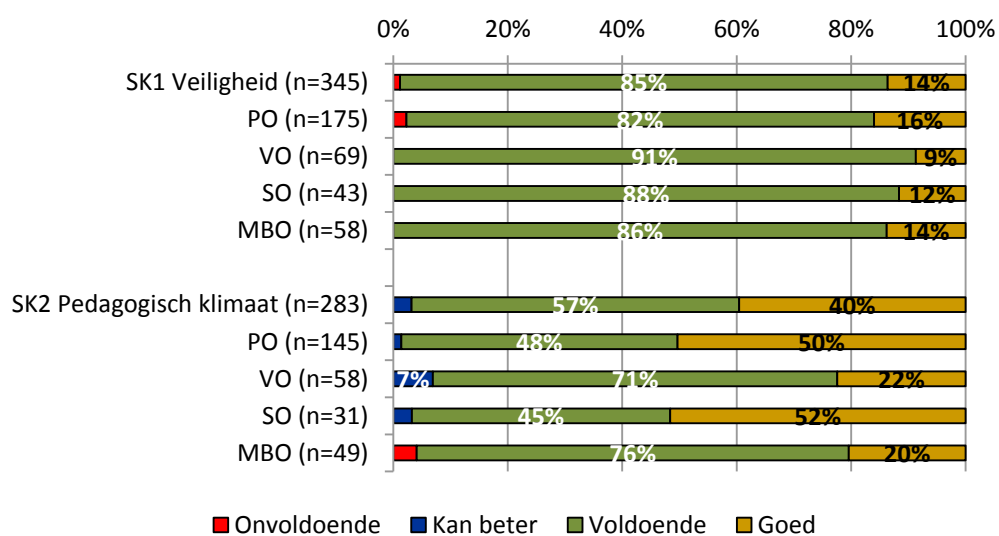
^{1 5} Bij mbo-opleidingen wordt deze standaard, op een enkele uitzondering na, nog niet beoordeeld.

Schoolklimaat

De standaarden Veiligheid (SK1) en Pedagogisch Klimaat (SK2) zijn vrijwel altijd met een Voldoende beoordeeld of met een Goed gewaardeerd. Bij Pedagogisch Klimaat valt op dat (ruim) de helft van de po- en so-scholen de waardering Goed heeft gekregen. Van de vo-afdelingen en mbo-opleidingen geldt dit voor ongeveer een vijfde. Bij de standaard Schoolklimaat zijn geen grote verschillen tussen de sectoren te zien.

Bij beide standaarden zien we nauwelijks verschillen met de voorlopige cijfers van 2018/2019.

Figuur 2.3.2e Oordelen en waarderingen Schoolklimaat scholen 2017/2018*

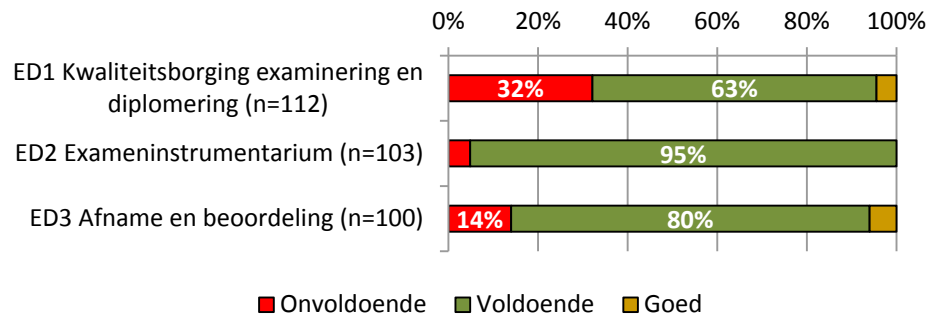
[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

*Deze scholen zijn geen representatieve steekproef uit de populatie.

Examinering en diplomering mbo

De standaarden die vallen onder het gebied Examinering en diplomering worden alleen beoordeeld in het mbo. Een derde van de onderzochte opleidingen heeft een onvoldoende gekregen op de standaard Kwaliteitsborging examinering en diplomering (ED1) en moet zich dus daarop verbeteren. Voor de standaarden Exameninstrumentarium (ED2) en Afnahme en beoordeling (ED3) hebben de meeste opleidingen een Voldoende gekregen. Bij alle drie de standaarden die onder dit kwaliteitsgebied vallen zien we maar beperkt verschillen met de voorlopige gegevens van 2018/2019 (zie bijlage II, tabel 26).

Figuur 2.3.2f Oordelen en waarderingen Examinering en diplomering mbo-opleidingen 2017/2018*

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

*Deze opleidingen zijn geen representatieve steekproef uit de populatie.

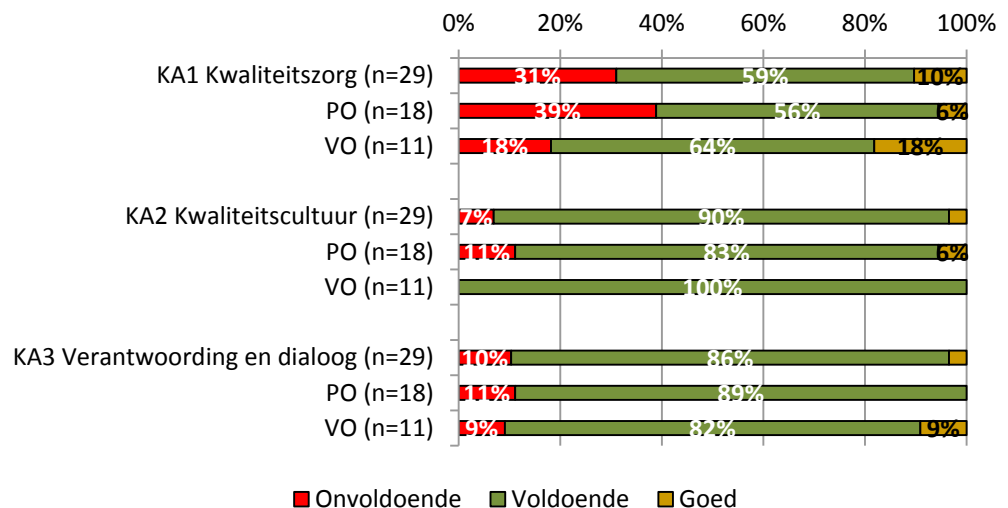
2.3.3

Samenwerkingsverbanden

Binnen een samenwerkingsverband werken scholen samen om ervoor te zorgen dat alle leerlingen het onderwijs krijgen dat bij hun past. De inspectie houdt toezicht op deze samenwerkingsverbanden en doet dat op een vergelijkbare manier als op schoolbesturen. Ook samenwerkingsverbanden worden beoordeeld op de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer. Daarnaast worden ook de Onderwijsresultaten beoordeeld.

Een derde van de samenwerkingsverbanden heeft een Onvoldoende gekregen voor de standaard Kwaliteitszorg (KA1). Dit betekent dat er bij een groot deel nog verbetering noodzakelijk is. Dit percentage is een stuk hoger bij de samenwerkingsverbanden voor po dan bij de samenwerkingsverbanden voor vo. Van de samenwerkingsverbanden vo heeft een vijfde de waardering Goed gekregen. De standaarden Kwaliteitscultuur (KA2) en Verantwoording en dialoog (KA3) zijn vaker op orde bij de samenwerkingsverbanden. Veruit de meeste samenwerkingsverbanden hebben een Voldoende gekregen voor deze standaarden.

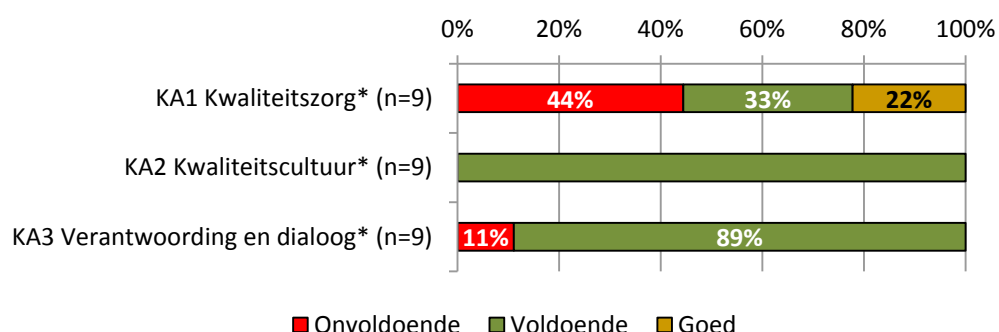
Figuur 2.3.3a Oordelen en waarderingen Kwaliteitszorg en ambitie samenwerkingsverbanden 2017/2018

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

De voorlopige cijfers van 2018/2019 laten zien dat 44 procent een Onvoldoende heeft gekregen voor de standaard Kwaliteitszorg. Dit ligt vooralsnog hoger dan het schooljaar ervoor, maar het gaat hierbij wel om slechts negen samenwerkingsverbanden en dat zullen er nog veel meer worden, omdat er nog veel onderzoeken lopen of nog moeten starten. Uit de verschillen kunnen we daarom geen conclusies afleiden. De doorlooptijd is zeker bij samenwerkingsverbanden lang. Kwaliteitscultuur is op dit moment nog niet met een Onvoldoende beoordeeld en Verantwoording en dialoog is vergelijkbaar. Het zijn overigens vaker de samenwerkingsverbanden voor vo dan po die een onvoldoende hebben gekregen (zie bijlage I, tabel 27).

Figuur 2.3.3b Oordelen en waarderingen Kwaliteitszorg en ambitie samenwerkingsverbanden 2018/2019 (voorlopig)

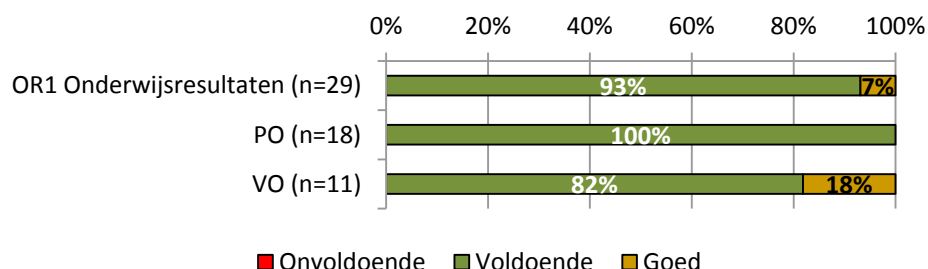

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

*Dit is een voorlopig beeld van de oordelen en waarderingen in 2018/2019

Bij de standaard Onderwijsresultaten hebben alle samenwerkingsverbanden po een Voldoende gekregen voor de standaard Onderwijsresultaten. Van de samenwerkingsverbanden vo heeft een vijfde een waardering Goed gekregen, de overige samenwerkingsverbanden een Voldoende. In 2018/2019 zien we dat er eveneens geen Onvoldoendes zijn gegeven, maar de samenwerkingsverbanden voor po beduidend vaker de waardering Goed hebben ontvangen (zie bijlage I, tabel 28).

Figuur 2.3.3c Oordelen en waarderingen Onderwijsresultaten samenwerkingsverbanden 2017/2018

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage I.](#)

De inspectie beoordeelt samenwerkingsverbanden ook op de standaarden Continuïteit (FB1) en Rechtmatigheid (FB3). Alle samenwerkingsverbanden zijn in zowel 2017/2018 als 2018/2019 met een Voldoende beoordeeld op deze standaarden (tabel 19 en 29 bijlage I).

2.4 Eindoordelen en waardering schoolniveau

Scholen kunnen een eindoordeel krijgen naar aanleiding van een onderzoek naar risico's of een onderzoek naar de waardering Goed. De onderstaande tabel laat zien welke eindoordelen de scholen hadden op twee peildata, 1 september 2017 en 1 januari 2019. In 2017 was de waardering Goed nog geen onderdeel van het toen geldende waarderingskader en komt daardoor niet voor.^{1 6}

De onderstaande tabel laat zien dat het aantal scholen met een oordeel Zeer zwak of onvoldoende tussen de 1,7 en 2,3 procent ligt. In het po heeft momenteel 1,3 procent de waardering Goed en in so en vo gaat het respectievelijk om 3,5 en 3,7 procent.

Tabel 2.4a Eindoordelen scholen/afdelingen po, vo, so

	PO		VO		SO	
	sep-17	jan-19	sep-17	jan-19	sep-17	jan-19
Zeer zwak	0,3%	0,5%	0,3%	0,5%	0,5%	0,5%
Onvoldoende	1,5%	1,2%	2,0%	1,8%	2,9%	1,5%
Goed	-	1,3%	-	3,5%	-	3,7%
Totaal	7.017	6.956	3.280	3.265	648	643

* Gegevens 2019 voorlopig

** Voor 1 augustus 2017 was de waardering Goed geen onderdeel van het destijds geldende waarderingskader. Het oordeel Onvoldoende werd destijds Zwak genoemd.

De waardering Goed is nog maar beperkt uitgereikt, maar is wel vier jaar geldig. Dit betekent dat het aantal de komende jaren in principe zal stijgen. De scholen die nu de waardering verkrijgen komen bovenop het aantal dat deze waardering heeft. Bij het oordeel Onvoldoende of Zeer zwak is dit anders. Het gaat om scholen die niet voldoen aan de minimale onderwijskwaliteit, waardoor de inspectie de scholen binnen een jaar weer onderzoekt en de scholen mogelijk weer in aanmerking komen voor het oordeel Voldoende.

Als we naar de verschillen tussen de jaren kijken wordt het duidelijk dat er een kleine verschuiving is in de oordelen Zeer zwak en Onvoldoende. Het aantal scholen dat in po en vo Zeer zwak is beoordeeld stijgt, terwijl Onvoldoende daalt. Deze verschuiving kunnen we verklaren door het nieuwe waarderingskader. We hebben de lat hoger gelegd waardoor scholen sneller het oordeel Zeer zwak kunnen krijgen. Het totale aantal scholen met één van deze twee oordelen verandert niet. Het so is hier een uitzondering: daar zien we geen stijging van Zeer zwak, terwijl Onvoldoende wel daalt. Het totale aantal scholen dat niet voldoet aan de minimale basiskwaliteit is daarmee gedaald.

In het mbo waren er op 1 februari vijf Zeer zwakke opleidingen. Daarnaast waren er op dat moment 96 opleidingen waarbij de examinering onder de maat is beoordeeld. Op dat moment is één van de twee examenstandaarden onvoldoende.

Excellente scholen

Naast de waardering goed is het in het funderend onderwijs ook mogelijk om het predicaat Excellente School te verkrijgen. Dit predicaat is voor scholen met bijzondere kwaliteiten en voor scholen die uitblinken in een specifiek profiel. Indien de school de waardering Goed heeft, dan kan de school een aanvraag indienen voor dit predicaat. In een separaat traject beoordeelt een onafhankelijke jury of de school

^{1 6} Binnen de pilots zijn er scholen die al wel de waardering Goed hebben ontvangen, maar omdat deze waardering nog geen onderdeel was van het toen geldende waarderingskader laten we deze hier buiten beschouwing.

aan de eisen voor dit predicaat voldoet. Het predicaat is drie jaar geldig. Op dit moment zijn er 191 scholen en afdelingen met het predicaat Excellent. In het po gaat het om 0,9 procent van het totaal aantal scholen, in so om 2,6 procent en in het vo om 3,4 procent van de afdelingen.

2.5 Betrouwbaarheid oordelen

Gedurende de pilots die de inspectie voorafgaand aan de invoering van het vernieuwde toezicht heeft uitgevoerd, heeft de inspectie een tweetal fairnessonderzoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken hebben ertoe geleid dat we interne richtlijnen hebben geformuleerd en scholing hebben georganiseerd. Ook hebben we in een aantal gevallen afspraken gemaakt over plausibele redeneringen voor een Voldoende wanneer onderdelen van een standaard niet op orde zijn. Verder werken we continue aan onze betrouwbaarheid door middel van intervisie, beoordelingsoverleg, het bespreken van casussen of themabijeenkomsten over een bepaalde standaard. Bovendien gaan inspecteurs waar mogelijk gezamenlijk en in wisselende samenstelling op pad. Ook een recent themaonderzoek naar Kwaliteitszorg heeft verdere aandachtspunten opgeleverd. We hebben destijds onze eigen rapporten geanalyseerd en gezien dat we verschillend rapporteren en onderbouwen. Inmiddels hebben we op basis daarvan al bijeenkomsten georganiseerd. Zoals we in het volgende hoofdstuk kunnen zien, vragen we ook bestuurders en schoolleiders of ze verschillen ervaren in de beoordeling tussen inspecteurs. Dit komt maar beperkt voor en wordt niet anders ervaren dan in de jaren dat we nog het oude toezicht uitvoerden. Recent is de inspectie gestart met een nieuw fairnessonderzoek in het kader van de (beperkte) herziening van het kader. De betrouwbaarheid blijft een belangrijk aandachtspunt en tevens willen we meer zicht op wat de juiste inrichting is van de kwaliteitszorgstandaarden en wat we onder de standaarden verstaan. In de voortgangsrapportage van juni 2020 zullen we hier nader over rapporteren.

3 Hoe waardeert het veld het toezicht?

Om inzicht te krijgen in hoe besturen, scholen en samenwerkingsverbanden terugkijken op de inspectieonderzoeken vragen we hen na een onderzoek om een vragenlijst in te vullen. Hierin vragen we hen om terug te kijken op het onderzoek en stellen we hen ook enkele vragen over de inspectie als organisatie. De tevredenheidsonderzoeken zijn voor ons zeer waardevol. Enerzijds is het directe input voor de inspecteurs die het betreffende onderzoek heeft uitgevoerd, anderzijds is het voor de inspectie als organisatie leerzaam om inzicht te krijgen in wat goed gaat en wat volgens het veld beter kan.

Hieronder gaan we in op de resultaten van de vragenlijsten die gaan over de onderzoeken in het eerste schooljaar waarin we het vernieuwde toezicht hebben uitgevoerd (2017/2018). De respons verschilt per sector en tussen besturen en scholen en varieert tussen de 20 procent (besturen so) en 62 procent (besturen mbo). Het beeld in dit hoofdstuk is geen representatief beeld van alle besturen en scholen. Het betreft de besturen en scholen die onderzocht zijn én gerespondeerd hebben (zie tabel 2 in bijlage II).

In dit hoofdstuk gaan we vooral in op het tevredenheidsonderzoek dat uitgezet is na het vierjaarlijks onderzoek onder besturen en scholen, omdat we daar op dit moment de meeste gegevens van hebben^{1 7}. Daarnaast gaan we kort in op de samenwerkingsverbanden en op de themaonderzoeken waarin we ten behoeve van het stelseltoezicht verdiepende onderzoeken uitvoeren over een specifiek onderwerp.

We zien in dit hoofdstuk dat besturen en scholen over het algemeen (zeer) tevreden zijn over het onderzoek en het onderzoek een hoog rapportcijfer geven, maar dat er enkele punten zijn waar besturen en scholen minder tevreden over zijn. Vooral uit toelichtingen komen de kritische punten duidelijk naar voren. In de tekst hebben we daarom enkele toelichtingen opgenomen van besturen en scholen om de antwoorden te illustreren. Het beeld is niet representatief, maar laat vaak zien waar respondenten meer of minder tevreden over zijn.

3.1 Het vierjaarlijks onderzoek

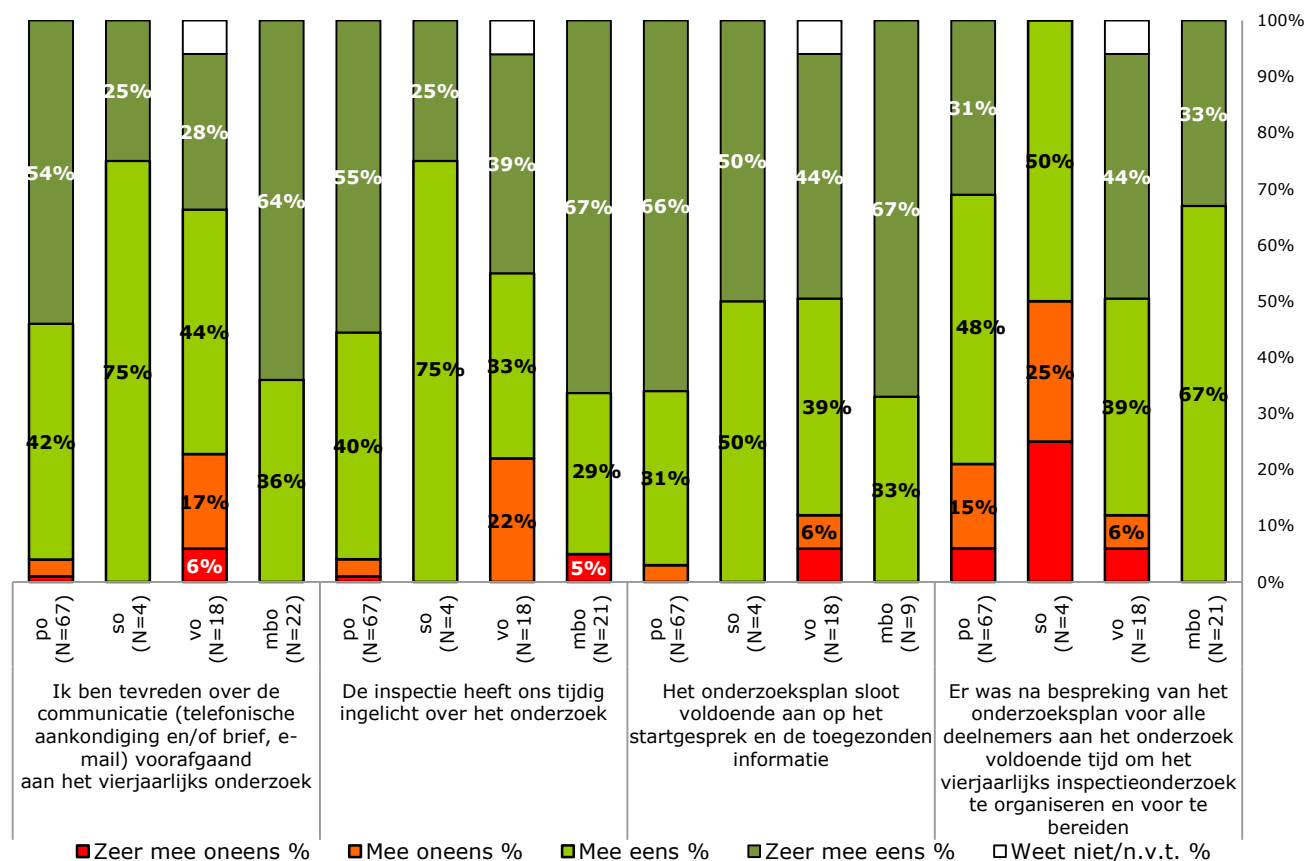
3.1.1 *Vorbereiding, startgesprek, onderzoeksplan*

Besturen zijn over het algemeen (zeer) tevreden over de voorbereiding van het onderzoek, het startgesprek en het onderzoeksplan. Het meest kritisch zijn enkele besturen over de voorbereidingstijd. Een aantal besturen geeft aan dat hun scholen te weinig voorbereidingstijd hebben om het vierjaarlijks onderzoek voor te bereiden en te organiseren. Dit is niet nieuw: ook in de pilots die we eerder uitvoerden voordat we van start gingen met het vernieuwde toezicht zagen we dit al^{1 8}. Vooral so-bestuurders vinden de voorbereidingstijd te kort, maar hierbij gaat het wel om kleine aantallen. Van de vier bestuurders vinden twee de voorbereidingstijd te kort. Vo-bestuurders geven aan dat ze zich niet tijdig ingelicht voelen over het onderzoek.

^{1 7} In het mbo zetten we alleen een vragenlijst uit onder de instelling, niet onder de afzonderlijke opleidingen. Als het in dit hoofdstuk gaat over scholen, dan gaat het over scholen uit po, vo en so.

^{1 8} Zie tevredenheidsonderzoek Inspectie van het Onderwijs schooljaar 2016/2017
<https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2018/06/07/tevredenheidsonderzoek-inspectie-van-het-onderwijs>

Figuur 3.1.1a Tevredenheid bestuurders over de voorbereiding, startgesprek en onderzoeksplan per sector

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage II.](#)

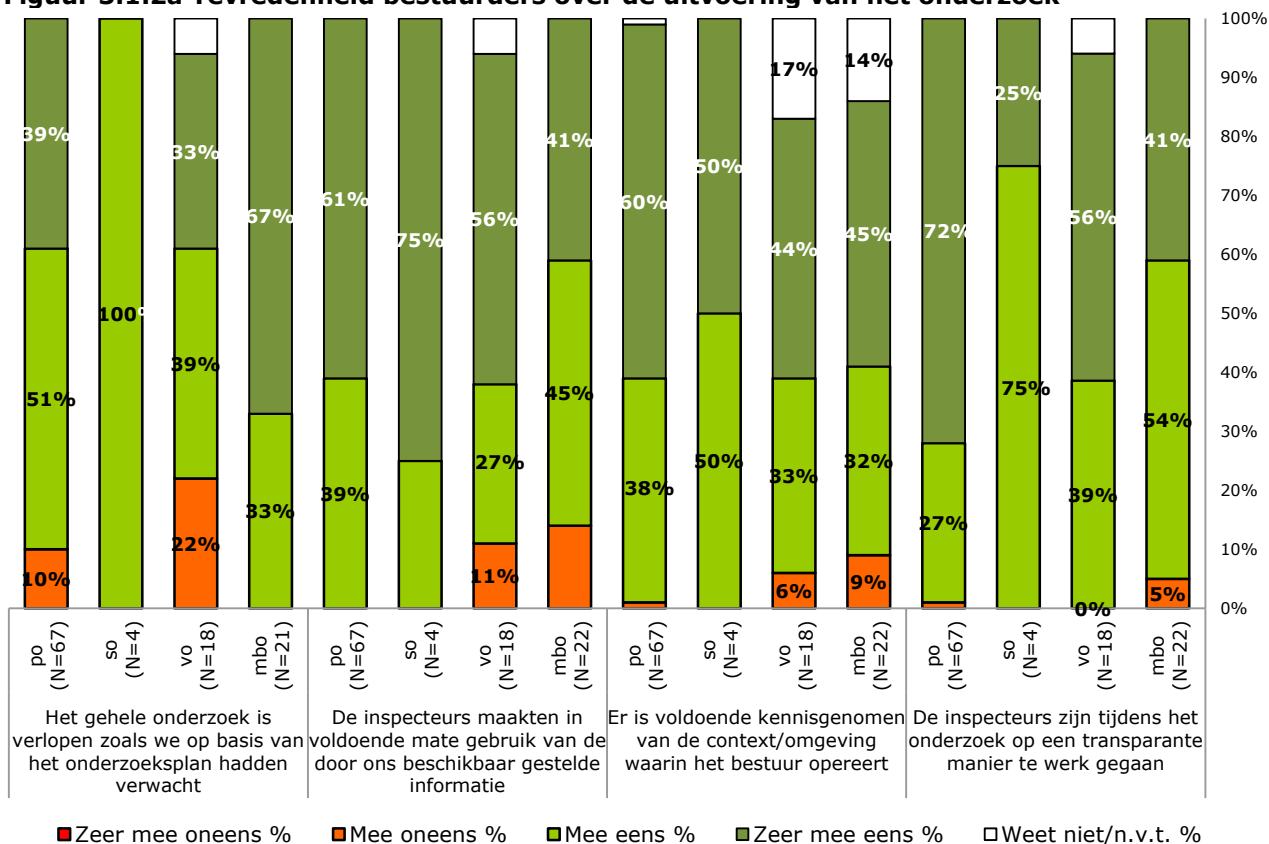
In de toelichtingen in de vragenlijst wordt dit bevestigd. Zo geeft een bestuurder aan dat er weinig tijd was tussen het ontvangen van het rooster van de te bezoeken scholen en de daadwerkelijke uitvoering van de onderzoeken.

3.1.2 Uitvoering van het onderzoek

Besturen

Net zoals over de voorbereiding van het onderzoek zijn besturen tevreden over de uitvoering van het onderzoek. Bijna alle besturen vinden dat de inspecteurs inhoudelijk goed voorbereid waren en dat zij op een transparante manier te werk zijn gegaan. Verder valt op dat enkele vo-bestuurders aangeven dat het onderzoek niet altijd zo is verlopen als verwacht. Ook over de meeste andere stellingen zijn vo-besturen wat kritischer zijn dan de rest.

Figuur 3.1.2a Tevredenheid bestuurders over de uitvoering van het onderzoek

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage II.](#)

Onderstaande voorbeelden laten zien dat bestuurders in grote lijnen tevreden zijn:

'Zoals we van de inspectie gewend zijn, hebben de inspecteurs zich onafhankelijk en professioneel opgesteld. Wel bemerkte we een verschil in openheid van de houding tussen de contactinspecteur en de onderzoeksleider. Het onderzoeksteam bestond uit drie inspecteurs. De werkwijze tussen hen (met name tussen de PO en SO inspecteurs) verschilde zowel in het gesprek, in de uitvoering van de onderzoeken en in de verslaglegging.' (bestuurder po)

'Wij waren onder de indruk van de diepgang die bereikt werd in relatief weinig tijd. Anders dan bij eerdere inspectiebezoeken, was er vanuit medewerkers in de school veel meer de wens dingen aan de inspectie te laten zien en vertellen, het voelde als bezoek van kritische en deskundige vrienden, niet de strenge schoolmeesters (met rood potlood) van weleer.' (bestuurder vo)

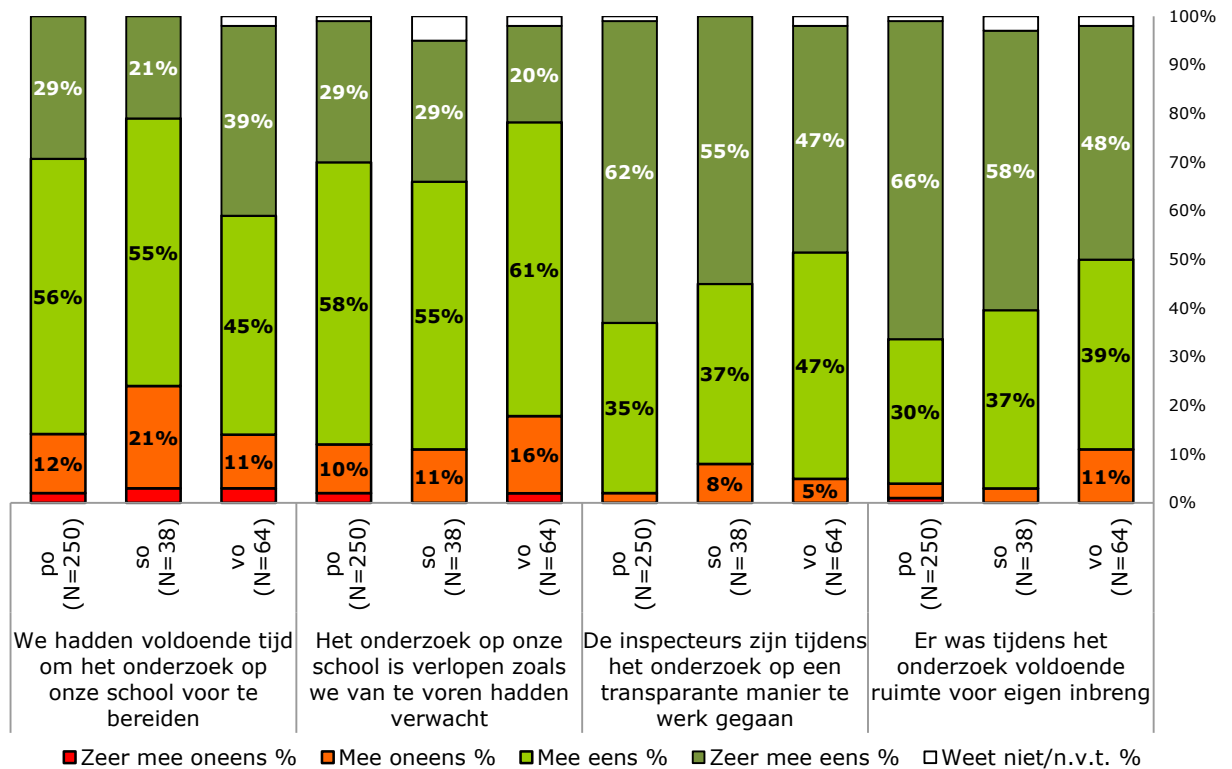
'De inspecteurs waren open, waardoor wij ook eerlijk konden zijn. De presentatie heeft ons geholpen, doordat we direct konden aangeven waar onze zorgen liggen en ook waar we trots op zijn. Op die manier werd het onderzoek een enorm leermoment voor ons.' (bestuurder mbo)

Scholen

Ook scholen zijn, net als in eerdere jaren, over het algemeen tevreden over de uitvoering van het onderzoek. Bijna alle scholen vinden dat de inspecteurs een goed beeld hebben kunnen krijgen van hun school op de standaarden waarop zij onderzocht zijn. Ook vinden de meeste scholen dat er voldoende ruimte was voor eigen inbreng. Net als bij besturen, zijn scholen wat kritischer als het gaat om de

mate waarin het onderzoek is verlopen zoals van tevoren verwacht. Het grootste gedeelte van de scholen is echter positief. Ook is ongeveer een kwart van de so-scholen en een kleiner deel van de po- en vo-scholen kritisch over de voorbereidingstijd die de school had voor het onderzoek aanving. Dit zagen we ook al naar voren komen bij de bestuurders.

Figuur 3.1.2b Teverdenheid schoolleiders over de uitvoering van het onderzoek

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage II.](#)

In de toelichtingen zien we ook terug dat de schoolleiders tevreden zijn, maar soms wat kanttekeningen plaatsen bij de uitvoering. Ze zien dat het onderzoek ook voor de inspectie nieuw is. Hieronder enkele voorbeelden:

'De aankondiging was zeer kort van tevoren. Verder was het een zeer prettig bezoek.' (bestuurder po)

'Het eindgesprek was open en transparant. We voelden ruimte om zaken aan te geven of te weerleggen, maar ondanks goede onderbouwingen, bleven de inspecteurs bij hun standpunt. Het was een onderzoek met uitersten, waarbij wij als school heel erg hebben moeten wennen aan de nieuwe manier, wat volgens ons nog veel oude manieren bevat. En de inspecteurs zijn duidelijk nog op zoek naar hoe zij de nieuwe manier moeten uitvoeren.' (bestuurder so)

'De inspectie wijzigde vooraf diverse keren de organisatie en indeling van het onderzoek, dat leverde veel extra werk op waardoor weinig tijd voor de voorbereiding overbleef.' (bestuurder vo)

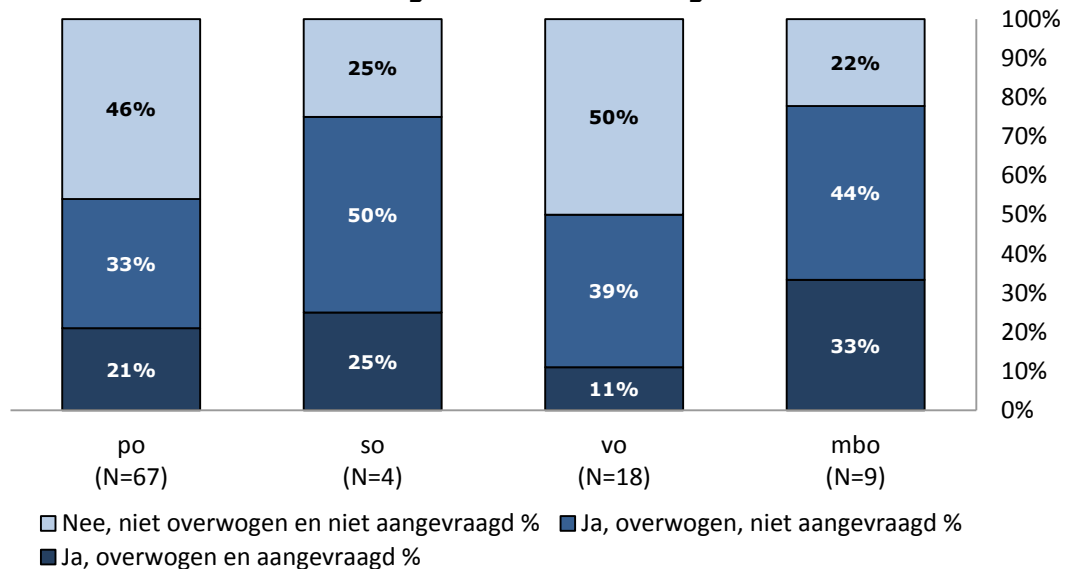
3.1.3

Onderzoek op verzoek naar goed

Een bestuur kan een verzoek indienen bij de inspectie om een onderzoek uit te voeren bij een school die naar de mening van het bestuur mogelijk de waardering goed toekomt. Sinds 2017 is de waardering Goed een voorwaarde voor de aanvraag van het predicaat Excellente School in het po, vo en so.

Onderstaand figuur laat zien dat ongeveer de helft van de po- en vo-besturen een aanvraag heeft overwogen en een kwart van de po- en so- besturen de aanvraag daadwerkelijk heeft gedaan. Bij mbo is dit driekwart en één derde.

Figuur 3.1.3a Percentage besturen per sector dat een aanvraag voor een onderzoek naar de waardering Goed heeft overwogen

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage II.](#)

Uit de toelichtingen bij deze vraag blijkt dat veel besturen die een onderzoek overwogen hebben, er vaak vanaf zien, omdat ze eerst willen zien wat het vierjaarlijks onderzoek inhoudt. Ook vinden ze het tijdrovend, maar vaak benoemen ze dat ze de school of scholen nog niet goed genoeg vinden. Deze besturen zijn dus wel bezig met de kwaliteit van hun scholen. De minderheid van besturen die er geheel vanaf zien en het niet overwogen heeft, benoemt principiële redenen of geeft aan de meerwaarde niet te zien. In de vragenlijst voor scholen hebben we geen vragen gesteld over het onderzoek naar Goed, omdat ze dat niet zelf kunnen aanvragen. Er zijn echter wel scholen die aangeven het jammer te vinden dat ze het niet zelf kunnen aanvragen. Hieronder geven we een aantal toelichtingen weer:

'Het bestuur vindt het normaal dat alle scholen streven naar het beste voor de kinderen. Het bestuur vindt daarom dat de inspectie geen verder onderscheid hoeft te maken tussen scholen.' (bestuurder po)

'Het vierjaarlijks onderzoek vroeg veel tijd van de managementleden. We vragen ons af wat de toegevoegde waarde is van het predicaat 'goede school' en waarom we graag de naam 'goede school' zouden willen dragen. Mogelijk kunnen we ons na het onderzoek nog verder verbeteren. Maar we denken niet in termen van goed, beter, best. We voelen het primair als een plicht en verantwoordelijk naar de kinderen, de ouders en overheid om goed onderwijs te geven.' (bestuurder so)

'Wij menen dat de energie die het kost om voor het predicaat 'goed' in aanmerking te komen ten koste gaat van onze inspanningen om een goed kwaliteitssysteem op te bouwen. Duidelijk is wel dat een paar van onze scholen het predicaat wel hadden kunnen krijgen (volgens een inspecteur).' (bestuurder vo)

'Omdat we niet 100 procent zeker waren dat de opleiding ook werkelijk in aanmerking kwam voor een goed en een teleurstelling voor het reeds 'ruim voldoende' functionerende team wilden voorkomen.' (bestuurder mbo)

Aan de besturen die het onderzoek naar Goed hebben aangevraagd, hebben we gevraagd hoe zij dit onderzoek hebben gewaardeerd (Zie tabel 13 in bijlage II). Hoewel er maar enkele respondenten zijn die een onderzoek hebben aangevraagd, zijn zij over het geheel genomen tevreden over de meerwaarde van het onderzoek naar Goed (84 en 80 procent van de po- en mbo-besturen) en vinden dat het onderzoek hun beeld van de school/scholen heeft bevestigd (92 en 100 procent van de po- en mbo-besturen).

3.1.4 *Terugkoppeling, oordelen en rapport*

Bestuurders zijn over het algemeen tevreden over de terugkoppeling, de oordelen en waarderungen die de inspecteurs hebben gegeven (zie bijlage II, tabel 6). Vrijwel alle bestuurders vinden dat zij voldoende gelegenheid kregen in het eindgesprek om hun visie op de conclusies kenbaar te maken. Wederom zijn vooral enkele vo-bestuurders er minder tevreden over. Ook herkennen bestuurders zich vrijwel allemaal in de oordelen en waarderungen die de inspectie heeft gegeven op het niveau van de onderzochte scholen. Alleen enkele mbo-bestuurders zijn hier nog wat kritisch over. Hoewel het grootste gedeelte van de bestuurders het feedbackgesprek als stimulerend ervaart, zijn sommige bestuurders, op so-bestuurders na, minder positief.

De toelichtingen in de vragenlijst geven een nader beeld van minder positieve punten. Zo geeft een po-bestuurder aan dat het huidige toezichtkader geen ruimte biedt voor nuance en stimulerend toezicht. Ook komt het voor dat de gesprekken met inspecteurs als te controlerend en te kritisch zijn ervaren en dat daardoor het niet als stimulerend is ervaren.

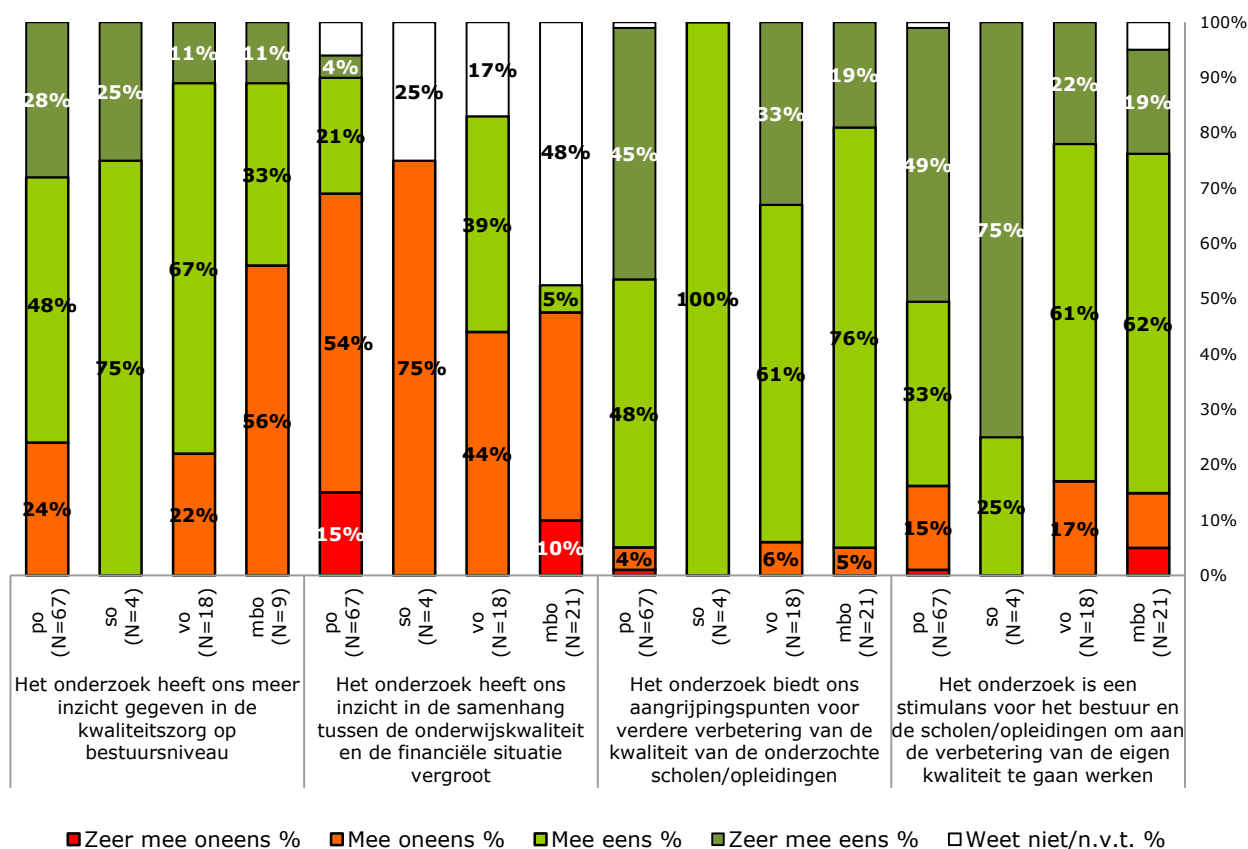
Ook schoolleiders zijn over het algemeen tevreden over de terugkoppeling van de resultaten en de oordelen die gegeven zijn. Ongeveer een kwart van de so-scholen en een klein deel van de po- en vo-scholen geeft aan dat ze het terugkoppelings- of feedbackgesprek niet als stimulerend hebben ervaren. Ook herkent bijna een kwart van de so-scholen zich niet in de oordelen en waarderungen die de inspectie heeft gegeven (zie bijlage II, tabel 15). Aangezien we so-scholen relatief vaak een Onvoldoende hebben gegeven (zie hoofdstuk 2), heeft het vermoedelijk met dit negatieve oordeel te maken. Uit de toelichtingen zien we, net zoals bij de bestuurders terug, dat de terugkoppeling niet altijd als stimulerend is ervaren, te negatief wordt ingestoken en soms is het teveel éénrichtingsverkeer.

Over het rapport zijn besturen over het algemeen tevreden. Het grootste gedeelte van de besturen vindt dat de bevindingen, oordelen en conclusies goed zijn onderbouwd in het rapport. Mbo-bestuurders zijn iets kritischer, maar de meeste besturen zijn positief. Verder vindt het grootste deel van de besturen dat het rapport aansluit op de terugkoppeling en vinden zij het vaak duidelijk wat er met hun commentaar is gedaan (zie bijlage II, tabel 7).

3.1.5 *Opbrengst onderzoek*

Het grootste gedeelte van de bestuurders vindt dat het onderzoek aangrijpingspunten heeft opgeleverd voor verdere verbetering van hun scholen. Ook vinden de meeste bestuurders dat het onderzoek een stimulans is voor het bestuur en de scholen om te werken aan de verbetering van de eigen kwaliteit. Bestuurders geven tegelijkertijd ook aan dat het onderzoek hen niet meer inzicht heeft gegeven in de financiële situatie van het bestuur en in de samenhang tussen de onderwijskwaliteit en de financiële situatie. Aangezien het juist de bedoeling is dat bestuurders dit inzicht zelf al hebben, is het onderzoek hooguit een bevestiging, waardoor het niet zoveel toevoegt.

Figuur 3.1.5a Tevredenheid bestuurders over de opbrengst van het onderzoek per sector

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage II.](#)

We zien dit ook terug in de toelichtingen, het inspectieonderzoek vormt vaak een bevestiging:

'We zijn al bezig met verbeteringsprocessen van de eigen kwaliteit. De bevindingen van de inspectie zijn daarmee weliswaar herkenbaar, maar de bijbehorende oordelen worden als weinig stimulerend ervaren.' (bestuurder po)

'Het rapport geeft een beschrijving en mooie beelden van de school, zoals het door het bestuur ook wordt ervaren en beoordeeld. Het zijn reacties die het bestuur ook terugkrijgt van ouders, bezoekers en externen.

Het bestuur heeft wel vraagtekens bij onderdelen van het rapport. In de beschrijving lijkt het of de schoolleiding er niet toe doet, of weggelaten wordt uit het rapport betreffende hun bijdrage bij de aansturing van de school.' (bestuurder vo)

Het onderzoek bevestigde wat we al wisten.' (bestuurder mbo)

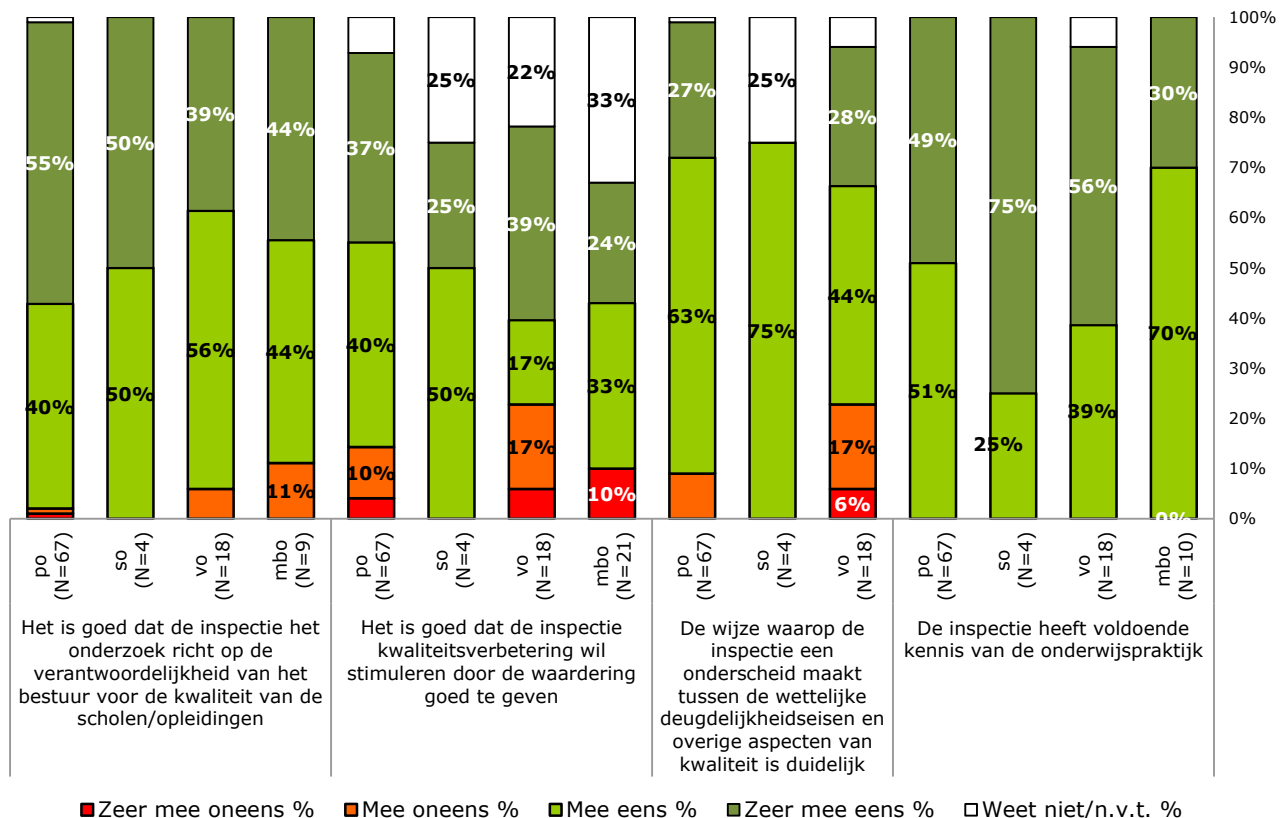
3.1.6 Evaluatie werkwijze inspectie als organisatie

Besturen

Over de werkwijze van de inspectie als organisatie zijn bestuurders over het algemeen positief. De meeste bestuurders vinden dat de inspectie voldoende communiceert over haar werkwijze en eventuele veranderingen daarin. Ook vinden alle ondervraagde besturen dat de inspectie voldoende kennis heeft over de onderwijspraktijk. Het grootste gedeelte van de bestuurders ondersteunt het uitgangspunt dat de inspectie zich richt op de verantwoordelijkheid van het bestuur

voor de kwaliteit van de scholen. De waardering Goed die al eerder ter sprake kwam in dit hoofdstuk levert iets meer verdeeldheid op bij vo-bestuurders. Circa een kwart van de vo-bestuurders kan zich niet vinden in de waardering Goed als stimulans voor kwaliteitsverbetering en over de wijze waarop de inspectie een onderscheid maakt tussen de wettelijke deugdelijkheidseisen en overige aspecten van kwaliteit. Uit de toelichtingen blijkt dat bestuurders vooral principiële redenen aanvoeren, omdat ze vinden dat de inspectie zich zou moeten beperken tot de deugdelijkheidseisen en de basiskwaliteit.

Figuur 3.1.6a Oordeel van besturen over de werkwijze van de inspectie als organisatie

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage II.](#)

Ook in de toelichtingen bij deze vraag zien we bij enkele bestuurders dat ze moeite hebben het uitgangspunt van het toezicht, zoals de focus op de verantwoordelijkheid van het bestuur, maar ook dat het onderscheid tussen de deugdelijkheidseisen en de overige aspecten duidelijker kan.

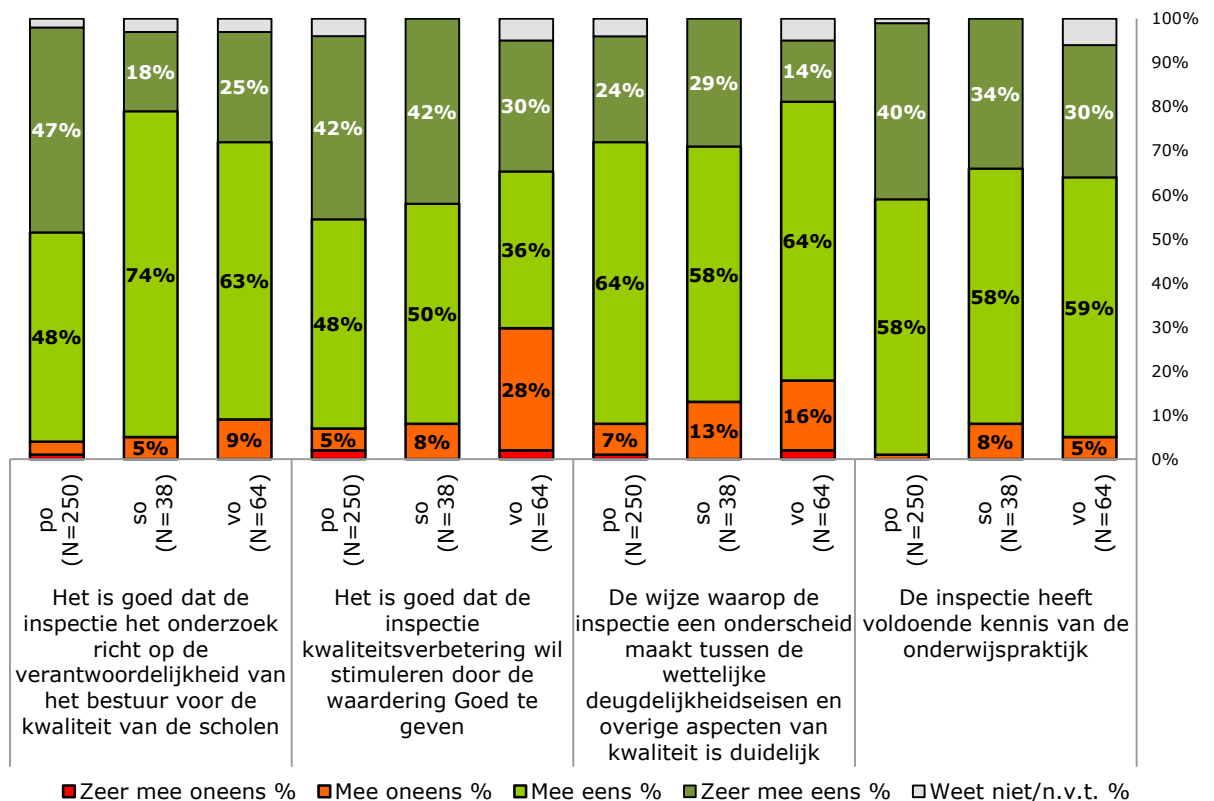
'Ik vind dat de focus te veel ligt op de verantwoordelijkheid van het bestuur. Het onderzoek zou wat mij betreft toch meer op de scholen moeten liggen want dat is de plek waar "het" gebeurt. Natuurlijk moet het bestuur op de hoogte zijn van de kwaliteit van de scholen, maar het zwaartepunt van het kwaliteitsonderzoek zou m.i. op de scholen zelf moeten liggen, waar de directeuren ook een flinke verantwoordelijkheid hebben. Om voor de waardering "goed" in aanmerking te komen is weer een extra onderzoek nodig. Wij ervaren dat als een belemmering.' (bestuurder po)

'In het rapport is het onderscheid tussen wettelijke deugdelijkheidseisen en overige aspecten van kwaliteit moeilijk terug te vinden.' (bestuurder vo)

Scholen

Ook schoolleiders zijn over het algemeen positief over de werkwijze van de inspectie. Net als bij de besturen vinden de meeste scholen dat de inspectie voldoende communiceert over haar werkwijze en eventuele veranderingen daarin. Ook vinden bijna alle gevraagde schoolleiders dat de inspectie voldoende kennis heeft over de onderwijspraktijk. Het grootste gedeelte kan zich vinden in het uitgangspunt dat de inspectie zich richt op de verantwoordelijkheid van het bestuur voor de kwaliteit van de scholen. Net als bestuurders ziet ook een deel van de vo-schoudeleiders de waardering Goed niet als stimulans voor het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Dit zien we ook terug bij de wijze waarop de inspectie een onderscheid maakt tussen de deugdelijkheidseisen en de eigen aspecten van kwaliteit.

Figuur 3.1.6a Oordeel van scholen over de werkwijze van de inspectie als organisatie

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage II.](#)

De toelichtingen laten zien dat schoolleiders soms wisselend kijken naar de werkwijze van de inspectie. Hier is ook te zien dat sommige schoolleiders moeite hebben met de waardering Goed.

'Ik ben enthousiast over de wijze waarop de inspectie de dialoog aangaat. Het voelt als een gezamenlijke verantwoordelijkheid naar onze samenleving toe dat we samen werken aan goed onderwijs i.p.v. het gevoel van verantwoording en afrekening.' (schoolleider po)

'De inspectie heeft zeker voldoende kennis van de onderwijspraktijk in theorie. De dialoog over de praktische uitvoerbaarheid en hetgeen wat het Ministerie en de maatschappij tegenwoordig van scholen vraagt is echter uit balans. Hiermee wil ik zeggen dat de inspectie zich onvoldoende kan verplaatsen in de dagelijkse praktijk en de effecten daarvan. Het is in sommige gevallen een te theoretisch kader.' (schoolleider so)

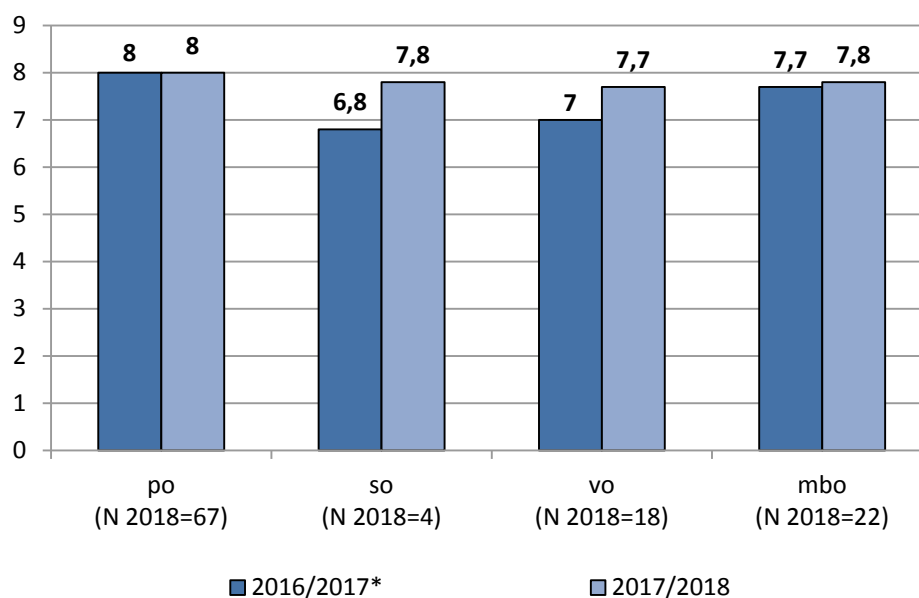
'Ik vind de waardering goed als middel voor kwaliteitsverbetering een lastige. Ik word als de basiskwaliteit op orde is gestimuleerd door het gesprek over onderwijs. Niet, of maar een heel klein beetje, door oordelen (over goed) met een onduidelijke beoordelingsmatrix.' (schoolleider vo).

3.1.7 Rapportcijfer

Besturen

Gemiddeld geven bestuurders het inspectieonderzoek een rapportcijfer tussen de 7,8 en 8. Dit is ongeveer vergelijkbaar met 2016/2017 toen we het vernieuwde toezicht bij een beperkt aantal besturen hebben uitgevoerd. Bestuurders geven bijna nooit een onvoldoende als rapportcijfer (minder dan vier keer een onvoldoende rapportcijfer, wat niet lager was dan een 5).

Figuur 3.1.7a Gemiddeld rapportcijfer besturen (2016/2017 – 2017/2018)

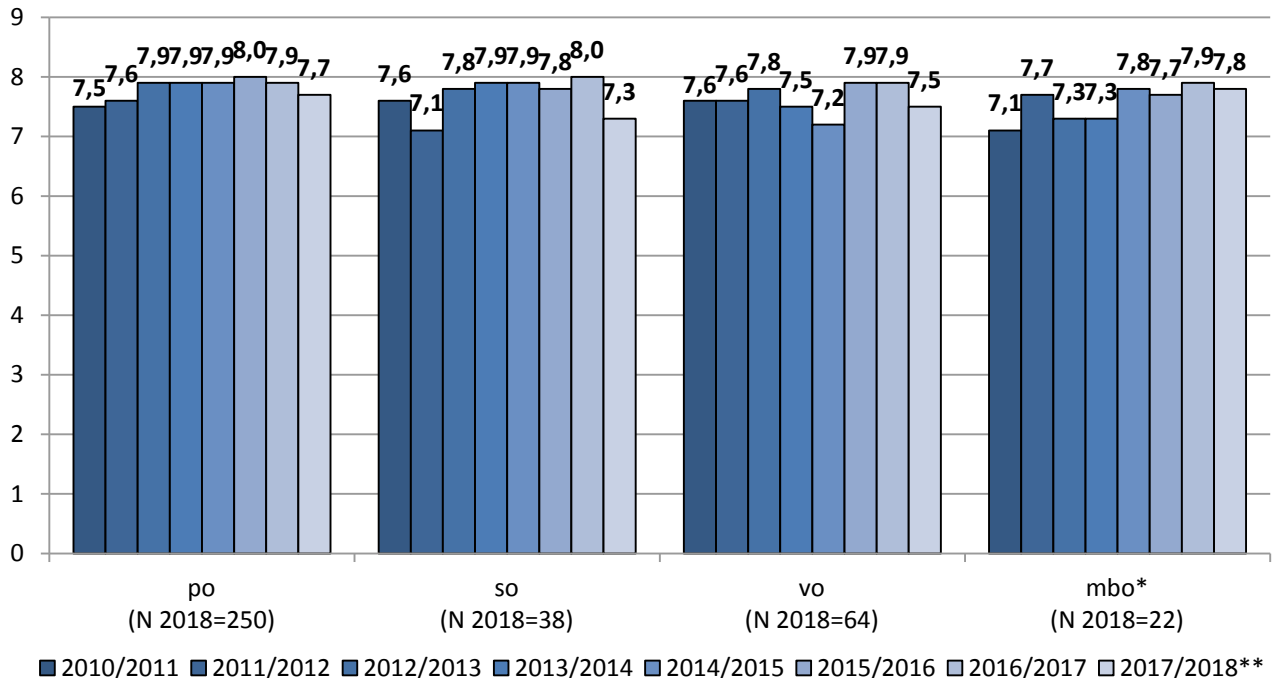
*In het schooljaar 2016/2017 is het vernieuwde toezicht bij een beperkt aantal besturen uitgevoerd in het kader van pilots.

[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage II.](#)

Scholen

Het gemiddeld rapportcijfer dat schoolleiders geven aan het inspectieonderzoek ligt iets lager dan bij bestuurders (rond de 7,5). Hoewel scholen het inspectiebezoek nog steeds positief waarderen en hoge rapportcijfers geven, is het rapportcijfer met name in so en vo iets lager.

Figuur 3.1.7b Gemiddeld rapportcijfer scholen (2010/2011 t/m 2017/2018)

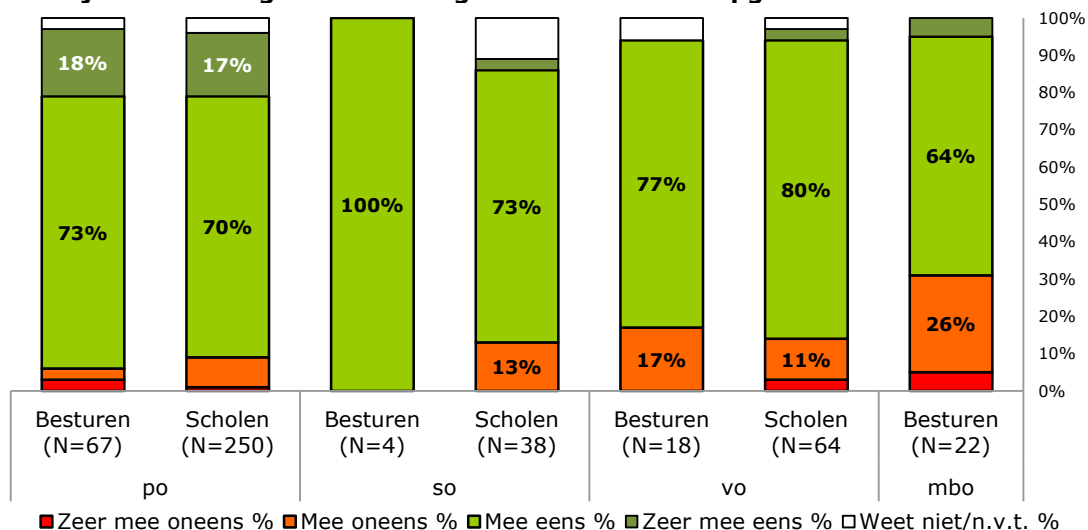

* Mbo gaat over instellingsniveau (bestuursniveau), maar is vanwege het meerjarig perspectief ook hier opgenomen.
 ** Schooljaar 2017/2018 gaat over het vernieuwde toezicht, de rest van de jaren gaan over het oude toezicht waar in het funderend onderwijs het onderzoek bij de school startte.
[Bekijk de bijbehorende tabel in bijlage II.](#)

3.1.8 Toezichtlast

Het grootste gedeelte van de bestuurders en schoolleiders geeft aan dat de tijd die ze hebben geïnvesteerd in het onderzoek in balans is met wat het opgebracht heeft. Een klein deel van de bestuurders en schoolleiders vindt de toezichtlast niet in verhouding tot de opbrengst van het onderzoek. Dit valt vooral op bij mbo-bestuurders. Daar vindt ongeveer een derde van de besturen de investering niet in verhouding tot de tijdsbelasting.

Figuur 3.1.8a Tevredenheid bestuurders en schoolleiders over de tijdsinvestering in verhouding tot wat het heeft opgeleverd

Bekijk de tabel van [besturen](#) en van [scholen](#) in bijlage II.

De onderstaande toelichtingen bevestigen het beeld: een inspectieonderzoek kost altijd veel tijd, maar in de meeste gevallen levert het ook wat op.

'Al met al heeft het onderzoek behoorlijk wat tijd gekost. Deze tijd zat niet alleen in de voorbereiding en de gesprekken met de inspectie gedurende het onderzoek, maar ook in de communicatie richting alle geledingen over de inrichting en de opbrengsten van het onderzoek en de organisatie die nodig was voor de gespreksronde met een afvaardiging van verschillende geledingen. Desalniettemin is het altijd fijn om met een kritische en onafhankelijke partij te sparren over de stand van zaken en mogelijkheden tot verbetering.' (bestuurder po)

'Wij hebben vier jaar op rij inspectiebezoek gehad en het was voor ons en dan met name de teamleden prettiger geweest wanneer de inspectie ons wat meer tijd en ruimte had gegeven om te ontwikkelen. Het zijn vier intensieve dagen die met name van de directie/MT heel veel tijd en energie vragen.' (schoolleider so)

'Het is altijd een klus maar ik vind dat het erbij hoort en het levert een hoop op waar we mee verder kunnen en dat is ook echt nodig.' (schoolleider vo)

'Het onderzoek heeft zeker iets opgeleverd maar staat niet in verhouding met de tijdsinvestering. Onze manier van werken (zoals in de gesprekken is aangegeven) heeft hier mee te maken. Er zijn heel veel gegevens beschikbaar maar die heb je niet met 1 druk op de knop beschikbaar. Ook de onderzoeken bij de ondernemingsraad en de Raad van Toezicht zijn nieuw.' (bestuurder mbo)

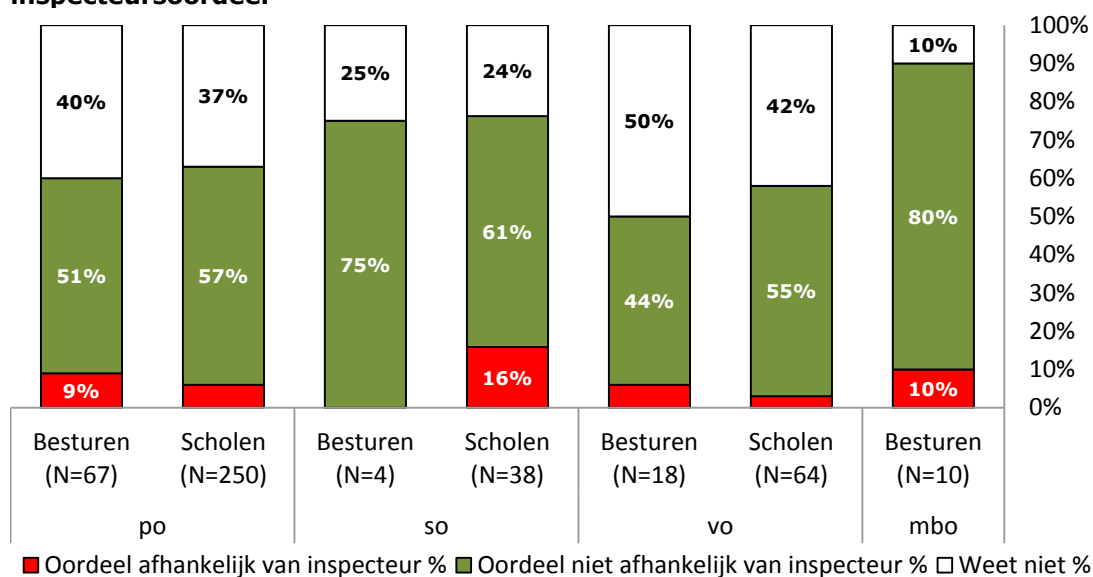
Aan schoolleiders hebben we daarnaast gevraagd of zij vinden dat de verantwoording die het bestuur van de school vraagt in verhouding staat tot wat het voor de school zelf oplevert. Meer dan driekwart van de scholen antwoordt hier positief op. Toch zijn er nog een aantal kritische opmerkingen vanuit de scholen. Scholen geven namelijk soms aan dat besturen volgens hen vaak nog onvoldoende verantwoording vragen van de scholen en nog zoekende zijn naar hoe de rollen ingevuld moeten worden. Zij geven aan dat er nog onduidelijkheid bestaat over de rol die het bestuur heeft in de zorg voor de onderwijskwaliteit (zie bijlage II, tabel 18).

3.1.9

Onafhankelijkheid inspecteursoordeel

Besturen en scholen hebben we gevraagd of zij denken dat wanneer hun school door andere inspecteurs was bezocht de beoordeling anders zou zijn geweest. Voor veel bestuurders en schoolleiders is dit een moeilijke vraag, omdat ze niet altijd ervaring hebben met meerdere inspectiebezoeken en andere inspecteurs. Als ze er een antwoord op hebben gegeven, dan denkt de meerderheid van zowel bestuurders als schoolleiders dat dit niet het geval is. Een kleine groep denkt dat dit wel uitmaakt. Ze baseren dit op contacten met andere scholen of rapporten van andere onderzoeken die ze hebben gelezen.

Figuur 3.1.9a Oordeel van besturen over de onafhankelijkheid van het inspecteursoordeel

Bekijk de tabel van [besturen](#) en van [scholen](#) in bijlage II.

3.2

Samenwerkingsverbanden

Binnen een samenwerkingsverband werken scholen samen om ervoor te zorgen dat alle leerlingen het onderwijs en de ondersteuning krijgen dat bij hun past. De inspectie houdt toezicht op deze samenwerkingsverbanden en doet dat op een vergelijkbare manier als bij de schoolbesturen. Ook samenwerkingsverbanden hebben we gevraagd om het tevredenheidsonderzoek in te vullen. We kregen van 19 samenwerkingsverbanden een ingevulde vragenlijst terug (61 procent respons).

Net zoals bestuurders en schoolleiders is het grootste gedeelte van de samenwerkingsverbanden tevreden over de voorbereiding en het onderzoeksplan. Ook over de uitvoering van het onderzoek zijn samenwerkingsverbanden tevreden. Het onderzoek verliep volgens de meeste samenwerkingsverbanden volgens verwachting en zij vinden dat de inspectie een goed beeld heeft kunnen krijgen van de resultaten en de manier waarop de kwaliteitszorg functioneert.

Ondanks het positieve beeld zijn er ook aandachtspunten. Een klein deel van de samenwerkingsverbanden (16 procent) heeft het feedbackgesprek niet als stimulerend ervaren. Daarnaast zijn enkele samenwerkingsverbanden ontevreden over de oordelen die ze hebben gekregen op het gebied van Kwaliteitszorg en

ambitie en daarmee ook over het rapport. Uit de toelichting blijkt dat zij zich niet kunnen vinden in de bevindingen op het gebied van onafhankelijk toezicht.^{1 9}

Driekwart van de samenwerkingsverbanden geeft aan dat het onderzoek hen aangrijpingspunten heeft geboden voor verdere verbetering van de kwaliteit. Meer dan de helft (68 procent) vindt dat de tijd die het samenwerkingsverband heeft geïnvesteerd in het onderzoek in verhouding staat tot wat het heeft opgeleverd, iets minder dan een kwart vindt dit niet in verhouding (22 procent). Samenwerkingsverbanden geven het gehele inspectieonderzoek gemiddeld het rapportcijfer 7. Dat is lager dan bestuurders en scholen (zie bijlage 3, tabellen 20 tot en met 24).

3.3 Themaonderzoeken

In het kader van het stelseltoezicht doet de inspectie diepgaander onderzoek naar vastgestelde thema's. Het gaat daarbij om thema's die de problematiek van de individuele school overstijgen. In dit type onderzoek wordt geen oordeel gegeven. Met deze onderzoeken halen we andere informatie op dan bij regulier toezicht. We kunnen diepgaand ingaan op een bepaald onderwerp. Bij de po- en so-scholen die de inspectie heeft bezocht in het kader van een themaonderzoek heeft de inspectie ook een tevredenheidsonderzoek uitgezet na afloop van het bezoek. Van de 735 vragenlijsten hebben we er 364 terug ontvangen (50 procent respons). Het grootste gedeelte van deze schoolleiders is (zeer) positief over het onderzoek. De schoolleiders geven het themaonderzoek gemiddeld een 8,2 en dat rapportcijfer ligt hoger dan bij de onderzoeken in het kader van het vierjaarlijks onderzoek. Voor een groot deel kunnen we dat verklaren omdat ze niet worden beoordeeld, maar tegelijkertijd zien we in de toelichtingen dat ze het onderzoek zeer leerzaam vinden. De meeste scholen vonden het doel van het bezoek duidelijk, het bezoek verliep zoals verwacht en er was voldoende ruimte voor eigen inbreng. Ook zijn ze grotendeels tevreden over de terugkoppeling door de inspecteur en de verhouding tussen de geïnvesteerde tijd en wat het onderzoek heeft opgeleverd (zie bijlage II, tabellen 25 tot en met 29).

3.4 Afsluiting

Met het onderdeel themaonderzoek sluiten we dit hoofdstuk af. We hebben gezien dat de meeste bestuurders en schoolleiders zeer tevreden zijn over de onderzoeken en dat de onderzoeken enkele aandachtspunten opleveren voor ofwel de inspectie als organisatie, zoals dat de communicatie vooraf beter kan, en in sommige gevallen voor de specifieke inspecteur. Zo zien we dat de onderzoeken niet altijd als stimulerend zijn ervaren. Daar werken we nu al aan. Bovendien worden de individuele vragenlijsten altijd teruggekoppeld aan de inspecteur en de betreffende afdelingshoofden, zodat ook op individueel niveau verbeterpunten geformuleerd kunnen worden.

^{1 9} De inspectie heeft samenwerkingsverbanden opdracht gegeven om hun intern toezicht te laten uitvoeren door onafhankelijke personen. Deze zijn inmiddels ingetrokken ofwel de hersteltermijn is verlengd. Zie <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/brieven/2019/03/13/herstelopdracht-onafhankelijk-intern-toezicht>.

4 Conclusie en beschouwing

De inspectie is in het schooljaar 2017/2018 officieel van start gegaan met het vernieuwde toezicht. De focus in het toezicht is daarmee verschoven. Het toezicht richt zich niet meer alleen op het voldoen aan de basiskwaliteit, maar ook op het stimuleren van besturen en scholen. Dit gebeurt zonder onze waarborgfunctie te verliezen. We versterken het toezicht door het onderzoek te starten bij het bestuur en het bestuur aan te spreken op de verantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit van de scholen. In het kader daarvan onderzoeken we een deel van de scholen. Onze waarborgfunctie behouden we door risicogericht toezicht uit te voeren bij signalen en risico's. Sowieso bezoeken we alle scholen in het funderend onderwijs één keer per vier jaar. Het is nog te vroeg om iets te zeggen over de effecten, maar we kunnen wel laten zien hoe we besturen en scholen hebben beoordeeld en hoe zij onze onderzoeken waarderen.

Waardering van onze onderzoeken onder besturen en scholen

We zien dat onze onderzoeken blijvend hoog worden gewaardeerd en dat besturen en scholen tevreden zijn over de voorbereiding van de onderzoeken, de uitvoering ervan, de oordelen en waarderingen. Ook samenwerkingsverbanden en schoolleiders waar we een themaonderzoek hebben uitgevoerd geven hoge cijfers. Enkele bestuurders en schoolleiders zijn op punten minder tevreden. Zo vindt een deel van de besturen en scholen dat ze te weinig tijd hebben om het onderzoek op de school voor te bereiden na ontvangst van het onderzoeksplan. Aangezien dit inherent is aan onze toezichtssystematiek zal dit niet veranderen. Wel kunnen we hier aandacht aan besteden in de aankondiging van het onderzoek en tijdens het startgesprek. We proberen immers zoveel mogelijk aan te sluiten bij de verantwoordingsinformatie van het bestuur. Bovendien kan toezicht in feite altijd plaatsvinden, niet alleen aangekondigd. Hoewel we begrijpen dat scholen zich willen voorbereiden zou toezicht niet om extra voorbereiding moeten vragen.

Verder zien we wat meer principiële bezwaren. Sommige bestuurders vragen daarom geen onderzoek aan naar de waardering Goed. Ook vinden enkele, met name vo-bestuurders dat de inspectie niet voldoende onderscheid maakt tussen deugdelijkheidseisen en eigen aspecten van kwaliteit. Dit punt heeft onze aandacht. In het toezicht is niet alleen een scherper onderscheid tussen deugdelijkheidseisen en overige eisen van kwaliteit gemaakt, maar ook zijn de eisen aan het schoolplan gewijzigd. De komende jaren zullen de schoolplannen vernieuwd zijn, waardoor we de eigen aspecten van kwaliteit uit het schoolplan kunnen halen en het onderscheid de komende jaren steeds beter kunnen toepassen.

Oordelen

Het vernieuwde toezicht houdt in dat we voor het eerst in het funderend onderwijs oordelen geven op bestuursniveau. In het mbo doen we dit al langer. We beoordelen drie standaarden die onder Financieel beheer vallen en die hebben we, op een uitzondering na, vrijwel altijd met een Voldoende beoordeeld. Daarnaast beoordelen we drie standaarden die onder het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie vallen, namelijk de Kwaliteitszorg, Kwaliteitscultuur en Verantwoording en dialoog. Uit ons onderzoek blijkt dat het grootste deel van de besturen met een Voldoende is beoordeeld of zelfs met de waardering Goed. Een vijfde van de besturen moet de eigen Kwaliteitszorg nog verbeteren. Bij samenwerkingsverbanden moet bijna een derde zich hierop verbeteren. Dat het van belang is om te werken aan de Kwaliteitszorg, zien we terug in de oordelen die we geven aan de scholen die onder de besturen vallen. In po en vo zien we dat er in veel gevallen een relatie is tussen

het oordeel dat we geven aan besturen en aan de scholen. Ook zien we dat het vernieuwde onderzoekskader ertoe leidt dat scholen eerder Zeer zwak worden, maar tegelijkertijd minder vaak Onvoldoende zijn beoordeeld. In alle sectoren gaat het overigens maar om een beperkt aantal scholen.

Betrouwbaarheid

Een bestuur of de schoolleiding moet er op kunnen vertrouwen dat het niet uitmaakt welke inspecteur de oordelen en waarderingen geeft. Een minderheid van de bestuurders en schoolleiders (10 procent) ervaart verschillen in de beoordeling tussen de inspecteurs. Dit is niet meer dan voorheen in het oude toezicht. Deze zogenaamde interbeoordelaarsbetrouwbaarheid hebben we gedurende de pilots voorafgaande aan de invoering gemonitord. Op basis daarvan hebben we interne richtlijnen geformuleerd, scholing georganiseerd en afspraken gemaakt. Verder werken we continue aan onze betrouwbaarheid door middel van intervisie en het bespreken van casussen. Waar mogelijk gaan inspecteurs gezamenlijk en in wisselende samenstelling op pad. Recent is de inspectie gestart met een nieuw fairnessonderzoek in het kader van de (beperkte) herziening van het kader. In de voortgangsrapportage van juni 2020 zullen we hier nader over rapporteren.

Kern van het toezicht en vervolg

In deze voortgangsrapportage over het schooljaar 2017/2018 hebben we laten zien dat we de kernfuncties van ons toezicht vervullen we door het onderzoek te starten bij het bestuur en de Kwaliteitszorg van het bestuur beoordelen. Een deel van de besturen en scholen moet zich op dit punt nog verbeteren. We stimuleren besturen en scholen door de waardering Goed te geven op standaard-, school- en bestuursniveau en door onze onderzoeken stimulerend in te richten. We zien dat het grootste deel van de besturen en scholen dit waarderen. Het aansluiten op de eigen ambities van besturen en scholen waardoor we toezicht op maat kunnen uitvoeren, is een aandachtspunt. Dit zal de komende jaren meer uit de verf komen doordat we ons aan kunnen sluiten bij de vernieuwde schoolplannen. Voor de kwaliteit van het onderwijsbestel is het noodzakelijk, dat scholen zich niet alleen op de basiskwaliteit richten maar hogere ambities hebben. De waarborgfunctie blijven we vervullen: er zijn nog steeds scholen die niet voldoen aan de basiskwaliteit en in het funderend onderwijs blijven we alle scholen elke vier jaar bezoeken.

Op dit moment zijn we bijna halverwege de eerste vierjaarscyclus. Komend schooljaar gaan we aanvullend evalueren welke aandachtspunten er bovenop de huidige bevindingen zijn en hoe we ons onderzoekskader moeten aanpassen. Deze evaluatie doen we in- en extern. We raadplegen hierbij onder andere de besturen, leraren, raden, het ministerie en andere belanghebbenden. Ook zal het effectonderzoek van de Radboud Universiteit, dat in het voorjaar van 2020 verschijnt, een bijdrage leveren. Daarnaast zullen we andere ontwikkelingen meenemen die betekenis kunnen hebben voor het toezicht, zoals het voornemen om een doorlopende leerlijn voor vmbo naar mbo te ontwikkelen.

De kernfuncties van ons vernieuwd toezicht zullen niet veranderen, we zijn immers net begonnen. Het bestuur is het eerste aanspreekpunt en stimuleren naar beter onderwijs is de kern van het toezicht. We blijven de basiskwaliteit waarborgen door bij elk onderzoek aandacht te hebben voor de basiskwaliteit en bij risico's en signalen extra onderzoek te doen. Bovendien blijven we het onderwijs stimuleren om boven de basiskwaliteit uit te stijgen. Ook blijven we aansluiten bij de schoolplannen en voeren we onderzoek op maat uit. Hiermee streven we niet alleen aansluiting op de organisatie van het onderwijs na, maar ook op de verantwoording van de onderwijskwaliteit door het bestuur.

Literatuur

Inspectie van het Onderwijs (2015). *Stimulerend en gedifferentieerd toezicht. Pilots 2014/2015*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

Inspectie van het Onderwijs (2016a). *Naar vernieuwd toezicht. Afsluitende rapportage pilots en raadgevingen*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

Inspectie van het Onderwijs (2016b). *Kan het nieuwe waarderingskader de scholen en besturen goed onderscheiden en is de uitvoering hiervan voldoende fair? Rapportage fairnessonderzoek*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

Inspectie van het Onderwijs (2017). *Naar vernieuwd toezicht. Op weg naar 1 augustus 2017*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

Inspectie van het Onderwijs (2018). *Betrouwbaarheid en fairness van het inspecteursoordeel*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

Inspectie van het Onderwijs. *De Staat van het Onderwijs. Onderwijsverslag 2017/2018*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

Bijlage I Tabellen bij hoofdstuk 2

Tabel 1 Aantallen onderzoeken per kalenderjaar

2016		2017		2018	
Type	N	Type	N	Type	N
Primair onderwijs					
Risico-onderzoeken	158	Vierjaarlijks onderzoek van een bestuur	162	Vierjaarlijks onderzoek van een bestuur	193
Follow-up bezoeken	228	Verificatieonderzoek	287	Verificatieonderzoek	432
Bestuursgericht toezicht	88	Onderzoek naar Goed	36	Onderzoek naar Goed	26
Pilot	40	Risico-onderzoek	113	Risico-onderzoek	132
Staat van het Onderwijs	229	Herstelonderzoek	128	Herstelonderzoek	104
Regulier bezoek	813	Stelsel- of themaonderzoek	322	Stelsel- of themaonderzoek	780
Voor- en vroegschoolse educatie	99	Overige schoolbezoeken in kader 4jaarsverplichting	284	Vve-gemeenten	18
		VVE gemeenten	34	Vve-locaties	89
		VVE locaties	28		
Totaal	1.655	Totaal	1.394	Totaal	1.774
Voortgezet onderwijs					
Bestuursgesprek	104	Vierjaarlijks onderzoek bestuur (afgerond)	26	Vierjaarlijks onderzoek bestuur (afgerond)	52
Risico-onderzoek	151	Vierjaarlijks onderzoek bestuur (lopend)	52	Vierjaarlijks onderzoek bestuur (lopend)	49
Follow-up bezoek	212	Bestuursgesprekken	12	Bestuursgesprekken	18
Vierjaarlijks bezoek	169	Verificatieonderzoek	-	Verificatieonderzoek	270
EOA-bezoek	33	Risico-onderzoek	154	Risico-onderzoek	89
Niet-bekostigd onderwijs bezoek	32	Followup-onderzoek	151	Follow-up onderzoek	110
		Eerste Opvang Anderstaligen	23	Vierjaarlijks schoolbezoek	100
		Praktijkonderwijs, Internationaal georiënteerd vo en niet-bekostigd onderwijs	20	Onderzoek naar Goed	49
		Vierjaarlijks bezoek scholen	19	Specifiek onderzoek	10
		Stelsel- of themaonderzoek	130	Stelsel- of themaonderzoek	130
Totaal	701	Totaal	587	Totaal	877
Speciaal (voortgezet) onderwijs					
Risico-onderzoek	38	Vierjaarlijks onderzoek van een bestuur	28	Vierjaarlijks onderzoek van een bestuur	28
Follow-up bezoek	28	Verificatieonderzoek	36	Verificatieonderzoek	74
Onderzoek nieuwe scholen	14	Onderzoek naar Goed	7	Onderzoek naar Goed	13
Vierjaarlijks bezoek	26	Risicoonderzoek op een school	10	Risico-onderzoek op een school	14
Vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen	11	Followup-onderzoek	21	Follow-up onderzoek	17
Themaonderzoek arbeid	29	Onderzoek nieuwe scholen	2	Onderzoek nieuwe scholen	4
Themaonderzoek verzuim	13	Stelsel- of themaonderzoek	58	Stelsel- of themaonderzoek	35
Staat van het Onderwijs	20	Specifiek onderzoek	16	Specifiek onderzoek	13
Pilot fase 3	5				
Totaal	184	Totaal	178	Totaal	198

Mbo					
Onderzoek Staat van de instelling	37	Drie- of vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en opleidingen	34	Vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en opleidingen	42
Onderzoek naar kwaliteitsverbetering bij opleidingen	256	Jaarlijkse prestatieanalyse	164	Jaarlijkse prestatieanalyse	160
Onderzoek naar kwaliteitsverbetering op instellingsniveau	23	Stelselonderzoek	90	Stelselonderzoeken	78
Onderzoek naar aanleiding van een signaal	27	Herstelonderzoek op instellingsniveau	18	Herstelonderzoek op instellingsniveau	14
		Herstelonderzoek op opleidingsniveau	297	Herstelonderzoek op opleidingsniveau	251
		Onderzoek naar aanleiding van een signaal	27	Onderzoek naar aanleiding van een signaal	50
Totaal	343	Totaal	630	Totaal	595
Samenwerkingsverbanden					
Kwaliteitsonderzoek	27	Vierjaarlijks onderzoek samenwerkingsverband	43	Vierjaarlijks onderzoek samenwerkingsverband	45
Voortgangsgesprekken (=follow-up)	23	Thema thuiszittersregistratie	8	Voortgangsgesprekken (=follow-up)	9
Pilot fase 3	2	Voortgangsgesprekken	14		
Vierjaarlijks onderzoek samenwerkingsverband	9				
Totaal	61	Totaal	65	Totaal	54

Vanwege de overzichtelijkheid van de tabellen gebruiken we voor de Standaarden de volgende afkortingen:

- KA1 Kwaliteitszorg
- KA2 Kwaliteitscultuur
- KA3 Verantwoording en dialoog

Tabel 2 Gegeven oordelen en waarderingen kwaliteitszorgstandaarden besturen 2017/2018 (alle sectoren)

	O		V		G		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
KA1	60	21%	185	65%	39	14%	284	100%
KA2	33	12%	168	63%	64	24%	265	100%
KA3	32	11%	214	76%	37	13%	283	100%

Tabel 3 Gegeven oordelen en waarderingen kwaliteitszorgstandaarden scholen 2017/2018 (alle sectoren)

	O		V		G		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
KA1	154	20%	492	65%	115	15%	761	100%
KA2	61	9%	391	58%	219	33%	671	100%
KA3	50	10%	366	74%	79	16%	495	100%

Tabel 4 Gegeven oordelen en waarderingen kwaliteitszorgstandaarden besturen per sector 2017/2018

		O		V		G		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%
PO	KA1	34	20%	115	66%	24	14%	173	100%
	KA2	19	11%	105	61%	49	28%	173	100%
	KA3	16	9%	131	76%	25	15%	172	100%
VO	KA1	13	21%	41	65%	9	14%	63	100%
	KA2	10	16%	42	68%	10	16%	62	100%
	KA3	8	13%	47	75%	8	13%	63	100%
SO	KA1	7	44%	8	50%	1	6%	16	100%
	KA2	2	13%	10	63%	4	25%	16	100%
	KA3	5	31%	11	69%	0	0%	16	100%
MBO	KA1	6	19%	21	66%	5	16%	32	100%
	KA2	2	14%	11	79%	1	7%	14	100%
	KA3	3	9%	25	78%	4	13%	32	100%
Totaal	KA1	60	21%	185	65%	39	14%	284	100%
	KA2	33	12%	168	63%	64	24%	265	100%
	KA3	32	11%	214	76%	37	13%	283	100%

Tabel 5 Gegeven oordelen en waarderingen kwaliteitszorgstandaarden scholen per sector 2017/2018

		O		V		G		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%
PO	KA1	60*	15%	245*	63%	83*	21%	388	100%
	KA2	19	5%	192	52%	161	43%	372	100%
	KA3	19**	8%	151**	67%	57**	25%	227	100%
VO	KA1	21	18%	87	73%	11	9%	119	100%
	KA2	8***	8%	72***	73%	19***	19%	99	100%
	KA3	0	0%	43	91%	4	9%	47	100%
SO	KA1	21	30%	45	63%	5	7%	71	100%
	KA2	1	3%	22	56%	16	41%	39	100%
	KA3	12**	34%	23**	66%	0**	0%	35	100%
MBO	KA1	52	28%	115	63%	16	9%	183	100%
	KA2	33***	20%	105**	65%	23***	14%	161	100%
	KA3	19	10%	149	80%	18	10%	186	100%
Totaal	KA1	154	20%	492	65%	115	15%	761	100%
	KA2	61	9%	391	58%	219	33%	671	100%
	KA3	50	10%	366	74%	79	16%	495	100%

* De sector po verschilt significant van alle andere sectoren

** De sectoren po en so verschillen significant van de andere sectoren en van elkaar

*** De sectoren vo en mbo verschillen significant van de andere sectoren en van elkaar

Tabel 6 Gegeven oordelen standaarden financieel beheer besturen 2017/2018 (alle sectoren)*

	Onvoldoende	Voldoende
FB1 Continuïteit (n=264)	1%	99%
PO (n=172)	1%	99%
VO (n=59)	0%	100%
SO (n=18)	0%	100%
MBO (n=15)	7%	93%
FB3 Rechtmatigheid (n=260)	0%	100%
PO (n=171)	0%	100%
VO (n=59)	0%	100%
SO (n=15)	0%	100%
MBO (n=15)	0%	100%

*FB2 Doelmatigheid is niet beoordeeld in schooljaar 2017-2018.

Tabel 7 Relatie oordelen kwaliteitszorg op bestuursniveau en schoolniveau 2017/2018

	Minstens één onvoldoende		Alleen voldoende/goed		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Geen onvoldoendes	9	7%	112	93%	121	100%
1 of 2 onvoldoendes	21	38%	34	62%	55	100%
3 of meer onvoldoendes	21	66%	11	34%	32	100%
Totaal	51	25%	157	75%	208	100%

Tabel 8 Onvoldoendes kwaliteitszorgstandaarden besturen naar wel of geen onvoldoende/zeer zwakke scholen 2017/2018 (alle sectoren)

	Minstens één onvoldoende		Alleen voldoende/goed		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Minstens één onvoldoende/zeer zwakke school	17	49%	18	51%	35	100%
Geen onvoldoende/zeer zwakke school	56	23%	190	77%	246	100%
Totaal	73	26%	208	74%	281	100%

Tabel 9 Onvoldoendes kwaliteitszorgstandaarden besturen naar wel of geen onvoldoende/zeer zwakke scholen 2017/2018 (po)

	Minstens één onvoldoende		Alleen voldoende/goed		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Minstens één onvoldoende/zeer zwakke school	10	37%	17	63%	27	100%
Geen onvoldoende/zeer zwakke school	31	22%	113	78%	144	100%
Totaal	41	24%	130	76%	171	100%

Tabel 10 Onvoldoendes kwaliteitszorgstandaarden besturen naar wel of geen onvoldoende/zeer zwakke scholen 2017/2018 (vo)

	Minstens één onvoldoende		Alleen voldoende/goed		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Minstens één onvoldoende/zeer zwakke school	6	86%	1	14%	7	100%
Geen onvoldoende/zeer zwakke school	12	22%	43	78%	55	100%
Totaal	18	29%	44	71%	62	100%

Tabel 11 Gegeven oordelen kwaliteitszorgstandaarden naar aantal scholen onder het bestuur 2017/2018 (po)

		O		V		G		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Eenpitter	KA1	10	16%	45	71%	8	13%	63	100%
	KA2	9	14%	42	67%	12	19%	63	100%
	KA3	3	5%	51	82%	8	13%	62	100%
Klein bestuur (2-7)	KA1	14	36%	22	56%	3	8%	39	100%
	KA2	7	18%	23	59%	9	23%	39	100%
	KA3	11*	28%	28*	72%	0*	0%	39	100%
Middelgroot bestuur (8-15)	KA1	6	15%	27	66%	8	20%	41	100%
	KA2	3	7%	28	68%	10	24%	41	100%
	KA3	2	5%	29	71%	10	24%	41	100%
Groot bestuur (>15)	KA1	4	13%	21	70%	5	17%	30	100%
	KA2	0**	0%	12**	40%	18**	60%	30	100%
	KA3	0	0%	23	77%	7	23%	30	100%
Totaal	KA1	34	20%	115	66%	24	14%	173	100%
	KA2	19	11%	105	61%	49	28%	173	100%
	KA3	16	9%	131	76%	25	15%	172	100%

* Kleine besturen verschillen significant van andere besturen op KA3.

** Grote besturen verschillen significant van andere besturen op KA2.

Tabel 12 Gegeven oordelen kwaliteitszorgstandaarden naar aantal scholen onder het bestuur 2017/2018 (vo)

		O		V		G		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Eenpitter	KA1	4	50%	4	50%	0	0%	8	100%
	KA2	3	38%	3	38%	2	25%	8	100%
	KA3	2	25%	5	63%	1	13%	8	100%
Klein bestuur (2-7)	KA1	7	19%	22	61%	7	19%	36	100%
	KA2	7	20%	22	63%	6	17%	35	100%
	KA3	6	17%	25	69%	5	14%	36	100%
Middelgroot bestuur (8-15)	KA1	0	0%	12	92%	1	8%	13	100%
	KA2	0*	0%	13*	100%	0*	0%	13	100%
	KA3	0	0%	13	100%	0	0%	13	100%
Groot bestuur (>15)	KA1	2	33%	3	50%	1	17%	6	100%
	KA2	0	0%	4	67%	2	33%	6	100%
	KA3	0	0%	4	67%	2	33%	6	100%
Totaal	KA1	13	21%	41	65%	9	14%	63	100%
	KA2	10	16%	42	68%	10	16%	62	100%
	KA3	8	13%	47	75%	8	13%	63	100%

* Middelgrote besturen wijken significant af van alle andere besturen op KA2.

Tabel 13 Gegeven oordelen en waarderingen standaarden onderwijsproces scholen 2017/2018 (alle sectoren)

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP1 Aanbod (n=401)	3%	66%	31%
PO (n=217)	3%	59%	38%
VO (n=38)	0%	53%	47%
SO (n=34)	0%	79%	21%
MBO (n=112)	5%	79%	15%
OP2 Zicht op ontwikkeling (n=693)	10%	72%	18%
PO (n=373)	12%	66%	22%
VO (n=123)	4%	80%	15%
SO (n=63)	11%	86%	3%
MBO (n=134)	11%	74%	15%
OP3 Didactisch handelen (n=419)	6%	84%	10%
PO (n=172)	7%	84%	10%
VO (n=149)	3%	89%	7%
SO (n=53)	2%	85%	13%
MBO (n=129)	11%	77%	12%
OP4 Extra ondersteuning (n=139)	6%	63%	30%
PO (n=89)	10%	66%	24%
VO (n=50)	0%	58%	42%
OP5 Onderwijstijd (n=38)	0%	89%	11%
VO (n=18)	0%	83%	17%
SO (n=20)	0%	95%	5%
OP6 Samenwerking (n=125)	0%	42%	58%
PO (n=68)	0%	38%	62%
VO (n=22)	0%	32%	68%
SO (n=35)	0%	54%	46%
OP7 Praktijkvorming/stage (n=151)	3%	80%	17%
VO (n=18)	0%	72%	28%
SO (n=14)	0%	71%	29%
MBO (n=119)	4%	82%	13%
OP8 Toetsing en afsluiting (n=80)	3%	83%	15%
PO (n=39)	0%	72%	28%
VO (n=21)	0%	95%	5%
SO (n=20)	10%	90%	0%

Tabel 14 Gegeven oordelen en waarderingen standaarden onderwijsresultaten scholen 2017/2018 (alle sectoren)

	Onvoldoende	Kan beter	Voldoende	Goed	ntb
OR1 Resultaten (n=374)	15%	0%	73%	5%	7%
PO (n=167)	7%	0%	80%	5%	9%
VO (n=82)	7%	0%	80%	7%	5%
SO (n=47)	13%	0%	72%	0%	15%
MBO (n=78)	44%	0%	51%	5%	0%
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties (n=118)	0%	32%	58%	9%	0%
PO (n=44)	0%	5%	77%	18%	0%
VO (n=29)	0%	31%	62%	7%	0%
SO (n=45)	60%	0%	38%	2%	0%
OR3 Vervolgsucces (n=92)	0%	11%	77%	12%	0%
PO (n=42)	0%	0%	79%	21%	0%
VO (n=18)	0%	17%	72%	11%	0%
SO (n=30)	0%	23%	77%	0%	0%
MBO (n=2)	0%	0%	100%	0%	0%

Tabel 15 Gegeven oordelen en waarderingen standaarden schoolklimaat scholen 2017/2018 (alle sectoren)

	Onvoldoende	Kan beter	Voldoende	Goed
SK1 Veiligheid (n=345)	1%	0%	85%	14%
PO (n=175)	2%	0%	82%	16%
VO (n=69)	0%	0%	91%	9%
SO (n=43)	0%	0%	88%	12%
MBO (n=58)	0%	0%	86%	14%
SK2 Pedagogisch klimaat (n=283)	0%	3%	57%	40%
PO (n=145)	0%	1%	48%	50%
VO (n=58)	0%	7%	71%	22%
SO (n=31)	0%	3%	45%	52%
MBO (n=49)	4%	0%	76%	20%

Tabel 16 Gegeven oordelen en waarderingen standaarden examinering en diplomering 2017/2018 (mbo)

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
ED1 Kwaliteitsborging examinering en diplomering (n=112)	32%	63%	4%
ED2 Exameninstrumentarium (n=103)	5%	95%	0%
ED3 Afname en beoordeling (n=100)	14%	80%	6%

Tabel 17 Gegeven oordelen en waarderingen standaarden kwaliteitszorg en ambitie samenwerkingsverbanden 2017/2018

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1 Kwaliteitszorg (n=29)	31%	59%	10%
PO (n=18)	39%	56%	6%
VO (n=11)	18%	64%	18%
KA2 Kwaliteitscultuur (n=29)	7%	90%	3%
PO (n=18)	11%	83%	6%
VO (n=11)	0%	100%	0%
KA3 Verantwoording en dialoog (n=29)	10%	86%	3%
PO (n=18)	11%	89%	0%
VO (n=11)	9%	82%	9%

Tabel 18 Gegeven oordelen en waarderingen onderwijsresultaten samenwerkingsverbanden 2017/2018

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
OR1 Onderwijsresultaten (n=29)	0%	93%	7%
PO (n=18)	0%	100%	0%
VO (n=11)	0%	82%	18%

Tabel 19 Gegeven oordelen standaarden financieel beheer samenwerkingsverbanden 2017/2018

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
FB1 Continuïteit (n=29)	0%	100%	0%
PO (n=18)	0%	100%	0%
VO (n=11)	0%	100%	0%
FB3 Rechtmatigheid (n=29)	0%	100%	0%
PO (n=18)	0%	100%	0%
VO (n=11)	0%	100%	0%

*FB2 Doelmatigheid is niet beoordeeld in schooljaar 2017-2018

Tabel 20 Gegeven oordelen en waarderingen standaarden kwaliteitszorg en ambitie besturen 2018/2019 (voorlopige resultaten)

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1 Kwaliteitszorg (n=158)	24%	62%	14%
PO (n=96)	23%	59%	18%
VO (n=34)	18%	71%	12%
SO (n=7)	86%	14%	0%
MBO (n=21)	19%	76%	5%
KA2 Kwaliteitscultuur (n=141)	11%	62%	27%
PO (n=96)	10%	58%	31%
VO (n=34)	15%	62%	24%
SO (n=7)	0%	100%	0%
MBO (n=4)	25%	75%	0%
KA3 Verantwoording en dialoog (n=96)	9%	77%	14%
PO (n=42)	9%	78%	13%
VO (n=34)	9%	76%	15%
SO (n=7)	29%	71%	0%
MBO (n=21)	0%	76%	24%

Tabel 21 Gegeven oordelen standaarden financieel beheer besturen 2018/2019 (voorlopige resultaten)

	Onvoldoende	Voldoende	Geen oordeel
FB1 Continuïteit (n=139)	1%	99%	0%
PO (n=96)	2%	98%	0%
VO (n=33)	0%	100%	0%
SO (n=6)	0%	100%	0%
MBO (n=4)	0%	100%	0%
FB2 Doelmatigheid (n=72)	0%	4%	96%
PO (n=50)	0%	4%	96%
VO (n=16)	0%	6%	94%
SO (n=4)	0%	0%	100%
MBO (n=2)	0%	0%	100%
FB3 Rechtmatigheid (n=139)	0%	100%	0%
PO (n=96)	0%	100%	0%
VO (n=33)	0%	100%	0%
SO (n=6)	0%	100%	0%
MBO (n=4)	0%	100%	0%

Tabel 22 Gegeven oordelen en waarderingen standaarden kwaliteitszorg en ambitie scholen 2018/2019 (voorlopige resultaten)

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1 Kwaliteitszorg (n=293)	18%	69%	13%
PO (n=175)	17%	67%	17%
VO (n=52)	12%	81%	8%
SO (n=23)	35%	61%	4%
MBO (n=43)	26%	65%	9%
KA2 Kwaliteitscultuur (n=284)	6%	53%	41%
PO (n=192)	6%	48%	46%
VO (n=44)	2%	55%	43%
SO (n=22)	0%	73%	27%
MBO (n=26)	15%	69%	15%
KA3 Verantwoording en dialoog (n=162)	9%	82%	9%
PO (n=91)	8%	84%	9%
VO (n=14)	0%	93%	7%
SO (n=14)	21%	79%	0%
MBO (n=43)	9%	77%	14%

Tabel 23 Gegeven oordelen en waarderingen standaarden onderwijsproces scholen 2018/2019 (voorlopige resultaten)

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP1 Aanbod (n=137)	4%	64%	33%
PO (n=88)	3%	61%	35%
VO (n=20)	0%	30%	70%
SO (n=10)	0%	100%	0%
MBO (n=19)	11%	89%	0%
OP2 Zicht op ontwikkeling (n=293)	7%	76%	17%
PO (n=187)	6%	73%	20%
VO (n=53)	0%	91%	9%
SO (n=23)	30%	70%	0%
MBO (n=30)	3%	73%	23%
OP3 Didactisch handelen (n=350)	5%	85%	10%
PO (n=210)	4%	84%	12%
VO (n=71)	6%	92%	3%
SO (n=17)	18%	76%	6%
MBO (n=52)	4%	87%	10%
OP4 Extra ondersteuning (n=67)	10%	66%	24%
PO (n=54)	13%	65%	22%
VO (n=13)	0%	69%	31%
OP5 Onderwijstijd (n=25)	4%	84%	12%
VO (n=17)	6%	76%	18%
SO (n=8)	0%	100%	0%
OP6 Samenwerking (n=73)	0%	53%	47%
PO (n=40)	0%	33%	68%
VO (n=19)	0%	68%	32%
SO (n=14)	0%	93%	7%
OP7 Praktijkvorming/stage (n=57)	9%	74%	18%
VO (n=6)	0%	67%	33%
SO (n=5)	0%	100%	0%
MBO (n=46)	11%	72%	17%
OP8 Toetsing en afsluiting (n=42)	0%	83%	17%
PO (n=17)	0%	65%	35%
VO (n=16)	0%	94%	6%
SO (n=9)	0%	100%	0%

Tabel 24 Oordelen en waarderingen standaarden onderwijsresultaten scholen 2018/2019 (voorlopige resultaten)

	Onvoldoende	Kan beter	Voldoende	Goed	ntb
OR1 Resultaten (n=161)	13%	0%	70%	8%	9%
PO (n=81)	7%	0%	69%	7%	16%
VO (n=31)	0%	0%	81%	16%	3%
SO (n=25)	20%	0%	80%	0%	0%
MBO (n=24)	42%	0%	50%	8%	0%
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties (n=45)	0%	51%	38%	11%	0%
PO (n=16)	0%	13%	56%	31%	0%
VO (n=7)	0%	14%	86%	0%	0%
SO (n=22)	91%	0%	9%	0%	0%
OR3 Vervolgsucces (n=32)	0%	16%	69%	16%	0%
PO (n=14)	0%	0%	64%	36%	0%
VO (n=6)	0%	17%	83%	0%	0%
SO (n=12)	0%	33%	67%	0%	0%
MBO (n=0)	0%	0%	0%	0%	0%

Tabel 25 Oordelen en waarderingen standaarden schoolklimaat scholen 2018/2019 (voorlopige resultaten)

	Onvoldoende	Kan beter	Voldoende	Goed
SK1 Veiligheid (n=139)	1%	0%	94%	5%
PO (n=85)	1%	0%	92%	7%
VO (n=30)	0%	0%	97%	3%
SO (n=12)	0%	0%	100%	0%
MBO (n=12)	0%	0%	100%	0%
SK2 Pedagogisch klimaat (n=283)	0%	4%	51%	45%
PO (n=81)	0%	1%	42%	57%
VO (n=22)	0%	5%	50%	45%
SO (n=13)	0%	15%	85%	0%
MBO (n=12)	8%	0%	75%	17%

Tabel 26 Oordelen en waarderingen standaarden examinering en diplomering mbo-opleidingen 2018/2019 (voorlopige resultaten)

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
ED1 Kwaliteitsborging examinering en diplomering (n=40)	28%	70%	3%
ED2 Exameninstrumentarium (n=41)	10%	90%	0%
ED3 Afname en beoordeling (n=40)	20%	80%	0%

Tabel 27 Oordelen en waarderingen standaarden kwaliteitszorg en ambitie samenwerkingsverbanden 2018/2019 (voorlopige resultaten)

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1 Kwaliteitszorg (n=9)	44%	33%	22%
PO (n=3)	33%	0%	67%
VO (n=6)	50%	50%	0%
KA2 Kwaliteitscultuur (n=9)	0%	100%	0%
PO (n=3)	0%	100%	0%
VO (n=6)	0%	100%	0%
KA3 Verantwoording en dialoog (n=9)	11%	89%	0%
PO (n=3)	0%	100%	0%
VO (n=6)	17%	83%	0%

Tabel 28 Oordelen en waarderingen standaarden onderwijsresultaten samenwerkingsverbanden 2018/2019 (voorlopige resultaten)

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
OR1 Onderwijsresultaten (n=9)	0%	78%	22%
PO (n=3)	0%	33%	67%
VO (n=6)	0%	100%	0%

Tabel 29 Oordelen standaarden financieel beheer samenwerkingsverbanden 2018/2019 (voorlopige resultaten)

	Onvoldoende	Voldoende	Goed
FB1 Continuïteit (n=9)	0%	100%	0%
PO (n=3)	0%	100%	0%
VO (n=6)	0%	100%	0%
FB3 Rechtmatigheid (n=9)	0%	100%	0%
PO (n=3)	0%	100%	0%
VO (n=6)	0%	100%	0%

Bijlage II Respons en tabellen bij hoofdstuk 3

Opzet en respons

Alle scholen en instellingen die in schooljaar 2017/2018 een inspectiebezoek hebben gehad, zijn uitgenodigd om deel te nemen aan het tevredenheidsonderzoek. Na afloop van een schoolbezoek ontvangt de school of instelling via e-mail een uitnodiging van de inspectie voor een digitale vragenlijst. In de vragenlijst geven scholen en instellingen aan hoe ze het bezoek hebben ervaren, wat ze vinden van de oordelen, het rapport en wat ze van de tijdsinvestering vinden. Ook evalueren ze de algemene werkwijze van de inspectie. Vanwege het vernieuwde toezicht zijn de vragenlijsten vernieuwd. Er zijn daarom maar beperkt vergelijkingen mogelijk met de schooljaren daarvoor.

Respons

Tabel 1 toont het aantal ingevulde vragenlijsten en het responspercentage per sector. De aantallen ingevulde vragenlijsten verschillen per sector, aangezien het aantal bezochte besturen en scholen/instellingen per sector verschilt. In tabel 2 is de respons uitgesplitst naar bestuur- en schoolniveau. We hebben twee bezoekttypen onderscheiden, namelijk het vierjaarlijks onderzoek onder bestuur en scholen en themaonderzoeken. In tabel 3 staan de ingevulde vragenlijsten per onderzoektype weergegeven en het responspercentage.

De respons laat geen representatief beeld zien, omdat het gaat om de onderzochte besturen en scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

Tabel 1 Respons tevredenheidsonderzoeken: aantal en percentage ingevulde vragenlijsten, schooljaar 2017/2018

Sector	2017/2018
Po	681 (44%)
So	49 (35%)
Vo	82 (28%)
Mbo	50 (62%)

Tabel 2 Verdeling respons naar sector en bestuur/school

		Aantal besturen	Respons besturen %	Aantal scholen	Respons scholen%
Aantal ingevuld	Po	67	31%	614	46%
	So	4	20%	45	37%
	Vo	18	24%	64	30%
	Mbo	50	62%	-	-
	Samenwerkingsverbanden	19	61%	-	-
	Totaal	158	38%	723	43%

Tabel 3 Verdeling respons naar onderzoektype

	Themaonderzoek	Vierjaarlijks onderzoek	Totaal
Aantal ingevuld	371	492	863
Aantal uitgezet	735	1337	2072
Responspercentage	50%	37%	42%

Tabellen Besturen vierjaarlijks onderzoek

Tabel 4 Tevredenheid van besturen over de voorbereiding van het bezoek

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de voorbereiding van het bezoek?		Po n=67	So n=4	Vo n=18	Mbo n=22
a) Ik ben tevreden over de communicatie (telefonische aankondiging en/of brief, e-mail) voorafgaand aan het vierjaarlijks onderzoek	Zeet mee oneens	1%	0%	5%	0%
	Mee oneens	3%	0%	17%	0%
	Mee eens	42%	75%	44%	36%
	Zeet mee eens	54%	25%	28%	64%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
b) De inspectie heeft ons tijdig ingelicht over het onderzoek	Zeet mee oneens	1%	0%	0%	4%
	Mee oneens	4%	0%	22%	0%
	mee eens	40%	75%	33%	29%
	Zeet mee eens	55%	25%	39%	67%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
c) Het doel van het startgesprek was vooraf duidelijk	Zeet mee oneens	2%	0%	5%	0%
	Mee oneens	7%	0%	6%	0%
	Mee eens	40%	50%	50%	33%
	Zeet mee eens	51%	50%	33%	67%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
d) Er was in het startgesprek voldoende gelegenheid om uit te leggen hoe onze kwaliteitszorg functioneert	Zeet mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	0%	0%	5%	0%
	Mee eens	21%	50%	28%	48%
	Zeet mee eens	78%	50%	61%	52%
	Weet niet	1%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
e) Het onderzoeksplan sloot voldoende aan op het startgesprek en de toegezonden informatie	Zeet mee oneens	0%	0%	5%	0%
	Mee oneens	3%	0%	6%	0%
	Mee eens	31%	50%	39%	33%
	Zeet mee eens	66%	50%	44%	67%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
f) Er was na bespreking van het onderzoeksplan voldoende tijd om het vierjaarlijks inspectieonderzoek te organiseren en voor te bereiden	Zeet mee oneens	6%	25%	5%	0%
	Mee oneens	15%	25%	6%	0%
	Mee eens	48%	50%	39%	67%
	Zeet mee eens	31%	0%	44%	33%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%

Tabel 5 Tevredenheid van besturen over de uitvoering van het onderzoek

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de uitvoering van het onderzoek?					
		Po n=67	So n=4	Vo n=18	Mbo n=22
a) Het gehele onderzoek is verlopen zoals we op basis van het onderzoeksplan hadden verwacht	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	10%	0%	22%	0%
	Mee eens	51%	100%	39%	33%
	Zeer mee eens	39%	0%	33%	67%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
b) De inspecteurs waren inhoudelijk goed voorbereid	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	0%	0%	5%	0%
	mee eens	34%	0%	28%	59%
	Zeer mee eens	66%	100%	61%	41%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
c) De inspecteurs maakten in voldoende mate gebruik van de door ons beschikbaar gestelde informatie	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	0%	0%	10%	14%
	Mee eens	39%	25%	28%	45%
	Zeer mee eens	61%	75%	56%	41%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
d) Er is voldoende kennisgenomen van de context/omgeving waarin het bestuur opereert	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	2%	0%	6%	9%
	Mee eens	37%	50%	33%	32%
	Zeer mee eens	60%	50%	44%	45%
	Weet niet	1%	0%	17%	14%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
e) De inspecteurs zijn tijdens het onderzoek op een transparante manier te werk gegaan	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	1%	0%	0%	4%
	Mee eens	27%	75%	38%	55%
	Zeer mee eens	72%	25%	56%	41%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
f) De inspecteurs hadden een open houding	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	1%	0%	11%	0%
	Mee eens	27%	0%	22%	38%
	Zeer mee eens	72%	100%	61%	62%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
g) De inspecteurs waren onbevooroordeeld	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	4%	0%	11%	0%
	Mee eens	34%	50%	28%	33%
	Zeer mee eens	61%	50%	44%	67%
	Weet niet	1%	0%	17%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%

Tabel 6 Tevredenheid van besturen over de terugkoppeling, de oordelen en waarderungen

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de terugkoppeling, de oordelen en waarderungen?					
		Po n=67	So n=4	Vo n=18	Mbo n=22
a) De inspecteurs hebben de bevindingen goed onderbouwd in het feedbackgesprek/de feedbackgesprekken	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	2%	0%	5%	5%
	Mee eens	48%	50%	33%	43%
	Zeer mee eens	49%	25%	56%	52%
	Weet niet	1%	25%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
b) Wij kregen tijdens het feedbackgesprek/de feedbackgesprekken voldoende gelegenheid om op de bevindingen te reflecteren	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	1%	0%	5%	0%
	mee eens	34%	75%	39%	56%
	Zeer mee eens	64%	25%	50%	44%
	Weet niet	1%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
c) Wij hebben het feedbackgesprek/de feedbackgesprekken als stimulerend ervaren	Zeer mee oneens	0%	0%	6%	0%
	Mee oneens	8%	0%	6%	10%
	Mee eens	34%	100%	33%	33%
	Zeer mee eens	55%	0%	44%	52%
	Weet niet	3%	0%	11%	5%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
d) In het eindgesprek kregen we voldoende gelegenheid om onze visie op de conclusies kenbaar te maken	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	0%	0%	11%	0%
	Mee eens	34%	50%	33%	43%
	Zeer mee eens	66%	50%	50%	57%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
e) Wij herkennen ons in de oordelen en waarderungen die de inspectie heeft gegeven op het kwaliteitsgebied kwaliteitszorg en ambitie op bestuursniveau	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	6%	0%	5%	10%
	Mee eens	37%	75%	39%	47%
	Zeer mee eens	57%	25%	50%	43%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
f) Wij herkennen ons in de oordelen en waarderungen die de inspectie heeft gegeven op het niveau van de onderzochte scholen/opleidingen	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	3%	0%	0%	14%
	Mee eens	39%	75%	39%	48%
	Zeer mee eens	55%	25%	44%	38%
	Weet niet	3%	0%	17%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%

Tabel 7 Tevredenheid van besturen over het rapport

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over het rapport?					
		Po n=67	So n=4	Vo n=18	Mbo n=22
a) Het rapport sluit aan op de terugkoppeling(en) die tijdens het onderzoek is/zijn gedaan	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	1%	0%	11%	9%
	Mee eens	42%	75%	28%	36%
	Zeer mee eens	57%	25%	56%	55%
	Weet niet	0%	0%	5%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
b) Het is duidelijk wat de inspecteurs hebben gedaan met mijn commentaar op het conceptrapport	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	3%	0%	6%	0%
	mee eens	31%	0%	44%	40%
	Zeer mee eens	55%	50%	33%	60%
	Weet niet	11%	50%	17%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
c) De bevindingen, oordelen en conclusies zijn in het rapport goed onderbouwd	Zeer mee oneens	1%	0%	0%	0%
	Mee oneens	1%	0%	11%	19%
	Mee eens	47%	75%	44%	45%
	Zeer mee eens	51%	25%	39%	36%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%

Tabel 8 Tevredenheid van besturen over de opbrengst van het onderzoek

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de opbrengst van het onderzoek?					
		Po n=67	So n=4	Vo n=18	Mbo n=22
a) Het onderzoek heeft ons meer inzicht gegeven in de kwaliteitszorg op bestuursniveau	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	24%	0%	22%	56%
	Mee eens	48%	75%	67%	33%
	Zeer mee eens	28%	25%	11%	11%
	Weet niet	0%	0%	0%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
b) Het onderzoek heeft ons inzicht in de samenhang tussen de onderwijskwaliteit en de financiële situatie vergroot	Zeer mee oneens	15%	0%	0%	9%
	Mee oneens	54%	75%	44%	38%
	mee eens	21%	0%	39%	5%
	Zeer mee eens	4%	0%	0%	0%
	Weet niet	6%	25%	17%	48%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
c) Het onderzoek biedt ons aangrijpingspunten voor verdere verbetering van de kwaliteit van de onderzochte scholen/opleidingen	Zeer mee oneens	1%	0%	0%	0%
	Mee oneens	5%	0%	6%	5%
	Mee eens	48%	100%	61%	76%
	Zeer mee eens	45%	0%	33%	19%
	Weet niet	1%	0%	0%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
d) Het onderzoek biedt ons aangrijpingspunten voor verdere verbetering van de kwaliteit van de niet-onderzochte scholen/opleidingen	Zeer mee oneens	1%	0%	0%	0%
	Mee oneens	7%	0%	12%	0%
	Mee eens	43%	75%	33%	71%
	Zeer mee eens	22%	0%	11%	10%
	Weet niet	27%	25%	44%	19%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%
e) Het onderzoek is een stimulans voor het bestuur en de scholen/opleidingen om aan de verbetering van de eigen kwaliteit te gaan werken	Zeer mee oneens	1%	0%	0%	5%
	Mee oneens	16%	0%	17%	9%
	Mee eens	33%	25%	61%	62%
	Zeer mee eens	49%	75%	22%	19%
	Weet niet	1%	0%	0%	5%
	Totaal (%)	100%	100%	100%	100%

Tabel 9 Tevredenheid van besturen over de werkwijze van de inspectie als organisatie

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de werkwijze van de inspectie als organisatie?		Po	So	Vo	Mbo
a) De inspectie communiceert voldoende over haar werkwijze en eventuele veranderingen daarin	Zeer mee oneens	1%	0%	0%	0%
	Mee oneens	0%	0%	6%	0%
	Mee eens	55%	75%	72%	50%
	Zeer mee eens	43%	25%	17%	50%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	99%	100%	101%	100%
b) Het is goed dat de inspectie het onderzoek richt op de verantwoordelijkheid van het bestuur voor de kwaliteit van de scholen/opleidingen	Zeer mee oneens	1%	0%	0%	0%
	Mee oneens	1%	0%	6%	11%
	mee eens	40%	50%	56%	44%
	Zeer mee eens	55%	50%	39%	44%
	Weet niet	1%	0%	0%	0%
	Totaal (%)	98%	100%	101%	99%
c) Het is goed dat de inspectie kwaliteitsverbetering wil stimuleren door de waardering Goed te geven	Zeer mee oneens	4%	0%	6%	10%
	Mee oneens	10%	0%	17%	0%
	Mee eens	40%	50%	17%	33%
	Zeer mee eens	37%	25%	39%	24%
	Weet niet	7%	25%	22%	33%
	Totaal (%)	98%	100%	101%	100%
d) De wijze waarop de inspectie een onderscheid maakt tussen de wettelijke deugdelijkheidseisen en overige aspecten van kwaliteit is duidelijk	Zeer mee oneens	0%	0%	6%	-
	Mee oneens	9%	0%	17%	-
	Mee eens	63%	75%	44%	-
	Zeer mee eens	27%	0%	28%	-
	Weet niet	1%	25%	6%	-
	Totaal (%)	100%	100%	101%	-
e) De inspectie heeft voldoende kennis van de onderwijspraktijk	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee eens	51%	25%	39%	70%
	Zeer mee eens	49%	75%	56%	30%
	Weet niet	0%	0%	6%	0%
	Totaal (%)	100%	100%	101%	100%

Tabel 10 Tevredenheid van besturen over de tijdsinvestering in verhouding tot de opbrengst van het onderzoek

De tijd die mijn bestuur in het onderzoek heeft geïnvesteerd staat in verhouding tot wat het heeft opgeleverd	po (n=67)	so (n=4)	vo (n=18)	Mbo (n=22)
Zeer mee oneens	3%	0%	0%	5%
Mee oneens	3%	0%	17%	27%
Mee eens	73%	100%	78%	64%
Zeer mee eens	18%	0%	0%	5%
Weet niet/n.v.t.	3%	0%	6%	0%
Totaal	100%	100%	101%	101%

Tabel 11 Tevredenheid van besturen over de onafhankelijkheid van het inspecteursoordeel

Denkt u dat wanneer uw school door andere inspecteurs was bezocht dat de beoordeling				
	po (n=67)	so (n=4)	vo (n=18)	mbo (n=10)
Ja	9%	0%	6%	10%
Nee	51%	75%	44%	80%
Weet ik niet	40%	25%	50%	10%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 12 Aanvraag verzoek voor een onderzoek naar goed

Heeft u een verzoek voor een onderzoek naar goed overwogen en/of aangevraagd?				
	po(n=67)	so (n=4)	vo (n=18)	mbo(n=9)
Ja, overwogen en aangevraagd	21%	25%	11%	33%
Ja, wel overwogen, niet aangevraagd	33%	50%	39%	44%
Nee, niet overwogen en niet aangevraagd	46%	25%	50%	23%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 13 Tevredenheid over uitvoering van onderzoek op verzoek naar goed

		po n=13	so n=0	vo n=1	mbo n=5
Het onderzoek naar een goede school op verzoek heeft meerwaarde gehad voor ons bestuur	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	20%
	Mee oneens	8%	0%	0%	0%
	Mee eens	46%	0%	0%	60%
	Zeer mee eens	38%	0%	100%	20%
	Weet niet/n.v.t.	8%	0%	0%	0%
	Totaal	100%	0%	100%	100%
Het onderzoek naar een goede school op verzoek heeft ons beeld van deze school/scholen bevestigd	Zeer mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee oneens	0%	0%	0%	0%
	Mee eens	46%	0%	0%	33%
	Zeer mee eens	46%	0%	100%	67%
	Weet niet/n.v.t.	8%	0%	0%	0%
	Totaal	100%	0%	100%	100%

Tabellen scholen vierjaarlijks onderzoek

Tabel 14 Tevredenheid van scholen over de uitvoering van het onderzoek

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de uitvoering van het onderzoek?				
		Po (n=250)	So (n=38)	Vo (n=64)
a) We hadden voldoende tijd om het onderzoek op onze school voor te bereiden	Zeer mee oneens	2%	3%	3%
	Mee oneens	13%	21%	11%
	Mee eens	56%	55%	45%
	Zeer mee eens	29%	21%	39%
	Weet niet	0%	0%	2%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
b) Het onderzoek op onze school is verlopen zoals we van tevoren hadden verwacht	Zeer mee oneens	2%	0%	2%
	Mee oneens	10%	11%	15%
	mee eens	58%	55%	61%
	Zeer mee eens	29%	29%	20%
	Weet niet	1%	5%	2%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
c) De inspecteurs waren onbevooroordeeld	Zeer mee oneens	1%	0%	0%
	Mee oneens	5%	8%	5%
	Mee eens	40%	50%	47%
	Zeer mee eens	52%	37%	45%
	Weet niet	2%	5%	3%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
d) Er was tijdens het onderzoek voldoende ruimte voor eigen inbreng	Zeer mee oneens	1%	0%	0%
	Mee oneens	3%	3%	11%
	Mee eens	30%	36%	39%
	Zeer mee eens	65%	58%	48%
	Weet niet	1%	3%	2%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
e) De inspectie heeft een goed beeld van onze school kunnen krijgen wat betreft de standaarden waarop wij onderzocht zijn	Zeer mee oneens	1%	0%	2%
	Mee oneens	2%	0%	3%
	Mee eens	44%	42%	57%
	Zeer mee eens	52%	55%	36%
	Weet niet	1%	3%	2%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
f) Er was sprake van een dialoog tussen ons en de inspecteurs	Zeer mee oneens	1%	0%	0%
	Mee oneens	4%	5%	6%
	Mee eens	30%	37%	36%
	Zeer mee eens	64%	55%	56%
	Weet niet	1%	3%	2%
	Totaal (%)	100%	100%	100%

Tabel 15 Teverdenheid van scholen over de terugkoppeling van de resultaten (of feedbackgesprek), de oordelen, het rapport en de opbrengst van het onderzoek

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de terugkoppeling van de resultaten (of feedbackgesprek), de oordelen, het rapport en de opbrengst van het onderzoek?				
		Po n=250	So n=38	Vo n=64
a) De inspecteurs hebben de bevindingen goed onderbouwd in het terugkoppelings- of feedbackgesprek	Zeer mee oneens	0%	0%	0%
	Mee oneens	4%	16%	8%
	Mee eens	52%	55%	55%
	Zeer mee eens	44%	26%	36%
	Weet niet	0%	3%	1%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
b) Wij kregen tijdens het gesprek voldoende gelegenheid om onze visie op het door de inspecteurs geschetste beeld kenbaar te maken	Zeer mee oneens	0%	0%	0%
	Mee oneens	5%	5%	6%
	mee eens	46%	58%	39%
	Zeer mee eens	49%	34%	53%
	Weet niet	0%	3%	2%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
c) Wij hebben het terugkoppelings- of feedbackgesprek als stimulerend ervaren	Zeer mee oneens	2%	0%	2%
	Mee oneens	10%	24%	8%
	Mee eens	37%	37%	53%
	Zeer mee eens	49%	37%	36%
	Weet niet	2%	2%	1%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
d) Wij herkennen ons in de oordelen en waarderingen die de inspectie heeft gegeven	Zeer mee oneens	0%	0%	2%
	Mee oneens	6%	21%	5%
	Mee eens	50%	45%	61%
	Zeer mee eens	44%	34%	30%
	Weet niet	0%	0%	2%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
e) De inspecteurs hebben ons schoolplan in voldoende mate meegenomen in de waardering van onze eigen ambities	Zeer mee oneens	0%	0%	0%
	Mee oneens	4%	8%	9%
	Mee eens	59%	66%	55%
	Zeer mee eens	28%	18%	28%
	Weet niet	9%	8%	8%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
f) Het onderzoek biedt ons aangrijppingspunten voor verdere verbetering van de kwaliteit van onze school	Zeer mee oneens	0%	0%	2%
	Mee oneens	3%	2%	2%
	Mee eens	47%	42%	56%
	Zeer mee eens	50%	53%	38%
	Weet niet	0%	3%	2%
	Totaal (%)	100%	100%	100%

Tabel 16 Tevredenheid van scholen over de werkwijze van de inspectie als organisatie

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de werkwijze van de inspectie als organisatie?				
		Po n=250	So n=38	Vo n=64
a) De inspectie communiceert voldoende over haar werkwijze en eventuele veranderingen daarin	Zeer mee oneens	0%	0%	0%
	Mee oneens	4%	8%	9%
	Mee eens	60%	66%	72%
	Zeer mee eens	35%	21%	17%
	Weet niet	1%	5%	2%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
b) Het is goed dat de inspectie het onderzoek richt op de verantwoordelijkheid van het bestuur voor de kwaliteit van de scholen/opleidingen	Zeer mee oneens	1%	0%	0%
	Mee oneens	2%	5%	9%
	mee eens	48%	74%	63%
	Zeer mee eens	47%	18%	25%
	Weet niet	2%	3%	3%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
c) Het is goed dat de inspectie kwaliteitsverbetering wil stimuleren door de waardering Goed te geven	Zeer mee oneens	2%	0%	2%
	Mee oneens	4%	8%	27%
	Mee eens	48%	50%	36%
	Zeer mee eens	42%	42%	30%
	Weet niet	4%	0%	5%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
d) De wijze waarop de inspectie een onderscheid maakt tussen de wettelijke deugdelijkheidseisen en overige aspecten van kwaliteit is duidelijk	Zeer mee oneens	1%	0%	2%
	Mee oneens	7%	13%	16%
	Mee eens	64%	58%	64%
	Zeer mee eens	24%	29%	14%
	Weet niet	4%	0%	4%
	Totaal (%)	100%	100%	100%
e) De inspectie heeft voldoende kennis van de onderwijspraktijk	Zeer mee oneens	0%	0%	0%
	Mee oneens	1%	8%	5%
	Mee eens	58%	58%	59%
	Zeer mee eens	40%	34%	30%
	Weet niet	1%	0%	6%
	Totaal (%)	100%	100%	100%

Tabel 17 Tevredenheid over de tijdsinvestering van scholen in verhouding tot de opbrengst van het onderzoek

De tijd die mijn school in het onderzoek heeft geïnvesteerd staat in verhouding tot wat het heeft opgeleverd			
	Po (n=250)	So (n=38)	vo (n=64)
Zeer mee oneens	1%	0%	3%
Mee oneens	8%	13%	11%
Mee eens	70%	74%	80%
Zeer mee eens	17%	3%	3%
Weet niet/n.v.t.	4%	10%	3%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 18 Tevredenheid over de verantwoording van scholen naar hun bestuur toe in verhouding tot de opbrengst voor de kwaliteitsborging van de school

De verantwoording die het bestuur van mijn school vraagt, staat in verhouding tot wat het opbrengt voor de kwaliteitsborging van mijn school			
	po (n=250)	so (n=38)	Vo (n=64)
Zeer mee oneens	2%	3%	2%
Mee oneens	5%	5%	5%
Mee eens	69%	76%	69%
Zeer mee eens	18%	11%	9%
Weet niet/n.v.t.*	6%	5%	15%
Totaal	100%	100%	100%

* Inclusief scholen waar bestuur en school samenvallen.

Tabel 19 Oordeel over onafhankelijkheid beoordeling

Denkt u dat wanneer uw school door andere inspecteurs was bezocht dat de beoordeling anders zou zijn geweest?			
	po (n=250)	so (n=38)	Vo (n=64)
Ja	6%	16%	3%
Nee	57%	61%	55%
Weet niet/n.v.t.	37%	24%	42%
Totaal	100%	100%	100%

Samenwerkingsverbanden

Tabel 20 Tevredenheid van samenwerkingsverbanden met de voorbereiding, het rondetafelgesprek en het onderzoeksplan (n=20)

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de voorbereiding, het rondetafelgesprek en het onderzoeksplan?						
	Ze er mee oneens	Mee oneens	Mee eens	Ze er mee eens	Weet niet/n.v.t.	Totaal
Ik ben tevreden over de communicatie (telefonische aankondiging en/of brief, e-mail) voorafgaand aan het vierjaarlijks onderzoek	0%	0%	53%	42%	5%	100%
De inspectie heeft ons tijdig ingelicht over het onderzoek	0%	16%	53%	26%	5%	100%
Het doel van het rondetafelgesprek was vooraf duidelijk	0%	0%	63%	32%	5%	100%
In het rondetafelgesprek heeft de inspectie het doel, de planning en de inrichting van het onderzoek helder toegelicht	0%	0%	63%	26%	11%	100%
Het onderzoeksplan sloot voldoende aan op het rondetafelgesprek en de toegezonden informatie	0%	0%	53%	32%	15%	100%

Tabel 21 Tevredenheid van samenwerkingsverbanden met de uitvoering van het onderzoek (n=20)

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de uitvoering van het onderzoek?						
	Ze er mee oneens	Mee oneens	Mee eens	Ze er mee eens	Weet niet/n.v.t.	Totaal
Het gehele onderzoek is verlopen zoals we op basis van het onderzoeksplan hadden verwacht	0%	5%	63%	21%	11%	100%
De inspecteurs waren inhoudelijk goed voorbereid	0%	5%	63%	26%	6%	100%
De inspecteurs maakten in voldoende mate gebruik van de door ons beschikbaar gestelde informatie	5%	0%	68%	21%	6%	100%
Er is voldoende kennisgenomen van de context/omgeving waarin het samenwerkingsverband opereert	0%	0%	74%	16%	10%	100%
De inspecteurs zijn tijdens het onderzoek op een transparante manier te werk gegaan	0%	11%	58%	26%	5%	100%
De inspecteurs hadden een open houding	5%	5%	47%	32%	11%	100%
De inspecteurs waren onbevooroordeeld	5%	16%	58%	11%	10%	100%
Door het geheel aan onderzoeksactiviteiten heeft de inspectie een goed beeld gekregen van de resultaten van ons samenwerkingsverband	0%	5%	74%	16%	5%	100%
Door het geheel aan onderzoeksactiviteiten heeft de inspectie een goed beeld gekregen van de manier waarop de kwaliteitszorg van ons samenwerkingsverband functioneert	5%	5%	63%	21%	6%	100%
Er was sprake van een dialoog tussen ons en de inspecteurs	0%	5%	68%	21%	6%	100%

Tabel 22 Tevredenheid van samenwerkingsverbanden met de terugkoppeling, de oordelen en waarderingen (n=20)

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de terugkoppeling, de oordelen en waarderingen?						
	Ze er mee oneens	Mee oneens	Mee eens	Ze er mee eens	Weet niet/n.v.t.	Totaal
De inspecteurs hebben de bevindingen goed onderbouwd in het feedbackgesprek	0%	5%	70%	20%	5%	100%
Wij kregen tijdens het feedbackgesprek voldoende gelegenheid om op de bevindingen te reflecteren	0%	5%	70%	20%	5%	100%
Wij hebben het feedbackgesprek als stimulerend ervaren	10%	5%	55%	25%	5%	100%
Wij herkennen ons in de oordelen en waarderingen die de inspectie heeft gegeven op het kwaliteitsgebied kwaliteitszorg en ambitie	10%	20%	50%	20%	0%	100%
Wij herkennen ons in de oordelen die de inspectie heeft gegeven op het kwaliteitsgebied financieel beheer	0%	0%	80%	20%	0%	100%
Wij herkennen ons in de oordelen die de inspectie heeft gegeven op het kwaliteitsgebied onderwijsresultaten	0%	0%	90%	10%	0%	100%
Wij herkennen ons in de resultaten die de inspectie heeft beschreven over het verificatieonderzoek bij aangesloten scholen	5%	5%	65%	10%	15%	100%
Wij herkennen ons in de oordelen die de inspectie heeft gegeven over ons opdc/ onze opdc's	0%	0%	30%	5%	65%	100%

Tabel 23 Tevredenheid van samenwerkingsverbanden met de opbrengst van het onderzoek (n=20)

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over de opbrengst van het onderzoek?						
	Ze er mee oneens	Mee oneens	Mee eens	Ze er mee eens	Weet niet/n.v.t.	Totaal
Het onderzoek heeft ons meer inzicht gegeven in de kwaliteitszorg	0%	20%	65%	10%	5%	100%
Het onderzoek heeft ons meer inzicht in de financiële situatie van ons samenwerkingsverband gegeven	0%	45%	35%	0%	20%	100%
Het onderzoek heeft ons inzicht in de samenhang tussen de resultaten van het samenwerkingsverband en de financiële situatie vergroot	0%	35%	45%	0%	20%	100%
Het onderzoek biedt ons aangrijpingspunten voor verdere verbetering van de kwaliteit	0%	15%	65%	20%	0%	100%
Het onderzoek is een stimulans om verder te werken aan de kwaliteit	0%	15%	75%	10%	0%	100%

Tabel 24 Tevredenheid van samenwerkingsverbanden met de tijd die is geïnvesteerd in het onderzoek in verhouding tot wat het heeft opgeleverd (n=20)

De tijd die het samenwerkingsverband in het onderzoek heeft geïnvesteerd staat in verhouding tot wat het heeft opgeleverd						
	Ze er mee oneens	Mee oneens	Mee eens	Ze er mee eens	Weet niet/n.v.t.	Totaal
De tijd die het samenwerkingsverband in het onderzoek heeft geïnvesteerd staat in verhouding tot wat het heeft opgeleverd	10%	10%	65%	5%	10%	100%

Themaonderzoek

Tabel 25 Tevredenheid van scholen over de uitvoering van het themaonderzoek

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de uitvoering van het onderzoek?			
		Po (n=364)	So (n= 7)
a) Het doel van het bezoek was vooraf duidelijk	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	3%	0%
	Mee eens	32%	0%
	Zeer mee eens	64%	100%
	Weet niet	0%	0%
	Totaal (%)	100%	100%
b) Het bezoek is verlopen zoals we van tevoren hadden verwacht	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	5%	0%
	mee eens	52%	71%
	Zeer mee eens	42%	29%
	Weet niet	0%	0%
	Totaal (%)	100%	100%
c) De inspecteur is tijdens het bezoek op een transparante manier te werk gegaan	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	0%	0%
	Mee eens	20%	14%
	Zeer mee eens	79%	86%
	Weet niet	0%	0%
	Totaal (%)	100%	100%
d) De inspecteur had een open houding	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	1%	0%
	Mee eens	17%	14%
	Zeer mee eens	81%	86%
	Weet niet	0%	0%
	Totaal (%)	100%	100%
e) De inspecteur was onbevooroordeeld	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	2%	0%
	Mee eens	24%	29%
	Zeer mee eens	72%	57%
	Weet niet	1%	14%
	Totaal (%)	100%	100%
f) Er was tijdens het bezoek voldoende ruimte voor eigen inbreng	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	1%	0%
	Mee eens	26%	43%
	Zeer mee eens	72%	57%
	Weet niet	0%	0%
	Totaal (%)	100%	100%
g) Er was sprake van een dialoog tussen ons en de inspecteur	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	1%	0%
	Mee eens	21%	43%
	Zeer mee eens	77%	57%
	Weet niet	0%	0%
	Totaal (%)	100%	100%

Tabel 26 Tevredenheid van scholen over de terugkoppeling van het themaonderzoek

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de terugkoppeling?			
		Po n=306	So n=7
a) De inspecteur heeft het beeld goed onderbouwd in het terugkoppelingsgesprek	Zeer mee oneens	0%	0%
	Mee oneens	3%	0%
	Mee eens	42%	57%
	Zeer mee eens	54%	43%
	Weet niet	1%	0%
	Totaal (%)	100%	100%
b) Wij kregen tijdens het gesprek voldoende gelegenheid om onze visie op het door de inspecteur geschetste beeld kenbaar te maken	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	1%	0%
	mee eens	35%	43%
	Zeer mee eens	62%	57%
	Weet niet	1%	0%
	Totaal (%)	100%	100%
c) Wij hebben het terugkoppelingsgesprek als stimulerend ervaren	Zeer mee oneens	3%	0%
	Mee oneens	3%	0%
	Mee eens	36%	43%
	Zeer mee eens	57%	57%
	Weet niet	1%	0%
	Totaal (%)	100%	100%

Tabel 27 Tevredenheid over de tijdsinvestering van scholen in verhouding tot de opbrengst van het themaonderzoek

De tijd die mijn bestuur in het onderzoek heeft geïnvesteerd staat in verhouding tot wat het heeft opgeleverd		
	Po (n=364)	So (n=7)
Zeer mee oneens	2%	0%
Mee oneens	8%	0%
Mee eens	70%	100%
Zeer mee eens	18%	0%
Weet niet/n.v.t.	2%	0%
Totaal	100%	100%

Tabel 28 Tevredenheid van scholen over de werkwijze van de inspectie als organisatie

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen over de werkwijze van de inspectie als organisatie?			
		Po (n=306)	So (n=7)
a) De inspectie komt haar afspraken na	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	1%	0%
	Mee eens	51%	57%
	Zeer mee eens	45%	29%
	Weet niet	2%	14%
	Totaal (%)	100%	100%
b) De inspectie communiceert voldoende over haar werkwijze en eventuele veranderingen daarin	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	3%	0%
	mee eens	55%	43%
	Zeer mee eens	41%	57%
	Weet niet	0%	0%
	Totaal (%)	100%	100%
c) De inspectie heeft voldoende kennis van de onderwijspraktijk	Zeer mee oneens	1%	0%
	Mee oneens	2%	0%
	Mee eens	45%	57%
	Zeer mee eens	51%	43%
	Weet niet	1%	0%
	Totaal (%)	100%	100%

Gemiddeld rapportcijfer besturen en scholen

Tabel 29 Gemiddeld rapportcijfer besturen

	2016/2017*	2017/2018
po (n 2018=67)	8,0	8,0
so (n 2018=4)	6,8	7,8
vo (n 2018=18)	7,0	7,7
mbo (n 2018=22)	7,7	7,8

*In het schooljaar 2016/2017 is het vernieuwde toezicht bij een beperkt aantal besturen uitgevoerd in het kader van pilots.

Tabel 30 Gemiddeld rapportcijfer scholen

	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18**
po (n 2018=250)	7,5	7,6	7,9	7,9	7,9	8,0	7,9	7,7
so (n 2018=38)	7,6	7,1	7,8	7,9	7,9	7,8	8,0	7,3
vo (n 2018=64)	7,6	7,6	7,8	7,5	7,2	7,9	7,9	7,5
mbo* (n 2018=22)	7,1	7,7	7,3	7,3	7,8	7,7	7,9	7,8

* mbo gaat over instellingsniveau (bestuursniveau), maar is vanwege het meerjarig perspectief ook hier opgenomen.

** Schooljaar 2017/2018 gaat over het vernieuwde toezicht, de rest van de jaren gaan over het oude toezicht waar in het funderend onderwijs het onderzoek bij de school startte.

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de website van de Inspectie van het Onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | juni 2019